Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

BÖRNERIM, REMSER OG LEGE

Samlede og til Dels optegnede af

EWALD TANG KRISTENSEN

Udvalgt og kommenteret af

Jens Sigsgaard

Strandbergs Forlag

BÖRNERIM, REMSER OG LEGE

Samlede og til Dels optegnede af
EWALD TANG KRISTENSEN

Udvalgt og kommenteret af
Jens Sigsgaard

Strandbergs Forlag

Forord

Ewald Tang Kristensen blev født i 1843 i Nørre Bjert ved Kolding. Faderen, lærer Anders Christensen, døde, da Ewald var tre år gammel. Da han var seks år, fik han en ny lærer-far, som dog ikke tog sig ret meget af ham, og han voksede op under triste omstændigheder i de vidtstrakte hedeegne omkring Viborg. Det var hans opgave at passe sine mindre søskende og familiens to køer.

I 1861 tog han lærereksamen. Da han et par år senere forberedte sig til eksamen som kirkesanger, fik han interesse for folkelig musik. Han fandt i Hammerum herred rester af gamle middelalderviser, som han fik udgivet i tidsskriftet Jyske Folkeminder, delvis med bistand af folkemindeforskeren Svend Grundtvig.

Fra nu af blev Ewald Tang Kristensen en utrættelig og samvittighedsfuld folkemindesamler.

Under vanskelige økonomiske kår – og ofte til fods – gennemsøgte han ikke alene Hammerum herred, men store dele af Jylland på jagt efter folkeminder.

Samtidig måtte han passe sin lærergerning og i perioder selv betale for vikar i embedet. Det varede mange år, inden han fik en beskeden statsunderstøttelse, der gjorde det muligt for ham at opgive sin lærerstilling.

I 1883 stiftede han „Folkemindesamfundet", hvis tidsskrift „Skattegraveren" han redigerede. Herigennem fik han kontakt med meddelere over hele landet. Sammen med folkemindeforskerne Axel Olrik og H. F. Feilberg stiftede han i 1904 „Dansk Folkemindesamling", til hvilken han siden overdrog sin overordentlig omfangsrige samling af optegnelser og folkelige tryksager, der omfattede en væsentlig del af de mundtligt overleverede traditioner på områder som sagn, eventyr,

ordsprog, viser og sanglege, rim og remser o.l. – kort sagt det, som vi i dag betegner som folkeminder eller traditionsstof.

Det var karakteristisk for Ewald Tang Kristensen, at han højst ugerne „pyntede på virkeligheden". Han søgte at gengive det indsamlede materiale så nøjagtigt som muligt. Han accepterede og respekterede stoffet, som det var. Og han agtede også meddelernes eventuelle særpræg. Han søgte og fandt dem ofte i de nederste lag af befolkningen – det, man lidt overbærende benævnede som almuen.

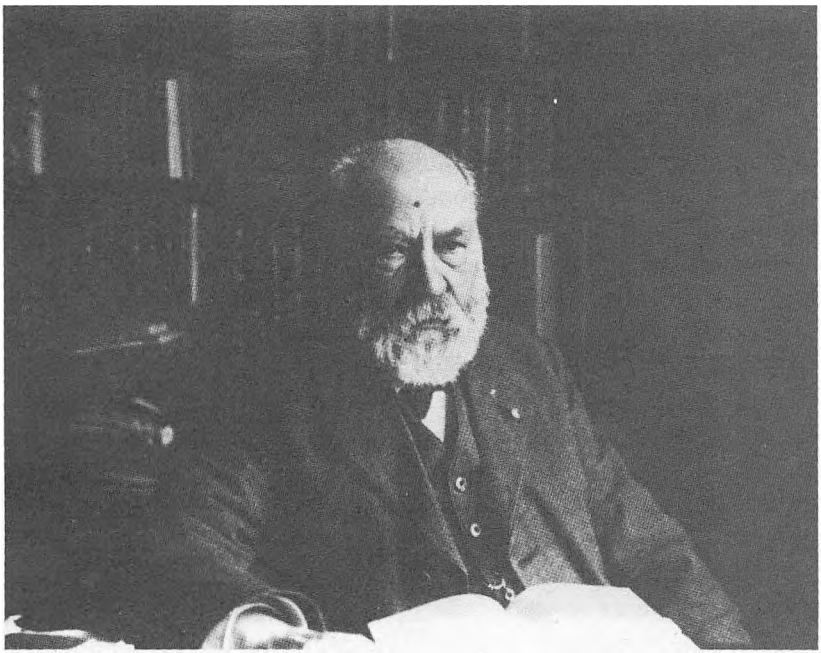
Ewald Tang Kristensens egen optræden kunne ofte virke noget besynderlig. Han var meget ligefrem eller drøj i sin fremtræden, og han sagde sin mening ligeud. Som ikke-akademiker havde han også visse vanskeligheder, når han færdedes blandt videnskabelige forskere. Nogle af hans samtidige kritiserede ham for, at han som folkemindesamler ikke udelukkende samlede med videnskabelige formål for øje. Han er endog blevet karakteriseret som „stofglad og naiv". Hans energiske virksomhed kendetegnes nok bedre ved, at han – med et citat, hentet fra Svend Grundtvig – søgte „at redde noget for Papiret, som ellers let kan dø i Munden."

En stor del af det stof, som Ewald Tang Kristensen indsamlede, fik han udgivet i bogform eller artikler. Han var omhyggelig med at opgive navn og hjemsted på meddelerne, men oplyser iøvrigt ikke meget om de nærmere omstændigheder ved indsamlingen.

Indtil sin død 1929 fik han indsamlet ikke mindre end ca. 3.000 folkeviser, 10.000 optegnelser om folkeliv og folkeskik, 16.000 ordsprog og talemåder foruden historiske optegnelser o.l., og han har efterhånden også vundet international anerkendelse.

Vor tids „folkemindeforskere" ønsker indsamlet materiale suppleret med fyldige informationer om de forudsætninger og situationer, hvorunder traditionsstoffet er blevet meddelt. Sociologiske og psykologiske interesser er ofte kommet i forgrunden fremfor sprogvidenskabelige og historiske. Man kan sige, at før var man mest optaget af produktet. Nu interesserer man sig mere for processer, herunder produktets anvendelse, som f.eks. dets rolle og funktion.

Det „produktmateriale", som Ewald Tang Kristensen og andre af datidens folkemindeforskere har efterladt os, f.eks. på børnekulturens område, har dog ikke mistet sin betydning. Ved at sammenligne det

Forfatteren Ewald Tang Kristensen fotograferet i sit hjem få år før sin død i 1929.

med, hvad der lever i dag, evt. er forsvundet eller ændret, kan vi få et indblik i de følger, som ændringer i børns opvækstvilkår medfører.

I årene 1896-98 udsendte Ewald Tang Kristensen det digre værk: „Danske Börnerim, Remser og Lege, udelukkende efter Folkemunde samlede og til Dels optegnede af Ewald Tang Kristensen." En del af stoffet har han selv indsamlet, men størstedelen er tilsendt ham fra mange forskellige egne af landet, og en del er medtaget fra Svend Grundtvigs indsamlede materiale. Hele samlingen, der er på 750 tættrykte sider, omfatter henved 4.000 optegnelser. Mange af dem er dog såkaldte „varianter" af det samme motiv, og f.eks. ved nogle af børnerimene har Ewald Tang Kristensen medtaget omkring et halvt hundrede forskellige gengivelser af det samme motiv. Det skyldes ikke alene, at meddelerne har gengivet dem på mange forskellige dialekter. Mundtligt traditionsstof optræder almindeligvis i mange varianter. Man kan i

virkeligheden ikke sige, at en enkelt form er den *rigtige* eller grundformen og alle de andre „afvigelser". Der er mange forhold, der betinger denne uensartethed. Ewald Tang Kristensen afgrænsede dog af praktiske grunde stoffet i grupper med gennemgående motiv eller fælles funktion. I de enkelte grupper blev det igen inddelt efter bestemte ord og vendinger, som f.eks. ved børnerimene: „Visselulle" og „Grå Gås lån mig dine Vinger".

Arbejdet med udgivelsen af „Danske Börnerim, Remser og Lege" blev mere besværligt, end Ewald Tang Kristensen havde regnet med, da trykningen i 1896 blev påbegyndt, og han fandt det nødvendigt at afslutte bogen med en efterskrift, dateret 16. november 1897.

Stofmængden var steget til det dobbelte af, hvad han havde tænkt sig, og bogen måtte suppleres med to tillæg. Han skriver: „Et sådant Stof som denne Bogs er aldeles uudtømmeligt, og man kan aldrig nå så vidt, at man kan sige: Nu er alt samlet. De forskellige Lege og Øvelser findes i måske vidt forskjellige Former omkring i Landet."

I samme efterskrift finder vi følgende linier, som også i andre henseender er bemærkelsesværdige:

„At denne Samlings Indhold også kan regnes med til Folkeminderne tör vistnok siges at være utvivlsomt. Ej alene har det i mange Tider været Börnenes Eje, og Börnene hører da også til Folket, men også den Omstændighed, at mange af Legene nu er så godt som uddøde, og at det har været meget vanskeligt at få Beskrivelse af dem, tør nok siges at give tilstrækkeligt Bevis for, at de hører til Minderne, der svinder og snart vil glemmes. Dog vil selvfølgelig ikke alt blive glemt. Noget vil nok kunne holde sig endnu i lange Tider, det nemlig, der er faldet bedst i Börnenes Smag og er lettest at øve. Andet og sikkert noget af det bedste og ejendommeligste er allerede dødsdömt."

Ewald Tang Kristensen så gerne, at det indsamlede traditionsstof bevaredes som folkeeje, men det fremgår også tydeligt, at han ønskede det anvendt til folkeligt brug, og han skriver:

„Forhåbentlig vil jeg om kort Tid kunne gjøre et lille passende Udvalg af denne Samling, indeholdende de for Skoler mest passende Lege, så dette Udvalg kan blive en rigtig Legebog til Brug for Lærerne. Indtil videre må det altså være andre forbudt at gjøre et sådant Udvalg eller nytte min Bog i den påpegede Retning."

Denne tanke nåede Ewald Tang Kristensen ikke at realisere. Det her foreliggende „lille passende Udvalg" er et velment forsøg på at virkeliggøre den.

Det har ikke været nogen nem sag „at gjøre et lille passende Udvalg" af Ewald Tang Kristensens mammutsamling. Med skyldig hensyntagen til værket er de udvalgte stykker gengivet med den originale retskrivning. Der bruges to former for ø (ö – ø) og bolle-å.

Ved første gennemgang kan nummereringen af optegnelserne virke noget besynderlig, men der er mening i galskaben.

Ewald Tang Kristensen begyndte med at nummerere optegnelserne fortløbende, men fortsatte så nummereringen i de to tillæg, som indeholder supplerende materiale til de fleste af de foregående afsnit. Af praktiske grunde er disse senere tilkomne optegnelser ført tilbage til de afsnit, hvor de rettelig burde befinde sig, men de har beholdt de numre, de fik i første omgang.

Jeg har fortrinsvis udvalgt de optegnelser, der står rigssproget nærmest. Da Ewald Tang Kristensen oftest benyttede optegnelser fra gamle mennesker, der talte dialekt, er optegnelserne i mange tilfælde på en dialekt, som den taltes for 150 år siden.

Hvis man er interesseret i, hvordan et bestemt rim eller vers oprindelig har lydt „i folkemunde" på en vis egn, har man mulighed for at slå efter i Ewald Tang Kristensens bog.

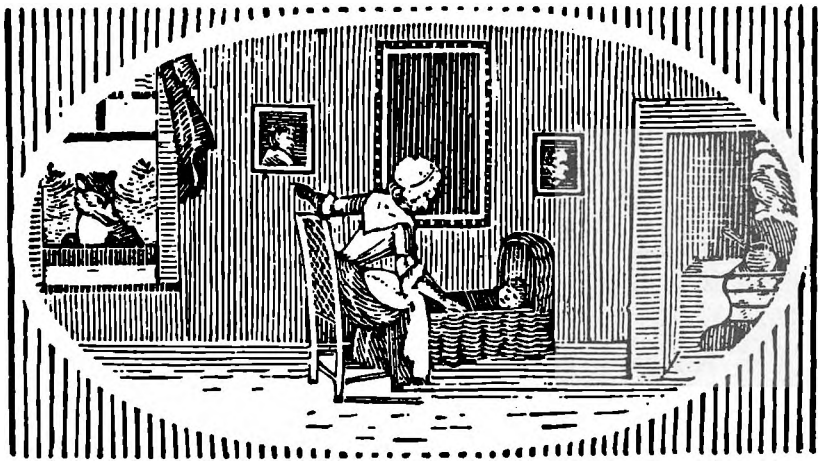
Forhåbentlig vil der i den nærmeste fremtid komme til at foreligge en fotografisk optrykt udgave af Ewald Tang Kristensens klassiske værk. Det vil stadig være at stor betydning, ikke bare for videnskaben, men også for alle, der interesserer sig for børnekultur.

De illustrationer, der findes i den her foreliggende bog, består af gamle engelske og tyske træsnit. De er ganske vist fra en noget tidligere tid end Ewald Tang Kristensens optegnelser, men sikkert betydeligt yngre end de folkeminder, de illustrerer.

Jens Sigsgaard

Indhold

Forord . . . . . *side* 5
A. Börnerim og Remser 13
Gjækkevers 28
Börnetale til Dyr 31
B. Börnelege 33
I. Lege i Stuen med Småbörn 33
II. Lege i Stuen med större Börn 36
III. Lege på Legepladsen 47
IV. Legemsøvelser 59
V. Sanglege i Kreds 64
VI. Sanglege i to Rækker 71
VII. Dandselege 73
C. Tavlelege, Kortlege og Lege med Snore m.m. 79
D. Forskjellige Smårim og Remser 83
Ugedagene 83
Æde og drikke 84
Forskjellige Livsstillinger 85
Om Kjærlighed og Frieri 86
I Ægteskabet 88
Forskjellige Smårim 88
E. Vrövleremser 91
F. Börneinstrumenter 97

A. Börnerim og Remser.

1. Sov, lille Barn, sov, din Fa'r er ud' å plov', din Mo'r er ud' å gi' æ Gris, sover du e*t*, så får du Ris, sover du södt, så får du Kys.

15. Spis, min Gris, i Måån Klokken syw ska du mest di Lyw o Skjældebassehyw.

16. Det er lige tilpas lissom Vælling til Las, hverken for sure end for søde, hverken for varme end for kolde, men lige tilpas lissom Vælling til Las.

17. Den, der kun kan spise Krumme, han kan ingen Vegne komme, men den, der kan spise Ring', han kan komme al Verden omkring.

30. Visselulle min Lavring, jeg vugger dig for en Kavring, kan jeg it den Kavring få, så vil jeg la' Vuggen stå, og så kan det lille Barn græde.

39. Vysse lulle det lille Barn, Moder sidder og vinder Garn, Fader går på Langebro, kjøber Barnet nye Sko, nye Sko med Spænder, så sover Barnet længer.

40. Visselulle mit lille Barn, Moder sidder og vinder Garn, Fader står på Loen, Lisbet vogter Koen, Kristian går på Bækkebro og kjøber (Peder) et Par nye Sko.

42. Visselulle, mit lille Barn, Moder sidder og vinder Garn, Maren går i Kornet, Rasmus tuder i Hornet, Kristen går i Skoven og skyder alle Fovlen til lille bitte (Sören).

47. Visselulle, mit Kyllingetrug! havde vor Mo'r syv som du, syv som du og to som jeg, så skulde alle vore Luller stå, så skuld' det lille Barn græde. Visselulle, min Lire! havde vi sådanne fire, fir' og tyve i hver en Vrå, så skuld' alle vore Luller stå, og Barnet ikke græde.

51. Visselulle, mit lille Barn, følg Börnene i Seng med Birkeris, giv Koen Hø, kom Smör i Grø, giv den gamle Mand sin Nadver.

53. Hakke Persille og vugge den lille, å–å, Suppe og Steg det får du ej, å–å, ta'r du Flæsk, så får du Tæsk, å–å, Nikolaj har kysset mig, å–å.

58. Age Age til Bogense og Bro, og kjøb lille (Stine) et Par nye Sko, den gamle Kjælling vil også ha' to, men hun skal tøve til Påske, til Pintse, til Bygget bli'r moen, til Rugen bli'r brun, til der har været Gilde i Kavslund.

64. Der sad en Fugl i Pæretop og sang så vakker en Vise: Vaer du din Röv, du lille (Maties), ellers kommer din Mo'r med Riset.

72. Op at stå, lær' at gå, det skal alle de bitte små.

84. Mølleren maler, og Hanen galer, Duggen driver på Enge. Stå op, mine kjære Börn! I sover noget længe. Der kom et Skib fra Amsterdam, det førte Rug og Hvede, der kom to Piger fra Kjöbenhavn og spurgte, hvad Skipperen hedte. Og Skipperen hed Klavs Pølsepind, og Pigerne gik i Skibet ind, og Skipperen dandsed' med Sporer, så Pigerne bleve til Horer.

85. Godnat! sov hos vor Kat, kan du ikke få Ro, så sov hos vor Ko, kan du ikke få Hvile, så sov i vore Pile.

97. Ro ro til Fiskeskjær, hvor mange Fiske fanger vi der? én til Fa'r og én til Mo'r, én til Søster og én til Bro'r og én til dem, som Båden ror. Laksen den fede, Brasen den brede, Torsken den grå, grå, grå, Silden den små, små, små, og Karudser med Flødesavse på.

104. Pandeben, Öjesten, Næsetip, Mundelip, Hageflip og dikke dikke dik!

106. Dikkedik, min Fa'r! Sikke Lår, sikke Ben, sikke Skridt han ta'r.

111. Når Skomageren stikker sin store So, så stikker jeg min lille bitte Gris. Å dikke dikke dik!

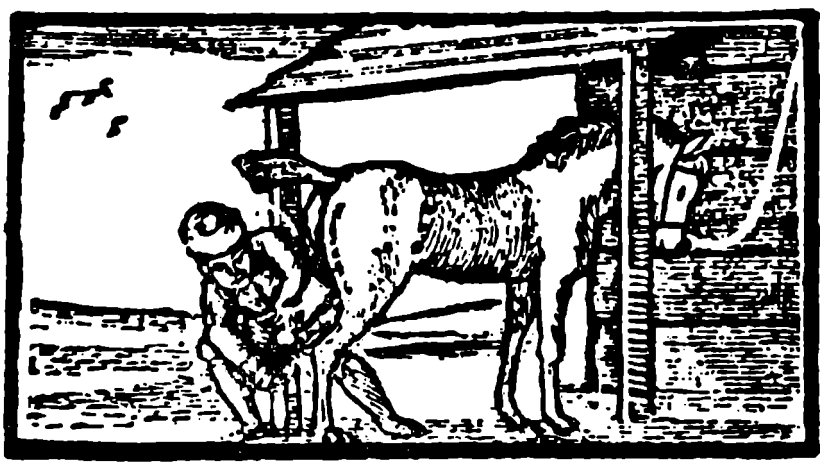
116. Vil du ha' et Æg, så kan du ta' ed i Fa'ers Skjæg, vil du ha' en Blomme, så kan du ta' en i Mo'ers Lomme.

117. Hej bommelom! vor Kat gjör Æg, Blommen sidder i (Peders) Skjæg.

131. Tommeltot faldt i Vandet, Slikpot tog ham op, Langemand bar ham hjem, Guldbrand redte Seng, lille Per Spillemand sad i Krogen og græd, eller: løb hjem og sladrede.

135. Der har du en Daler, rejs til Marked, kjøb en Ko, tag Kalven med, kille, kille, kille!

2917. Her har du en Daler, med den du betaler Snedkeren og Skrædderen, Koen og Vædderen, Jens og Forpagteren, Peter og Slagteren, og får du tilbage en eneste Hvid, da er det din egen til evig Tid.

147. Sko Hest, hvem kan bedst? det kan æ Præst, nej, kan han ej, det kan Per Smej, der boer ved æ Lej. Sko min Hest med Hammer og Tånng, for den ska go en Vej så lång, sko min Hest med Sølv og Guld, for den skal tool båd Frost og Kuld, sko min Hest med Plader, for den skal gå på Gader.

195. Rask han sad på Koen og task, ihvessom han task, så fæk han et Dask, havde hans Moder ikke kommet og givet ham en Smörrebrød, så havde han tærsket sig til den evige Død.

200. Fimpe fimpe lire, havde jeg sådan tre fire, fire og tyve i hver en Krog, så skulde alle vore Vugger gå, fimpe fimpe om igjen, jeg har nok i min egen Dreng.

2920. Fimpe fimpe, Fårhal', op og ned ad Bakker og Dal', all' de Gafler og all' de Kniv', der findes ved denher Sid' af Skiv', de skal i dit Ansigt og riv'.

213. Keristi koras, det siger jo Mads, mens Møllen den maler, og Gjøgen den galer, og Duggen den dandser i Enge, Ost og Smör i Drenge, Kål i Faer, Flæsk i Moer, den synger Pigerne længe.

218. Jeg og dig og vi to, og Smedens Kat og de to, sejled' i en Træsko, da de kom til Langeland, da var Træskoen fuld af Vand, da de kom til Rom, så var Træskoen tom.

229. Klappe klappe Kage, i Morgen skal vi bage, bage Kagen søde, dyppe den i Fløde, kyst dem op, kyst dem ned, så falder de i Asken.

233. Klappe klappe Kage, i Morgen skal vi bage, dippe den i Fløde, så smager den så søde, først i Fløde, så i Vand, så kommer der en gammel (Mand), hist op og her ned, så er Kagen færdig.

279. Sav og drav i fjorten Dag', otte Skilling hver Dag, to til Öl og to til Brød, to til Vælling og til Grød, to til at putte i Lommen, lad det vare, til Sommer er kommen.

310. Ride ride ranke, Hesten hedder Blanke, Føllet hedder Abildgrå, det skal (Ole) ride på, ride ride ranke.

317. Ride ride ranke, til Borreby Banke, Hesten hedder Planke, Koen hedder Manke, Føllet hedder Tippeltå, det skal Barnet ride på. Hvor skal det ride? hen til Sallevie, fæste sig en Pige. Hvad skal hun bestille? Pille lidt Persille. Hvad skal hun mer'? Vaske nogle Bleer. Hvad skal hun have i Lön? En Vikke og en Bönn'.

331. Sådan rider Præsten til Kirke og derfra. :,: (langsom Bevægelse op og ned): Sådan rider Herremand. :,: (hurtigere): Sådan skumpler Bonden, sådan rider Bonden (voldsomt og stødende, så Barnet er nærved at tumle af).

342. De rige skal kjøre, de fattige skal gå, når Kongen spiller Kegler, skal Skildvagten stå.

345. Fattig Mand kjører til Mølle, så höjt han sad, så glad han var, i Morgen skal vi ha' Melgrød, med Klid å Kled å Klumper i, og sur' Valle og dumpe dem i.

352. Først kommer Hovmanden, så kommer Plovmanden, så kommer Præsten med sine pralende Heste, så kommer Bonden med Krikkerne små, vil du ikke age, så kan du jo gå, din store brede Maduse.

363. Rid til Møll på to Føll, kom tilbag' på to Plag', med en stor Sigtekag' til vor lille (Hans).

396. Ride ride rappe, i Morgen kommer Bappe med nye Sko og Knappe, med fire fede Galte, vi lægger dem i Salte, vi ta'r dem op at røge, og ta'r dem ned at stege, så gjemmer vi dem til vor Juleaftensnadvere.

427. Ride ride ro, fra Bogense til Bro, kjøbe bitte Pige et Par nye Sko, den gamle Kjælling vil også ha' to, men hun skal tøve til Påske, til Pintse, til Rugen bliver sået, til Havren bliver moden, til Gassen gjör Æg i Træsko, til Skoven står i Blomster, med Knopper på Hat, med Roser besat, rid drukken fuld hjem Juleaften.

448. Ride ride ranke, Hesten hedder Blanke, Føllet hedder Abildgrå, og det skal (Hans) ride å. Hyt, hop, kys, kys, smid ham a og lad ham gå på de hårde Banker.

453. Ride ride ranke te Møllerens Hus, dæ war ingen hjemm' uden Rotter å Mus, å så en bette Hund, han sedder unne Bænken, å klinger må hans Lenki, å seje: wow, wow, wow.

463. Rider rider ruus til Kongens Hus, der var ingen hjemme uden to små Drenge, de lå i deres Senge, og to små Hunde, der lå under Bænken og bed i deres Lænke. Vov, sa' den ene, vuv, sa' den anden, og så siger alle Kongens Hund', jeg kom ud i Kjøkkenet, der sad en gammel Kjælling og rørte Melgrød, så tog jeg mig en Ske og vilde Grøden slikke, men så tog hun sin tændte Brand og slog mig over min hvide Hånd, det sved, jeg gned, det brændt', jeg rendt', op og ned ad Kongens Gad', der kjöbte jeg mig en Peberkag' og puttede den i min Lomme, så kom der en Bonde og tog den af min Lomme, hillemænd, fik Bonden den!

482. Ride ride ranke til Møllerens Hus (Høvs), der var ingen hjemme uden en lille Kale-Bøvs, han lå under Bænken og slikke' på Lænken. Jeg kom ind i Stuen, der sad en Frue og syede på en Hue, jeg kom ud i Kjøkkenet, der stod en gammel Kjælling og rørte Melgrød, jeg tog hendes Stikke og vilde Grøden slikke, hun tog en Ildebrand og slog mig over min hvide Hånd, det sved, og jeg gned, det brændte, og jeg rendte op på Kjøge Gade, der stod to gamle Kjællinger og sloges om to Fade, jeg vilde med, for jeg kunde så godt snakke, den ene tog sin Kjæp og slog mig over min Nakke.

492. Ride ride ranke ud til Møllerens Banke, Hesten hedder Manke, Koen hedder Blanke, Føllet hedder Abildgrå, det skal Drengen ride på. Ride til Salvie og fæste sig en Pige. Hvad skal hun hedde? (Her nævnes et Kvindenavn). Ris skal hun ha' fire Gange hver Dag, og hvad skal hun gjøre? Tage Katten i Rumpen (i Halen) og kjøre, feje Gulv og rede Seng, og lege med vor lille Dreng.

519. Ride ride ranke, Hesten hedder Blanke, Føllet hedder Abildgrå, det skal Barnet ride på, ride ride ud til Møllerens Hus, der var ingen hjemme uden to små Drenge, den ene lå i Gruen og rørte i en Potte Grød, den anden lå på Bænken og skulde til at dø, (Barnet) tog en Stikke og vilde Grøden slikke, men Drengen tog en Ildebrand og slog på (Barnets) hvide Hand, det sved, (Barnet) red op og ned ad Kongens Gade, der kom han til den grå Gås. Lån mig dine Vinger! Hvad skal du med Vinger? Flyve til min Faders Land. Hvad vil du i din Faders Land? Kjøbe mig en Perlekrands. Hvad vil du med Perlekrands? Give til min Fæstemø, kysse, klappe, tag' i Favn, det gjör alle vakre Drenge i Kongens Kjöbenhavn.

534. Ride ride ranke, fra Båring og til Blanke, der var ingen hjemme uden tre skidne Kvinder, den ene lå i Asken og basked' og rørte Grød, den anden lå på Bænken og var halvdød, den tredje var ude at strippe de røde Køer, så tog hun en liden Brand, smak mig over min höjre Hånd, jeg rendte, det brændte op og ned ad Nörregade, der hitted' jeg en Peberkage, den var hverken hård eller blød, den var hverken sur eller sød, den bed på lille (Annas) Tunge. Så gik jeg lidt :,: længer frem, :,: mödte mig en Grågås. Grågås, lån mig dine Vinger, mens jeg fly'er til Kjöbenhavn. Hvad vil du i Kjöbenhavn? Kjøbe mig en Perlekrands. Hvad vil du med Perlekrands? Sætte 'n på min Fæstemø. Hvad vil du med Fæstemø? Kysse og klappe og tage i Favn, sådan gjör alle Pigerne i Kjöbenhavn, havn, havn.

557. Lille Kjesten fra Gåsholm, hun kogte Grød af Rughalm, de var hverken sur' eller sød', de har hverken hård' eller blød'. Prik, slik! hvad vil du i min Grød å slik'? Hun sprang op til Bjælken og vældte al hend' Mjælken, gammel Hus tog til år røg', hun mått' ud i Skoven søg', der mödte hun en gammel Mand, hun sagde til ham: Gammel Mand, skynd dig hjem, din Ko har kjællet, dit Får har læmmet, din So ligger i en Agerren med tolv små Galtgris', de to er min', de to er din', de to er

blind', de to er stind', de fire løber gjennem Kongens Gård med en Guldring om djer Hals.

574. Dandse, dandse Dukke min, Frøkenen hun er så fin, Kavalleren ligeså, han har Hat og Handsker på, han er fin, og hun er fin, dandse dandse Dukke min.

579. Hoppe, hoppe, springe, Gåsen hun har Vinge, Katten hun har fire Ben, dandse, hoppe, springe.

582. Æbler og Pærer de vokser på Træ, dandser min Pige, så dandser jeg med, de rige må kjøre, de fattige gå, og Kongens Dragoner på Vagten må stå.

604. Dippe dippe Due, min Moder er en Frue, min Fader er en Heremand, min Broder er en Spillemand, han spiller ikke længe, for Strængene koster Penge, og Pengene er i Pungen, og Pungen er i Lommen, og Lommen er i Kjolen, og Kjolen er i Kisten, og Kisten er i Kjöbenhavn, hvor min Søster Ane kjører i forgyldt Kane.

637. Grå Gås med din Ving', hvor vil du hen at sving'? Jeg vil hen til min Fa'r og min Mo'r. Da jeg kom lidt hen, sad der to hvide Møer og malket to røde Køer, jeg begjæret Mælk, jeg fik det også, jeg strakte min lange Næb og kom i en Kjællings Grød at slikke, hun tog en Ildebrand og stak Ild på min hvide Hale, men jeg gjorde hende större Skade, jeg stak Ild på hendes Lade, det tog til at røge, jeg tog til at løbe, det tog til at brænde, jeg tog til at skoggerlé, da jeg kom lidt hen, sad Kjællingens hvide Hest i Bløde, jeg tog den om sin Bomliv, trilled' den op i Kongens Gård, der sad en Kat i Skoven, jeg tog en Flintesten, og slog Kattens Lændeben, jeg tog en Rive og rev Kattens höjre Öje, Katten krøb, jeg løb, jeg kom først hjem til Kongens Gård og fik sure Sild og søde Vælling til Middag.

641. Glente Glente Glidentå, og gid din Röv var fuld af Blår, det kunde brænde, og jeg kunde se, huhej, hvad vilde jeg le.

658. Storke, Storke, Steje, flyv hjem til dit Eje, din Kone ligger i Barselseng med fire store Unger. Den ene skal hænges, den anden skal brændes, den tredje skal stænges, den fjerde skal gå på Skoven og sanke Sneglehuse.

2940. Stork Stork Langeben, hvi går du her og vanker? Hvi flyver du ikke til Kjöbenhavn og kjøber dig et Par Hoser og Vanter?

674. Storke, Storke, Stejleben, hvor vil du hen med din Rok og Ten? A vil hjem til Faders Land, der er både Ly og Læ, der er Græs til Koens Knæ, bitte Drenge spiller Bold, bitte Piger spinder Guld, gamle Kjællinger koger Grød, somme sure, somme søde, somme hård' og somme bløde. Der var også en lille bitte Dreng, han vilde gjærne Madstikken slikk', så slog de ham over hans lillebitte Finger, det gjorde mere Skade end Gavn, Drengen stak Ild i Kattens Hale, Katten stak Ild i Bøgelade, Bøgelade tog til at luebrænde, Drengen han tog til at traverende, til han kom ud på Vejen, der mødte han en gammel grå Hest, så tog han sin Tællekniv, og skar dens Mave til en Krave, dens Tærme til et Par rynkede Ærme. Så gik han til Ås (Års) og stopped' sin Dås', til Nibe og tændte sin Pibe, og kom endda til Kokkedal to Timer för Aften, der fik han sure Sild og Havrekage, det levnede han lidt af, det satte han på Kirketårnet, så kom Kragen og tog det, Fanden skulde ha' den slemme Krage.

680. Storke Storke Stene med de lange Bene, hvor har du været så længe? I Kong Faraos Enge, der var Piger, som spandt Guld, der var Drenge, der kasted' Bold, håkke håkke hejå, der var nok at tage af.

685. Storken sidder på det store Glasbjærg, som havde en Moster i lille Besingbjærg, der var Ift i, der var Gift i, der var Kokkehans, der var Kollemosedands, der var Ræverödder, der var Fårefödder, der var Rumpen af de røde Stude, bagefter kom Ottemorten med Klodsen på Nakken, og Kjællingen med Katterumpen, der var tre, som gik til Mølle, men ingen i Følge, Vandet skrød, og Mølleren tød, den var ikke rigtig glad, for den havde kun lidt Mad i sit Fad, da de gik hjem fra Mølle, skar de tolv Pilevidder, de tolv Pilevidder blev til tolv Vindleæg, de tolv Vindleæg blev tolv rustne Kjællinger, de to blev vanddrukne i Næstved, de tre blev stensat i Ringsted, de syv flöj Fanden i Vold, ind over en Mands Gjærde, der kom en gammel Kone, tog en stor Sten, slog dem i Ryggen med en Pære, de løb op ad Gaden, skreg, men det skadte ikke, der mödte de Karen Trygge, som godt Öl kunde brygge, hun havde kun en halv Skjæppe Malt, deraf bryggede hun tolv Tønder Höstöl, tolv Tønder Tørstöl og bagefter en Dandsefjerding, hun satte Gjær på dette Öl, det vokste op på vort Loft, ud på vor Toft og op i de vilde Skyer. Ole Persens det gule Øg måtte stå og føle al den Dunst. Per Ælle, Per Skrælle, Per Lund med sin Hund, som hverken havde Næse eller

Mund, og dog bed han igjennem ti Mure og én Væg, og bed tolv Kjødpølser ud af et råddent Æg.

689. Kukkeren sidder i Pæretop, vil I mig noget, så kom herop. Så kom lille Per Jyde, han vild' Kukkeren skyde, han skød, Kukkeren faldt, det gav dog et grueligt Knald.

2942. Hu, hej, du Gæslingetyv, flyv, flyv, alt på dine Vinger så lange, du skal dem ej få, de hvide, de grå, dem passer jeg på, jeg véd, hvor de er og hvor mange.

704. Jeg kan en Vise om Smedens Grise, jeg gav dem Havre, da blev de magre, jeg gav dem Byg, da blev de tykk', jeg gav dem Hvede, da blev de fede.

716. Katten og Kjællingen de sloges om Vællingen. Av, av! sa' Kjællingen, jeg brændte mig på Vællingen. Mjav, mjav! sa' Katten, du kund' ha' la't mig hat den.

732. Mis Mus grå Kat, hvor var du forgangen Nat? Jeg var ude i Møllerens Hus, der var nok af fede Mus, jeg fik én, jeg fik to, og jeg fik tre, og jeg fik mange flere.

746. Mikkel Ræv han skrev et Brev, han føør en te Vejl' og fik en forsegl', han føør en te Såål å fæk all Kokk' te å gåål med Lik, med Lak, med Snustobak, med Nøgl', med Lås, med en halv Fjerding Gås, med en nybær Ko og en Kobberpannd, men da blev gammel Mikkels Röv ret i Bannd.

750. Ræven lå bag Bondens Tag en Aften så silde, da stjal han Bondens den fede Gås, og dermed gjorde han ilde, hop hop, så Ræven at springe, ej ej, så Gåsen at flyve, jeg har så ondt i denne Tå, i denne Tå, i denne Tå, i den og i den.

755. Ding dang, Klokken sang: Koen Hø, Smör i Grød, gamle Mand sin Nadver, at han kan komm' i Seng, og Börn i Seng og Ris i Rumpen.

784. »Op, lille Hans, op, lille Hans, du skal op i Skole!« – »Nej, lille Mo'r, nej, lille Mo'r, det kan jeg ikke tole!« – »Op, lille Hans, op, lille Hans, hører du ej Lærken?« – »Nej, lille Mo'r, nej, lille Mo'r, det er Dörens Knirken!« – »Op, lille Hans, op, lille Hans, du skal ud at kjøre!« – »Nej, lille Mo'r, nej, lille Mo'r, det vil jeg ikke gjøre!« – »Op, lille Hans,

op, lille Hans, du skal ud at ride!« – »Ja, lille Mo'r, ja, lille Mo'r, det kan jeg just lide!«

802. Et Strå i et Glas de kan sej Ras, en Mus i et Krus de kan sej Rasmus, men en Höne på femten rödden Æg de kan sej *Rasmus Röddenskjæg.*

813. Öster og Vester det siger Borgmester, Ærter og Bönner det siger hans Sönner, og Litter og Latter det siger hans Datter.

820. To Tosser i en Kane det kan sige *Ane.*

833. Pølse på Risten det siger *Kristen,* Pølse på Dören det siger *Sören,* Pølse i Munden det siger *Hunden,* Pølse om Natten det siger *Katten,* Pølse i Potten det siger *Rotten,* Pølse i et Krus det siger både *Rotter* og *Mus.*

At stave Politi.

845. Poli 1, Poli 2 .... Poli 10.

857. Vand, Vand, vi vil ha' Vand, ellers stikker vi Skolen i Brand. Fri, fri, vi vil ha' fri, fri for dette Slaveri. Lov, Lov, vi vil ha' Lov, ellers gjör vi et farligt Sjov.

868. Snurrekok og Flødeskjæg de gik om By og sang om Æg.

870. Sladderen ud og Sladderen ind, og Sladderen alle Dage, Sladderen han (hun) er i vort Sind, og Sladderen vil vi ikke have.

873. Bytte bytte Kjöbmand, den, der bytter om igjen, to Mark og otte.

876. A b c, Pigen faldt i Sne, a b k, Drengen ovenpå med en stor Potte Kål.

881. A b c, kom nu skal I se, d e f, Karo gav et Gjæf, k l m, sprang så længer frem, n o p, til han fik at se, q r s, otte fede Gjæs, t u v, bed af dem de tre, x y z, mens de andre let, æ og ø, slap ud i en Sø, der stod han og gloede og gav sig til at gjø.

882. A b c, til Vinter får vi Sne, d e f, det var dog et Træf, g h i, i Morgen er vi fri, j k l, gid det var så vel, m n o, i går fik vi en Ko, p q r, det var godt for jer, s t u, min Tavle gik itu, v x y, så får du dig en ny, z æ ø, vi skal alle dø.

889. Anders Bager, Christian drager efter Fisk, gå hen i Jenses Kammer, luk Morten Nielsen op, pin ham, qvæl ham, ræk ham, stræk ham,

træk ham, uden videre expeder ham yderlige, (sæt) ham ærlig øverst.

937. Her holder Hr. Hans. Hvad har Hr. Hans? Hr. Hans har hundrede hvide Heste. Hvad har hundrede hvide Heste? Hundrede hvide Heste har hundrede hvide Hunde. Hvad har hundrede hvide Hunde? Hundrede hvide Hunde har hundrede hvide Hvalpe. Hvad har hundrede hvide Hvalpe? Hundrede hvide Hvalpe har hundrede hvide Haler. Hvad har hundrede hvide Haler? Hundrede hvide Haler har hundrede hvide Hale-Hår.

991. Det regner, sa' Per Degner. Kryb i Skjul, sa' Per Jul. Nej, jeg vil ikk', sa' Per Nellik. Du skal gå, sa' Per Grå. Hvorhen? sa' Per Jen. Til Las Rone, sa' Per Krone. Hvad skal jeg der? sa' Per Mær. Hente Løg, sa' Per Gjøg. Hvor mange? sa' Per Lange. Tre, fire, sa' Per Lire. Ikke fler', sa' Per Mer'. Det er nok, sa' Per Kok.

1010. Jeg skulde til Gilde hos Pernille, men jeg kom ti Minutter for silde, så gik jeg til Per Grå, og spurgte ham om Rå, så gik jeg til Per Budde, han sa' jeg måtte sku'tte, så gik jeg til Per Skov, han gik og drev sin Plov, så faldt han over en Hob, der fandt han en Bog, der læste han i, til han blev klog.

1012. Hans viddervans, den grönne, den grans, den stumphale Hans. *Kan bruges til alle Navne. Også således:* Karen vidde varen, vidde vippe Kadaren, vidde, vippe kadippe, katholske Karen.

1015. Karen, ve du varen, ve du syv, ve du saren, ve du rumphale, stumphale, gråbene Karen.

Sådan kan alle Navne behandles, f.eks.:

Maas, ve du waas, ve du syv, ve du saas.

1034. Tomas, tag Mus, tag Rotter i Hus, tag bitte, tag stor', tag nogen til din Mo'r.

1064. Hans, vil du gå, Hans, vil du stå, Hans, vil du trække dine Bukser på.

1066. Hans Krands Krage, jag Soen ud af Haven, men lad de små Grise gå, de kan ikke hoppe over et Halmstrå.

1067. Frands med Kraven, driv Soen af Haven, lad Grisene gå, de er så små.

1076. Peer op, og Peer ned, Peer alle Dage, Peer er min Kjæreste,

Peer vil æ have, æ fryser og fryser, kan ålder blyw warm, urren æ hwiler i Peers Arm.

1097. Lawes, det dawes, sto åp å tænd Lys, di Kjærest stor uden for Dören å frys.

1108. Mads, kom straks, Vællingen er tilpas, Kniven er hvas, skjær Rumpen af Mads. Mads sprang over et Gjærde, da blev Vællingen færdig, Mads sprang over en Kirke, da blev Vællingen sirpet, Mads sprang over en Hule, da blev Vællingen sole, Mads sprang over sin egen Kaskjet, da blev Vællingen ædt.

1116. Andes kjy te Randes, me Limmer å seel, han vældt æpo Væjen å spildt hans Tier, så bandt han, han sku alder kjy den Væj mier.

1118. Anders kjør til Randers, med Limmer å sæll, han vældt hans Vogn å spildt hans Tjær', så hai han et flier, da han kom ud på Vejen, så skuld' den brun' te å fuel. Hjærtens lille brun', læ no vær a fuel, te vi kommer hjem te Buel. Da a kom hjem te Buel, så begyndt hun å mummel å brummel, for de a et håj kjövt gue Hummel. Så kom Niels Rit å Niels Rat, Skjævfod a Tisted, Bårremesteren Snowpier, å så kund der et rummes flier.

1141. Andes kjyr te Randes, mæ Limmer å sæll, han vældt på Vejen, der måt ingen få 'et å ved. Hans Kon' hed Mett, hun boed i en Skræp, hun døø i en Møll, å blöw begrawet i en Køll, der var ingen anden Præst end en stor grå Hest, der var ingen anden Degn end en stor grå Sten, der blev ringet over hendes Grav med sæjsten Tyrhææl.

1157. Maren og Karen og Kjesten, de fulgtes ad te Vissing, de kjöbte en Kal', de åd det hall', de bandte på, den var betalt.

1163. Karen og Maren og Mette, de sloges om en gammel Hætte, Karen drog, Maren slog, Mette fik et Par nye Sko.

1169. Karen og Maren de Jomfruer to, de flåed en Kat og åd en So, de gjemte både Bug og Bøste, til de skulde ud at høste, så satte de dem på en Agerren og pilled' det indtil det bare Ben.

1171. Maren, kald Karen, kald Kjæsten her ind, hæ stoer en Slant Kaffe, slå den i dit (jer) Skind.

1197. Rebekka, Rebekka, rabomm, rabomm, vil du ha Ærter og Flæsk, så kom, så kom.

1199. Hop, Mariane, hop, Sengen er fuld af Lopper, kan du ikke fange dem, så kan du la' dem hoppe.

1206. Karoline, den ækle Taske, hun gik og solgte Æveler, nu må hun i Fængsel traske med de andre Dæveler, Flæsk hun åd med samme Kniv, som hun stak i Mandens Liv.

1209. Mari, Mari, Maroller, hun sad og banked' Boller, hun gav mig én, hun gav mig to, hun gav mig tre på Nakken.

2954. Katrine Katrine Katromme, hun havde så mange Guldblommer. Jeg bad hende om én, hun gav mig en Sten, jeg bad hende om to, hun gav mig en Sko, jeg bad hende om tre, hun blev så vre', jeg bad hende om fire, hun spiller på Lire, jeg bad hende om fem, hun blev så slem, jeg bad hende om seks, hun blev til en Heks, jeg bad hende om syv, hun blev til en Tyv, jeg bad hende om otte, hun fik en Dåter, jeg bad hende om ni, hun slog en Sk...

1218. Jeg kan sige dig en Glose: der er Hul på din Hose, jeg kan sige dig et Råd: du kan stoppe med Nål og Tråd.

1224. Der var en Mand i Malle, han åd en Lispund Talle. Hans Kuen wa så bister, hun åd en Lispund Ister. Æ Sön han wa så from, han drak en Anker Rom. Æ Datter wa deröwer, hun åd en Lispund Gröwer.

1235. Véd du hvad? Pot'mand gjör Fad. Véd du mer'? han gjör dem af Ler. Véd du noget? han gjör dem broget. Véd du lidt? han gjör dem skidt.

1277. God Morgen! Jeg skal hilse Madammen fra Madammen, om Madammen vil låne Madammen Madammens Kat, så når Madammens Kat får Kat, skal Madammen få sin Kat igjen.

1279. Dersom somme vidste, hvad somme siger om somme, så sa'e somme ikke så meget om somme, som somme siger om somme.

1283. Skal jeg fortælle dig en Historie: din Næse er af Sikorie. Skal jeg fortælle dig end en: din Næse er af Ben. Skal jeg fortælle dig nokken en: din Næse er af Knokkelben.

1293. Der var en Gang et Par Kalve, nu har a fortalt det halve, di löwed, ted di blow te et Par Stuud, no ær den Histårri uud.

1308. Der var en Gang en Galt, han skulde op at røre Malt, så

brændte han sin Snude, så gik han op til Jomfru Drude og fik en hel Pose røde Klude til at lægge på sin dårlige Snude.

1388. Vor Byhyrde med hans höjpullet Hat, de femten Kjærester dem har han haft, de ti de har ham rent forladt, de fem de elsker ham endnu. Den første hun hedder *Grimmiskovkat,* den anden hun hedder Hvad-tar-du-dig-fat, den tredie hedder Tung, og den fjerde hedder Let, men den femte hend' kjender jeg ikke så ret. Men nu har han fået sig en Kjærest pány, og det er Mette Sladders udi Galten By.

1390. Jeg var mig en lille bitte Dreng, jeg skuld' ud at tjene, tidlig op og sildig i Seng, og altid fik jeg Skjænde, Kålen fik jeg Blad i Blad, Kjødet fik jeg daglig Dag, Flæsket smagte jeg aldrig.

1393. Jeg var mig en lille bitte en, da jeg skulde ud at tjene, og jeg skulde vogte Får og Lam, og det vilde jeg så gjærne, men så tog Ræven mit ene Lam, Gud nåde mig for min Stumpe, om Aftenen sildig, da jeg kom hjem, da fik jeg Ris i min Rumpe.

1402. Dagen er lang, Træskoene trang, Meldmaderne er små, der er kun lidt derpå. Fanden skulde tjene (N. N.) som Dreng.

1421. Det regner, og det blæser, og Vejret er så koldt, Gu nåå mæ, arme Hyrde, som ligger ved æ Told.

Told: to sammenplöjede Agerfurer.

2969. Det regner, og det suser, det er så gråt i Sky, Gud nåd' vi arme Hyrder, vi er så langt fra By. Tidlig op og sildig i Seng, Fanden vær' en Byssens Hyrdedreng et andet År igjen! Jeg var tilfreds, det var Aften og i Morgen Mortens Dag, så had jeg da min Lön fortjent, så kund jeg da rejs af. Så tejer æ mi Pikpak, mi Siksak, mi Knøppel å a Nak, så sier æ Godnat te al æ Byssens Pak.

1433. Klar op i Sky, lad det regne i Ty, klar op hos os, lad det regne på Mors, lad Fuglen fly, lad Tågen dry, og giv os arme Sallingbohyrder en lille Kon Ly.

1453. Regn Regn Regnbu', skynd dig hjem, din Ko har kælvet, dit Får har læmmet, din So ligger i en Ageren med tolv små Grise. De fire er mine, de fire er dine, de fire løber gjennem Kongens Gård med store Sorte Krandse om Halsen.

1477. Én, to, torden, tre, tretten, fjorten, fire, fem, seks, Stine er en Heks, syv, otte, femten, Tabellen! har du glemt 'en? seksten, sytten,

atten, den stjal Missekatten! ti, nitten, tyve, hejsa du vil lyve, ni, elleve, tolv, (nej, du) Buksetrold.

1478. 1, din Gren, 2, din So, 3, du gled, 4, din Gnier, 5, gå hjem, 6, din Heks, 7, din Tyv, 8, din Per Grotte, 9, luk i, 10, blev fri, 11, gå til Helvede, 12, din Trold, 13, slog Hætten, 14, lå i Skjorten, 15, slog Glenten, 16, slog Hesten, 17, slik Bøtten, 18, ga' hat 'en, 19 ga' ædt 'en, 20 putted i sin Höeve.

Denne Remse skal siges meget hurtigt. Møensk »Höewe: Hue.«

1500. Klokken 1 smør jeg Fedt, Kl. 2 smør jeg Sko, Kl. 3 bli'r jeg vred, Kl. 4 spiller jeg på Lire, Kl. 5 går jeg hjem, Kl. 6 er jeg en Hegs, Kl. 7 er jeg en Tyv, Kl. 8 er jeg borte, Kl. 9 går jeg min Dör forbi, Kl. 10 lukker jeg min Dör i, Kl. 11 er jeg i Helvede, Kl. 12 er jeg en Trold, Kl. 13 er jeg i Retten, Kl. 14 er jeg i Skjorten, Kl. 15 er jeg en Kjæmpe, Kl. 16 er jeg på Rejsen, Kl. 17 er jeg i Bøtten, Kl. 18 kysser jeg Katten, Kl. 19 er jeg i Giggen, Kl. 20 begynder jeg (dygtig) at lyve.

Gjækkevers.

1501. Jeg sender dig en Gave, en Blomst fra min Have, dens Stængel den er grön, selv er den meget skjön, dens Kjortel den er hvid, selv er du meget blid, den første, som fremtræder, en Gjæk i hvide Klæder, jeg fandt den bag en Hæk, og nu er du en Gjæk.

1505. En Rose er det ikke, en Lilje heller ej, i Går jeg så den ligge afplukket på min Vej, som Gave jeg den sender, en Vintergjæk til dig, jeg véd, du Blomsten kjender, men om du kjender mig.

1507. En Dag jeg i mit Kammer sad, da randt det mig i Sinde, at jeg i Haven vilde gå, for der en Blomst at finde, da fandt jeg én bag en Hække, det var en Vintergjække. Digtet i Rom af Frøken Rundenom, sendt fra Paris af en lille Pattegris. Vil du vide min Adresse, så boer jeg på et Kvistkammer, du skal op ad Trappen til höjre, ind ad Dören til venstre, ind i en Guldsal, ind i en Æggeskal, der sidder jeg og skriver Breve til mine Veninder. Min Nar skal du være, indtil du beviser mig samme Ære. Undskyld Skriften, for Katten sad og puffede til mig hele Tiden. Nar, Nar, Nar. Ha, ha, ha. Fra . . . . . , ... , ...

1509. Sne lå på Mark, og Is på Bæk, jeg fandt dog denne Vintergjæk, bliv ikke vred og kald mig fræk, fordi jeg gjör dig til min Gjæk, du ud din Hånd til Gave ræk, hvis ej det ende skal med Skræk. Hahaha! nu må jeg le, lille (Peter), kan du se, du dog bleven er min Gjæk, förend Sneen den gik væk.

1511. Se her, min Veninde, hvad jeg har i Sinde at tilsende dig, en Lilje så herlig, en Hilsen så kjærlig den bringer med sig, på den skal man kjende, at Vinterens Ende nu nærmer sig brat, så byder vi Vinteren Godnat.

1513. Se her, Ven, hvad jeg har i Sinde at tilsende dig. En Lilje så herlig, en Hilsen så kjærlig den bringer med sig, se nu til, du kan gjætte mit Navn med rette, men det er ikke så let. Jeg er Skorstensfejer ved det kongelige Slot og har det meget godt, jeg kiger Stjærner igjennem et Støvleskaft, vil du op til mig, så skal du op ad Skorstensfejergade Nr. 8, op ad en Hönsetrappe og ind ad en Strömpesokke, så kommer du op på en stor Gård syv Mile i Luften og tre Mile under Jorden. Jeg gik ud i Morgensolen for at finde en Viol, men for Sne og barske Vinde jeg ej Violen kunde finde, men da jeg vilde løbe væk, fik jeg Öje på en Gjæk, en Vintergjæk, en Sommernar. Nu er du fanget i min Snare, indtil du betaler det med en Kop Chokolade og dertil en dejlig Kage. Skrevet i Ribe, digtet i Rom, gjæt så, hvorfra Brevet kom. Nu til Slutning vil jeg ønske, at du glad henleve må disse blide Forårsdage, en fornöjet Sommer få. Mit Navn jeg sætte vil med Prikker, for at du skal åbne dine Brikker. Byens Navn er Rosenlund, den forglemte Dato 1800 og Hvidkål.

1514. Se her, se her, min lille Ven, jeg sender dig en Blomst så skjön, den første, som fremtræder, er klædt i hvide Klæder, og Kappen den er grön, ja, som du selv er skjön, og Kjortelen den er hvid, ja, som du selv er blid, i min Faders Have fandt jeg den bitte Gave, jeg fandt den under en Hæk, derfor skal du være min Gjæk Sommer og Vinter, Dag og Nat, indtil der findes Brevet efter Behag, et er skrevet i Fjor, og siden har det flöjet mellem Himmel og Jord. Det er digtet i Ribe, skrevet i Rom, gjæt nu selv, hvorfra Brevet kom,...,.....,.....

1515. ....Digtet i Vejle af to sorte Snegle, skrevet i Rom af Professor From (Blom), gjæt så, fra hvem at Brevet kom.

1516. I Gjækkebreve: Bog og Dato er forlist, og Almanaken har Musene spist.

2974. Kjære Nar! Denne lille Blomst dig spår, at du bliver gift i År, læg den til dit lille Hjærte, den vil lindre Elskovs Smærte. Gjæt, gjæt en Gang mit Navn, medens du trykker den i Favn. Lille Gjækkenar, Nar, Nar. Enisnej Nessumsar.

2976. Kjære Nar! En Dag det sådan blæste, da sagde jeg til Povl: Gå ud og hent en Skovl og kast så Sneen væk, så finder du en Vintergjæk. Digtet i Vesten, forseglet i Östen, så gjætter du vel Resten. Hvis du ikke svarer mig inden Torsdag, bliver du min Nar til Dommedag. A.. T.....

2979. Kjære Nar! O, hvor jeg dog må le ved Tanken om at se, at du således er min Nar, men derfor er du lige rar, lille Gjækkenar. Nu venter jeg for min Umage Vin, Chokolade og lidt Kage. Mit Navn jeg skriver med Prikker, pas på, det ikke stikker. .....,.....,.... Danmark, Evropa.

2983. Kjære Nar! Tak, Veninde, skal du have for det Brev, du sendte mig, jeg vil det ej modtage uden at gjengjælde dig. Din Nar jeg ej vil være, hvis du vil besøge mig, så boer jeg sytten Mile uden for Moskva i Nærheden af Mahus i et Musehul, og jeg har ikke andet Selskab end Mus og Rotter. Digtet i Paris af en lille Pattegris. Nar, Nar, Nar. ....., ...,.....

2984. Kjære Nar! Tak, Veninde, skal du have for dit Brev, du sendte mig, jeg vil det ej modtage uden at gjengjælde dig, din Nar jeg ej vil være. Digtet i Paris af en lille Pattegris, mit Navn jeg ej kan sige dig, for Præsten har glemt at døbe mig.

2985. Kjære Nar! Tak, Veninde, skal du have for dit Brev, du sendte mig, jeg vil det ej modtage uden at gjengjælde dig, din Nar jeg ej vil være. Digtet i Paris af en lille Pattegris, digtet i Hosen, skrevet i Posen, forseglet i Rom af Frøken Blom. Papiret er hvidt, Skriften er skidt, Tiden er kort, Brevet skal bort. Met Nawn kå a endt sæjj dæ, få Præsten hå glæmt å døøf mæ.

2986. Når man vil have Kreaturerne til at bisse, fremsiger man følgende Rim: Ferr ferr, stik i ferr Galop, Holen i det vilde Vejr, Bremsen i det tykke Lejr (Læder), ferr ferr, stik i ferr Galop.

2994. Når nogen mistede en Tand (særlig Mælketænderne), skulde de tage den og kaste den op under Sengen med de Ord: Mus, Mus! giv mig en Bentand, så skal du få en Sølvtand. *Da fik man en ny Tand.*

2999. Aftenen för Krammarked i Nykjøbing fremsiger Morsingbopigerne følgende Remse: Guldsmed, Guldsmed, du gjæveste Fovl, flyv op til Vorherr' i din blommede Kjovl, og hils ham fra mig og vor Præst og vor Degn, at i Morgen vil vi hverken ha' Blæst eller Regn, men Godtvejr, Godtvejr, Godtvejr.

Siges også om Mariehönen i V.-Han H.

3009. Når man finder en Mariehöne, kan man ved den få at vide, hvorledes Vejret skal blive. Man sætter den på sin Hånd og rækker en Finger i Vejret, som man seer at få den til at krybe op ad, mens man siger: Vorherres Höne! flyv mod Öster, flyv mod Vester, flyv op mod Vorherres Himmelport og bed om godt Vejr til i Morgen! *Når den så kommer op på Spidsen af Fingeren, vil den brede Vingerne ud og flyve, hvis der er nogen Mulighed for at skaffe godt Vejr. Stiger den lige op, bliver det sikkert godt Vejr, flyver den kun et lille Stykke til Siden og sætter sig igjen, er der kun uvisse Udsigter, men vil den slet ikke flyve, er det det samme som et rent Nej.*

3019. Mariehönen sættes på Hånden, og der synges for den: Flyv, flyv Vorherres Höne op til Vorherre og bed om godt Vejr til i Morgen. *Dette synger de tre Gange i Træk, og de siger da, hvis den flyver, at så får vi nok godt Vejr. Vil den ikke flyve straks, når det er sunget tredje Gang, så er det ikke godt.*

3035. Snegl, Snegl, kom her ud med de lange Horn, ti ellers kommer Tyven og stjæler alt dit Korn.

3036. Snegl, Snegl, kom ud af dit Hus, der er en Møller, som vil brænde dit Hus.

B. Börnelege.

I. Lege i Stuen med Småbörn.

1517. Et Barn tager i det andets Øre og siger:

Hvad hedder Præstens røde Ko? Barnet nævner en Del Navne hen i Luften og föjer til: Tag bedre ved! Den første kniber da dygtig i Øret, indtil den ulykkelige skriger: Slip Øret! Så slippes der, og Turen falder nu denne til at spörge.

1527. Man skal klemme Barnets Næse og så sige:

1. Hvor boer Snive? 2. Östen til Nibe. 1. Hvad gjör han der? 2. Der gjör han Æg. 1. Hvor mange i Kuer? 2. Fire og tyve. 1. Hvordan er de? 2. Sorte og hvide. 1. Hvem skal have de sorte? 2. Det skal du. Men når så Næsen klemmes hårdt, må de jo til sidst sige: Nej, du skal have de hvide, og jeg skal have de sorte.

At synge Plejlvisen.

1534. Om Vinteren, når der er Tærskekarle i Loen, og et Barn kommer ud til dem, spörger de gjærne, om det ikke vil lære Plejlvisen. Er det nu ikke forsögt i den Kunst, og det formedelst Uvidenhed siger ja, anbringer en Karl sin Plejl om Barnets Hals og klemmer Slagel og Handel sammen, imens han holder disse i de ydre Ender. Nu vil det ikke fejle, at Barnet straks begynder at synge Visen.

At vende en Pandekage.

1540. Denne Leg øves gjærne af en voksen med et Barn. Dette stiller sig med Hovedet ind imellem den andens Ben og lader begge Armene hænge lige ned nær ved hinanden og inde imellem Knæene. Nu bøjer den voksne sig ud over Barnet med Hænderne ned ad dets Ryg og søger med dem at få fat i Barnets Hænder, inde imellem dets Ben. Så snart dette er sket, trækker han til, samtidig løftende Barnet op fra Jorden, og da bliver dette helt endevendt, så at det først får Hovedet og siden Fødderne ned ad mod Gulvet. Går alting heldig, så er Pandekagen vendt, men kommer Fødderne ikke mod Jorden, så falder Pandekagen i Asken. Denne Leg er meget yndet af Börnene, og de siger gjærne: »Én Gang til.«

Drage Handsker.

1543. To Börn lægger skiftevis deres Hænder over hverandre på Bordet, og den Hånd, der er nederst, trækkes ud og lægges øverst. Sådan skiftes idelig så hurtig, som det kan lade sig gjøre, imedens der tælles til tyve. Den, der så har sin Hånd nederst, siger til den anden: »Kong' å Herr'! hwa skal min Bestilling vær'?« – »Sim' å sno, Katt' å flo, Helmisser å sko.« Den vindende giver nu den anden et Arbejde at udføre f.Eks. at kysse Katten eller stå på Hovedet. Anden Steds lyder Remsen således: »Kong' å Herr', hwa skal min Bestilling vær'?« Den anden svarer: »Katt' a kræng', Hund' å hæng', Helmisser å flo, Sim' å snow.« Første: »De vel a *et* gjör, da ka Kongen sjel gjör, men hwa skal a så gjör?« Den anden opgiver så en eller anden Ting, som der er nogen Morskab ved at se udført. Flere Börn kan også deltage i denne Leg. Når der kun er to, tælles der somme Steder blot til ti. Den, der først får sine Hænder til sig, skal have en Kjæreste, og den sidste skal sige, hvem det skal være. Den anden Form seer ud til at være den bedste og den oprindelige.

Banke på Dör.

1544. Hvem er det, der banker? – Det er lille Tante. Hvem er det, der lukker op? – Det er lille Sukkertop (min lille grå Top). Hvem er det, der lukker i? – Det er lille tykk' Sofi.

Grisen under Træet.

1547. Man fremviser den knyttede Hånd med Knoene opad og så vidt mulig dølgende, at der ligger en Pebernød skjult under den ene Finger, hvorpå man siger til den anden: 1. »Min Gris løber i Skoven.« 2. »Min løber med.« 1. »Hvad Træ ligger den under?« 2. »Det fejreste (eller tykkeste, eller höjeste) Træ, i Skoven er.« 1. »Hvilket er det?« Nu må 2 pege på en af Fingrene. Træffer han så ikke den rette, må han lægge en Pebernød under Fingeren og gjætte på en anden. Således skal han blive ved at lægge Pebernødder under, indtil han træffer den rette.

Nød i Hænde.

1549. I Juletiden leger Börnene med Pebernødder, og da gjælder det om, at den ene kan vinde dem fra den anden. Således kommer den

ene med en knyttet fremstrakt Hånd, hvori der findes nogle Pebernødder, og siger til den anden: »Nød i Hend'.« Den anden svarer: »Alle min'.« 1. »Fo din'«. 2. »Aller mo et mæ så gal go, te a mo ek (sejs) fo.« Den anden kan naturligvis også gjætte på et andet Tal. Er der nu ikke 6, siger 1: »Gjör' et til!« og så må 2 punge ud med så mange Nødder, som der mangler i det gjættede Tal. Er der 6, får 2 dem alle. Er der over 6, siger 1: »Di sæjs skal du fo, di ander skal du mæ betål'.« Er der således 9, skal 2 af med 3 Pebernødder til 1.

3045. Man knytter begge Næver og har under én af Fingrene en Pebernød liggende. Nu lader man Næverne hastig løbe rundt og siger: Hjort springer over Hus, derætter kom lille Pillerimus. Pillerimus å Pind, under hvilket Træ ligger Hjorten ind? Gjættes det, tages Nødden, ellers må man lægge én til. Eller man tager en Slump i Hånden og siger: Hjort hen, Hunds bren, gjæt, hvor mange der er i min Ren. Gjættes det, tages alle, gjættes for mange eller for få, må det manglende eller overskydende lægges til.

Tiggeren.

1560. Tigge, tigge, fattig Fruu, giv mig lidt i min lådden Luu, giver du mig lidt, så kommer jeg tit, giver du mig meget, så kommer jeg aldrig mere.

1566. Når der laves Kager eller lignende, tigger Börnene med følgende Rylevers, idet de strækker den hule Hånd ud: Der kommer et Skib fra Skåne og beder om lidt at låne, får jeg lidt, så kommer jeg tit, får jeg meget, så kommer jeg aldrig mere.

At tigge vedvarende hedder at ryle.

Riv rav rus.

1570. Börnene går parvis op og ned ad Gulvet, holdende hverandres Arme overkors, idet de synger: Faer og Moer har givet os Lov til at gå på Börnebal, op i Kongens Have, drikke Chokolade af en pæn Kop, riv rav rus. Lige når dette sidste synges, slår de Armene om til modsat Side og kommer altså til at vende Ansigtet den modsatte Vej. Det gjælder om at skifte Armene om i en Fart, og dette seer da helt morsomt ud. Nu synges det samme igjen, mens der gåes til den modsatte Side af Stuen.

1572. Idet der siges: Vi har fået Lov af Faer og Moer til at gå på Børsen, der at hente Flæsk og Fløde hos den gamle Jøde, går Börnene også op og ned ad Gulvet parvis og drejer om og går tilbage, når Verset er fremsagt.

Når Barnet kildres.

3051. Kommer en lille bitte Mus, vilde så gjærne låne Hus, uden for må en inte gå, inden for må en inte stå, smut smut smut, der smut en ind.

3052. Der kommer en lille Mus og vil så gjærne låne Hus, her kommer den, her kommer den, her kommer den. Hvorpå man kildrer Barnet.

3053. Med Slikfinger og Langemand spaserer man hen over Bordet og siger, mens man sidder med Barnet på Skjødet: Her kommer en usle bitte Mus, den vil så gjærne låne Hus, den vil så gjærne nave i lille (Sörens) Mave. Dermed kildrer man ham let på Brystet.

Med Barnet på Knæ.

3056. Idet man lader et Barn gå bag over og igjen trækker det til sig, synger man: Kling Klang, Klokker i Sang, kimer i Sund, sænker vi den døde Hund. Idet man siger det sidste, sænker man Barnet endnu længere bag over.

II. Lege i Stuen med större Börn.

Hvad skal vi bestille? m.m.

1586. Hvad skal vi lege? – Katten op at stege. – Hvad skal vi bestille? – Plukke lidt Persille. – Hvad skal vi gjøre? – Tage Katten i Halen og kjøre.

3069. Hvad skal vi gjøre? – Banke på Döre. Hvad skal jeg gjøre? – Ta' Katten i Rumpen og kjøre. Hvad skal jeg bestille? – Hakke Persille. Hvad skal vi lege? – Katten op at stege. Hvad skal vi bestille? – Ta' Katten i Halen og pille.

1589. Ved adskillige Lege bruges det at »tage om,« hvem der skal være sammen i Legen, det går således til: Én tager en Kjæp i Hånden og kalder en anden til sig, så sætter den ene skiftevis sin Hånd eller to Fingre over den andens; alle de, der får fat i den yderste Ende, skal være på ét Hold.

Aftællingsremser.

1593. Ulen, dulen Hesselsal, Klinkmedal, Partenelle, Slikkebelle, Uus, puus, pas.

1601. Én to torden, tre tretten fjorten, syv ni sytten, der slap Skytten, kulvippen kulvappen, der slap 'en, på Trappen, herut!

1643. Enneke benneke Sukker til mig, åber dåber donner til dig, der skal komme en Östenvind, kjør en Bådsmand ud og ind, hans Navn skal man kalde kirum karum Kobberpenge, es pres, du er ude som et spansk es.

1673. Anneken danneken denneken degs, kontren firen femeren segs, syveren sak, bommeren knak, otteren dotteren viberen snor, hor por gak ud væk fri.

1691. Abel dabel dundel dej, ennege fennege sokkede sej, ekkede fekkede Bulens Knop, ivelen bivelen bof.

1704. Elle melle, sukke selle, hvem har lært dig at tælle? Det har alle Bogense Fjælde, uden for en Konges Dör. Kåre vip kåre vap, du slap.

1706. 1, 2, 3, 4, 5, ingen af os vilde gå hjem, så gik jeg, så gik du, så gik vor gamle Rumlepotte itu.

1714. 1, 3, 5, 7, Fanden er en Hönsetyv, når man slåt ham på sin Nakk', rejser han over vik over vak, over pik over pak, over Snustobak.

1715. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, Fanden er en Hönsetyv, fra hans Næse til hans Mund, femten Skrædre vejer et Pund, du er es klar luft fri.

1724. Elle belle vil fortælle, Skibet går til Åbenrå, kjøber for en Skilling Skrå, 1 2 3 4 5 6 7, Ræven er en Hönsetyv.

1743. En Gang gik jeg ud over Langebro, da hørte jeg en Klokke slog, hvor mange Slag slog denne Klokke da? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.

1750. Ene mene ming mang, kling klang, ose bose bakke dej, eje veje væk.

1758. Ene pene Gabriel, Josef var en kristen Mand, Hanen brast, Solen stak. Ek kvæk, tvivl i Sæk, gak du Mand væk.

1777. Tippel Tene, små Grene, rend ud til Kongens Gård efter Æg, smid på Væg, Ravneunger Skjæg.

1783. Små Grene, myr mår syr sag, brændt Kage rendt ud, brun Stend, lille Dreng, slå dit Lås i Lås, bliv der til Påske, Ilderen kommer og pikker dig væk, væk er du.

1790. Abel spandabel, kvad koster din Sabel? To Mark og to, i Fald den er god. Vil du have den af Glas, så gå til Pejas? Vil du have den af Kobber? så gå til din Svoger, som ligger hjemme på Sofaen og sover.

1800. Ulen dulen dof, fingel fangel fof, foffer ane mærke pane, i bi ba bof.

1820. One done trikanilie, misle masle bombasilie, bomba je, bomba ja, sikaderonie bomba sa.

At tage Blindebuk (Salte sure Öjne).

1827. Den, der er bleven blindet, og skal tage de andre, hælder sig først over mod Bordet og siger: »A lejger mi Lejg, å a vender mi Stejg, a

søvver mi Soþ mæ en Søllskeje, ålld dæmm, der gor i Krenkelkroog å Musshwåller, di æ sjælltånn, fålåw, så tåer a!« Nu begynder Legen. Andre går hen til Dören og banker på den, idet de siger: »A banker epo mi Bankedaer, a fre-er et, hwæm a taer, dæmm, der seder i æ Skuulkroog, di ska stekes mæ tusend Knappenool.« Hvorpå de begynder at tage; men for Sikkerheds Skyld plejer en af de de andre Börn allerførst at løbe hen og give den blindede en Dands eller snurre den nogle Gange rundt.

1828. Når Blindebukken er blindet, snurres han rundt flere Gange, derpå holdes der følgende Samtale mellem ham og den, der snurrer ham: 1. Blindebuk, jeg fører dig. 2. Hvorhen? 1. I Skoven at forsvare dig. 2. Mod hvem? 1. Mod Ulve og mod vilde Dyr, som plager dig, du arme (stakkels) Fyr. Tag fat! Nu begynder han at tage, og den først fangne skal være Blindebuk næste Gang.

Putte i Bælte.

1852. Börnene sætter sig i en Række. En skal være Gjætter, en anden skal putte Bæltet, som i Regelen består af en ganske lille Knap. Den, som nu skal putte, går fra det øverste Barn til det nederste og putter sin Hånd ned i Forklædet eller Lommen af Börnene og siger så til hvert enkelt Barn: Putte, putte Bælte, gi' mig så, gi' mig sælte, gi' mig vit, gi' mig vat, gi' mig en lille Tår Patt', pas på, hvad du har! Når Putteren har været ved alle Börnene, så siger han til Gjætteren: Put til mig selv! hvem har Bæltet? Den af disse to, der nu først har gjættet rigtig syv Gange, har vundet. Den, som har fået det mindste Tal, bliver ført lidt afsides og får et Törklæde for Öjnene, så banker en Pige hende på Ryggen og spörger om, hvor mange Klokken er. Dette må hun gjøre otte Gange; men de to sidste Gange siger hun tillige: Skal den være det? idet hun peger på én af Pigerne. Siger denne ja, så skal den første være Putter og den anden Gjætter til næste Gang.

Tre kjönne Piger (Skibet fra Holland).

1868. Én siger til en anden: I Går så jeg tre kjönne Piger. – Hvordan så de ud? – Den første havde f.Eks. en sort Silkekjole på, den anden havde f. Eks. en hvid Hat med blå Bånd på, den tredje havde f.Eks. Briller for Öjnene. – Ja så. – Hvad vil du med den første? – Hende vil jeg

(man spekulerer nu over, hvem han kan mene dermed, og råber så f.Eks.: Hende vil jeg holde meget af! – Hvad vil du med den anden? – Hende vil jeg (f.Eks. banke). – Og hvad vil du med den tredje? – Hende vil jeg (f.Eks. kysse). Så får han Navnene at vide, hvem det er, og da det jo ofte hænder, at netop den, man f.Eks. vil kysse, vilde man egentlig helst banke, eller omvendt, så kommer der jo megen Latter frem derved.

At bejle.

1875. Nogle af Börnene, helst Halvdelen, bliver siddende på en Bænk inde i Stuen, de andre går ud i Forgangen, og så skal der være en Dörvogter. Denne går nu omkring til de inden for siddende og uddeler de udenfor stående til dem, så at hver får sin, og skulde der være et ulige Antal Börn, må ét finde sig i ingen Mage at få eller også dele den med en anden. Når nu Uddelingen er til Ende, går Dörvogteren hen til Dören, åbner den på Klem og siger: Første (eller ældste) Mand, kom ind! Denne slipper lige ind ad Dören, der hurtig lukkes igjen, og så skal den indtrædende nu til at bejle. Han ser på Bænken og nikker ad en bestemt. Træffer han den, der er bestemt for ham, nikker denne igjen, og så får han Lov til at blive inde, og stille sig hen i en Krog, i modsat Fald rejser Pigen sig, drejer sig hurtig om og vender Ryggen til, hvorpå han kommer hovedkuld ud af Dören. Nu skal næste forsøge sin Lykke, og sådan bliver Legen ved at gå, indtil alle Bejlerne er blevne forsörgede. Nogle må ud ikke så få Gange, inden de får en Mage. Når den sidste er færdig, byttes Legen om, og de inden for siddende skal ud at bejle. Da alle Pigerne bliver siddende, indtil der er afbejlet, både de, der har fået en Mage, og de endnu uforsörgede, er det slet ikke så let en Sag at træffe det rette Valg. Til den sidste Bejler råber Dörvogteren: Sidste Mand kom ind! eller blot: Kathale!

At bære Jydepotter.

1880. Börnene sidder i en lang Række, og hver af dem stikker Hænderne hver fra sin Side ind under Knæene og folder dem fast sammen. Nu kommer der to, som er bestemt til at være Pottemænd, og de skal hver tage i sit Øre af Potten og bære den et Sted hen. Det er jo Armene, der skal forestille Ører, og det siddende Barn er Potten. Men undervejs ryster de Potten dygtig, og hvis Hænderne så slipper hinanden, er Pot-

ten i Stykker og kommer på Møddingen. Men de Potter, der holder godt fast, indtil de er bårne hen til Pladsen, de kommer til Himmerig.

Lege Begravelse.

1881. Af Jorden er du kommen, til Jord skal du blive, af Jorden skal du igjen opstå med smalle Ben og Træskoer på. Ammen Madammen, slå Præsten på Panden, giv Degnen lidt med.

Synges, når Börn leger Begravelse.

Tampen brænder.

1885. Alle Börnene går ud af Stuen på én nær, som skjuler Tampen og derefter kalder de andre ind. De søger nu efter Tampen, og når én kommer i Nærheden af den, siger den, der har gjemt den: Tampen brænder, lidt, noget, i lys Lue (eftersom man er i Nærheden af den til. Jo nærmere, jo stærkere brænder den). Den, der finder Tampen, tamper de andre ud af Stuen, og så er han den, der gjemmer den, og således fremdeles.

Den vandrende Daler

1893. Alle sidder i en Kreds og lader en lille Gjenstand gå behændig fra Hånd til Hånd Kredsen rundt, medens der synges: Denne Daler den skal vandre fra den ene til den anden, passe på, passe på, ellers Pant du give må. Inde i Kredsen står der én, som skal se at fange Gjenstanden i en af de siddendes Hænder. Den, hos hvem han fanger den, skal give Pant, der ved Legens Slutning indløses ved, at Ejeren gjör, hvad der bliver ham pålagt. Den sidste Indløser dömmer altid, hvad den næste skal gjøre, inden han får at vide, hvem det næste Pant tilhører. Ved denne Leg kan også benyttes en lille Ring på en Snor i Stedet for den løse Gjenstand. Der siges da Ring i Stedet for Daler.

At snurre med Låget.

1901. Börnene sidder i en Rundkreds. Den, der først skal snurre Låget rundt, stiller sig midt i Kredsen, tager det i den ene Kant og samtidig med at give det så godt et Snur som muligt, nævner han et Navn fra Kredsen. Den, der bliver nævnet, skal blive siddende, men hans venstre Sidemand skal rejse sig, springe hen og gribe Låget, inden det fal-

der ned, og så fortsætte Legen med en anden. Hvis han ikke kommer tids nok, eller hvis den, der nævnes, rejser sig fra sin Plads, skal de begge give Pant, og disse Panter bliver da senere indfriede. Låget skal selvfølgelig snurre rundt på Kanten.

Fiskene søger Plads.

1905. Der males Mærker på Væggen, ét mindre, end der er legende Börn. Der dandses dernæst rundt og synges: Alle små Fiske de går udi Vand, bagefter kommer Karudsen, så kommer Brasen, og den er bred, får den ej Plads, så bliver den vred. Søg Plads! Enhver løber da hen og lægger Hånden på ét af Mærkerne. Den, der ingen Plads får, må give Pant.

Bore Guldæble.

1916. En Dreng (Kongen) sidder med Hænderne knyttede over Knæet. En Del andre lægger deres knyttede Hænder oven på hans, og én af dem, som har den ene Hånd fri, bliver nu ved at sige: Pirre pirre Guldæble, synk længere ned, indtil han er kommen til den siddendes Knæ. Nu svares: Jeg kan ikke. – Hvorfor? – For Æblet. – Hvor er Æblet? – Konen tog det. – Hvor er Konen? – Hun løber i Skoven. – Hvor er Skoven? – Øksen hug den. – Hvor er Øksen? – Smeden tog den. – Hvor er Smeden? – Ude at så sin Hvedeager. – Hvor er Hvedeageren? – Ravne og Krager har snappet den. – Hvor er Ravne og Krager? – Nogle flöj Öster, nogle flöj Vester, nogle flöj Sønder, nogle flöj Nör, nogle flöj udenfor Borgmesterens Dör. Den, der nu lader sine Tænder se, för Kongen lader sine se, skal have et Ørefigen eller anden Straf.

Bums.

1917. Börnene sidder omkring i en Kreds f. Eks. omkring Bordet. Så begynder den ene, og de andre fortsætter på Omgang med at tælle fra én og op til hundrede. Den, der skal have Tallet syv eller et Tal, hvori syv kan gå op, eller hvori der er syv, skal ikke nævne Tallet, men sige: Bums. Den, der siger fejl, skal ud af Kredsen og ikke mere deltage. Der sees nu efter, hvem der kan holde længst ud. Den Leg er gavnlig at lære sin Gangetabel ved.

Pantelegsdomme.

1920. Dommene, der afsiges i Pantelege, er almindeligvis følgende: *At sige tre Gange ja og tre Gange nej.* Den dömte går da uden for, hvor efter han får seks Spörgsmål, han skal besvare, de tre med ja og Resten med nej. Når han kommer ind, får han at vide, hvad hver har svaret på.

1921. At plukke Kirsebær. To Stole sættes sammen. På disse sætter den dömte og en anden sig med Ryggen mod hinanden. Kirsebærrene består af Kys, der udveksles i denne lidet bekvemme Stilling. Samtidig med at Dommen falder, siges der, hvor mange Kirsebær der skal plukkes.

1924. At gå Post. Den, der er dømt dertil, skal gå udenfor Dören og så banke. Indenfor siges: Hvem er det? – Det er Posten. – Hvad vil han? – Han har et Brev. – Hvem til? Navnet på én af dem nævnes. 1. Hvor mange Frimærker er der på? 2. Tyve. Så skal Posten kysse den tyve Gange, som Brevet var til.

1928. At binde en Buket. Den dömte går udenfor Dören. De andre indenfor udtager tre af modsat Kjön, den ene skal være Torn, den anden Tidsel, og den tredje Rose. Så kommer den dömte ind. Nu har vi bundet dig en Buket, den består af en Torn, en Tidsel og en Rose. Hvad vil du gjøre ved Tornen? – Den skal smides på Møddingen. – Hvad vil du gjøre ved Tidselen? – Den vil a leve og dø med. – End så Rosen? – Den vil a træde under Födder. Så nævnes Navnene på de tre til stor Morskab for alle.

At ballerunes.

1932. Når én har forseet sig i Legen, skal han ballerunes. Det består deri, at en anden banker ham på Ryggen, idet han siger: Bille balle run, tippe tappe tun. Op ad Bjærge, ned ad Dale, der slap Ild i Mikkels Hale, 21 er din Ret, får du fler så bliver du træt, 1, 2, 3, o.s.v.

Kat efter Mus.

3161. Börnene stilles op i en Kreds og holder hverandre i Hænderne. To andre opstilles i Kredsen, den ene er Kat, og den anden er Mus. Katten løber nu efter Musen for at fange den, og Börnene, der danner Kredsen, rækker rask Hænderne i Vejret, når de to løber imod dem for enten at komme ud af eller ind i Kredsen. Dette skeer dog kun, til Kat-

ten har været inde i Kredsen tre Gange, derefter får kun Musen Lov at løbe igjennem, medens Katten med Magt må trænge sig frem. Når Musen er fanget, vælger den en ny Mand til at være Mus, og Katten vælger ligeledes en ny Kat. Så begyndes for fra.

3163. To forestiller Katten og Musen. De øvrige stiller sig op i en Kreds og tager hverandre i Hånden, Katten står inde i Kredsen, og Musen uden for. Katten søger da bestandig at bryde ud, hvor som helst den troer, det er lettest, men Kredsen holder fast sammen. Lykkes det ham alligevel at komme ud, bliver Musen straks indladt, og Adgang spærret for Katten. Således vedbliver man, indtil den endelig får fat på Musen eller rører ved den og siger: Pøs! Det Par, ved hvis Uagtsomhed Katten er kommen ind eller ud af Kredsen og har fanget Musen, må nu spille Kat og Mus.

Krydset og ukrydset.

3166. Man sætter sig i Kreds, og en Saks går fra den ene til den anden, men altid til höjre Sidemand. Så skal der stå én inde i Kredsen og finde Saksen. Men han må ikke kjende noget til Legen. Der siges, at man skal give den fra sig krydset eller ukrydset. De fleste troer, at det er Saksens Stilling, man skal iagttage, men det er Benenes Stilling. Er de over Kors, skal man give sin Sidemand den med de Ord: Nu giver jeg dig Saksen krydset. Men har man Benene udstrakte hver for sig, gives Saksen ukrydset bort. Idet man giver den fra sig, siger man: Jeg modtog den krydset (ukrydset) og giver den ukrydset (krydset). Det er nu lige meget, hvad man siger, men Benenes Stilling skal rette sig efter det, man siger. Den, der skal finde Saksen, må altså blot se på Benenes Stilling. Den, der ikke kjender Legen, siger lige så tit galt som rigtigt. Når man så siger: Det var galt, kan han påstå, det var rigtigt, og kan slet ikke forstå, hvori Fejlen bestod. Det kommer der da en Del Morskab ud af. De, der er ukjendte med dette, har ondt ved at hitte Saksen, især hvis det er Kvinder, der leger, da man jo ikke kan se, hvordan deres Bens Stilling er.

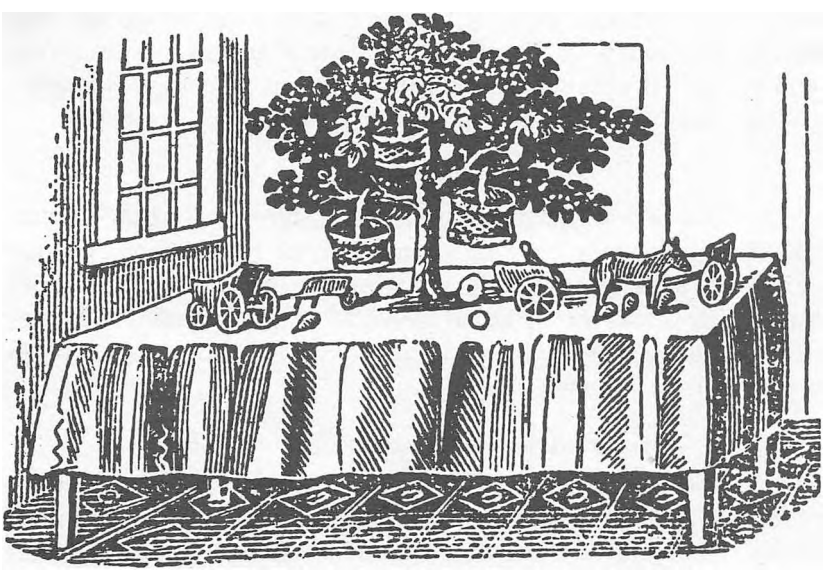
En lignende Leg øves med en Stok, der går fra Mand til Mand, idet man gjör nogle Tegn med den nederste Ende af Stokken og siger: Ikke der, men der. Den, der ikke kjender Legen, troer f.Eks. at man tegner en Figur, der skal tegnes efter.

At finde Nøglen.

3168. Den, der skal finde Nøglen, må gå uden for Stuen, da der egentlig slet ikke er nogen Nøgle, han skal finde, men det hele blot er et Ordspil. De Legende gjör nu Aftale om, hvem der skal hjælpe ham at finde Nøglen, og han bliver da kaldt ind igjen. Hjælperen tilbyder sig nu at ville stå ham bi med at lede, men gjör i ét og alt det samme som Lederen, og udfører alle hans Bevægelser, putter f.Eks. Hånden i den ene Lomme ligesom han og fortsætter dermed, indtil den anden bliver opmærksom på, at han efterligner ham. Når han så endelig siger: Du er jo en Abekat! eller: Du gjör Nar ad mig, så er han færdig og har fundet Nøglen.

Forskjellige Dyr.

3172. Kun én af Deltagerne bör kjende denne Leg, og han skal være Formand for det hele. Han fortæller nu de andre, at hver skal have et Dyrenavn, og så vil han fortælle dem en Historie. Når han nu i den kommer til at nævne det Dyr, hvis Navn de har, skal de rejse sig op og sige, ligesom det Dyr siger. Han går nu omkring og hviskér til hver af

dem, at den skal have Kattens Navn, men de må ikke fortælle det til de andre. Så sætter Deltagerne sig i to Rækker, og han begynder nu at fortælle Historien. Endelig nævner han Kattens Navn, og så rejser alle Deltagerne sig og siger: Mjav!

Gjætteleg.

3193. I Mørkningen om Vinteraftenerne, når Börnene er samlede i Dagligstuen om Bedstemoder, der sidder ved Kakkelovnen, spörger de hende, om hun vil hjælpe dem at gjætte. Hun går gjærne med og nævner det første Bogstav på en Ting i Stuen, som hun har tænkt, f.Eks. S. Börnene gjætter nu på Stol, Skrin o.s.v., indtil de finder den rette Ting. Den, der gjætter rigtig først, skal nævne Begyndelsesbogstavet til den Ting, han har tænkt på o.s.fr. Börnene får travlt med at gjætte, og den, der er så heldig at træffe det rette Ord, skal derefter tænke på en Ting.

Hvad Skibet er ladet med.

3194. De Börn, som deltager i Legen, sætter sig i en Rundkreds, og en Bold eller et Klæde kastes fra den ene til den anden, idet man siger: Hvad er Skibet ladet med? Den, som Bolden kastes til, skal nu sige et Ord, som begynder med et forud aftalt Bogstav f.Eks. S: Sø, Salt, Sukker, Støvler, Sko o.s.v. eller B: Bog, Billede, Bænk o.s.v. Svarer Vedkommende fejl, eller betænker sig, för han svarer, eller siger Navnet på en Ting, som en anden för har sagt, gives der Pant.

Brugen af Halm.

3196. En af de Legende går omkring og siger: Jeg vil bruge Halm. Så skal de andre sige, hvad de vil bruge det til. En siger: Når jeg skal brygge, en anden vil bruge det til Strøelse, en tredje vil binde det om Posten, når det fryser, og sådan bliver der meget at anføre. Den, der ikke kan hitte på noget at bruge det til, må give Pant. En Gang må det jo slippe op med at nævne noget.

Min Bedstemoder holder ikke af The.

3197. Selskabet sætter sig i en Række, og 1 siger til 2: Min Bedstemoder holder ikke af The. – Hvad holder hun da af? spörger 2 tilbage. Da skal 1 rask nævne et Navneord, hvori ikke findes Bogstavet T. Der-

efter henvender 2 sig til 3, og, når de er færdige, 3 til 4 o.s.fr. Dersom nogen venter for længe med Svar, eller nævner et Ord med T, gives Pant.

Hviskelegen.

3199. Man sætter sig i en Række, og den første hvisker den anden et Ord i Øret, men hvisker det lidt uforståeligt. Den anden skal nu hviske det Ord, der er sagt ham, til den tredje, den tredje til den fjerde o.s.fr. Når man nu spörger den sidste, hvad Ord der blev sagt ham, vil man ofte til sin Forundring få høre et ganske andet Ord blive nævnt end det oprindelige.

Forlorne Hænder.

3211. En af Selskabet, helst en Pige, sætter sig på en Stol og holder Hænderne på Ryggen, hvor efter der lægges et Shawl bag over hende, og en Dreng kryber ind under dette Shawl og stikker sine Hænder frem foran Pigen, så man ikke kan se andet, end at det er hendes egne Arme og Hænder. Pigen skal nu enten synge en Sang eller fortælle en Historie, og Drengen skal da gjøre Fagter med Hænderne efter som Sangens eller Historiens Ordlyd giver ham Anledning til. Det seer undertiden meget morsomt ud, ti man kan ikke se andet, end det er Pigens Arme, men da Drengens Hænder er meget större end en Piges i Reglen er, seer det meget værre ud, end man skulde tro.

III. Lege på Legepladsen.

Bro, Bro-Brille.

1933. To af Börnene holder Porten op. Det ene er Sol, det andet er Måne, og dette har de jo indbyrdes aftalt, uden at nogen af de andre véd, hvem der er hvilket. De andre Börn går i en lang Række rundt om Porten og Forsangeren synger: A ræj herom i Fywr far Ywl, da var der Fred i Kongens Land, Fred vil vi ha', og Fred vil vi gi', hold Porten, op de höje. Sidste Strofe siges og sådan: om vi så skal ride lige ind i Kongens sorte Potte (Kålgryde). Eller: Luk Porten op og tag den bageste af vor Flok. Første Strofe er og sådan: I Fywr far Ywl da vi ræj herom. Den

forreste standser lige foran Porten, og de to spörger: Hvem er du? Svarer han: En Tyv, kommer han ikke ind, og Rækken må nu syngende gå Porten rundt igjen. Han standser og får samme Spörgsmål. Svarer han da: Kongen (eller Kongens Tjener), så kommer han igjennem, og nu gjælder det om at tage den bageste, som holder godt fast i sin Formands Klæder, dukker Hovedet godt og søger også at slippe igjennem. Men det lykkes ikke. De to spörger ham hviskende, hvilket han helst vil have: Sol eller Måne? og han svarer herpå i al Stilhed. Derefter får han Vink om, hvem han skal stille sig bag ved. Sådan tages de alle. Endelig gjøres der en Streg på Jorden. Sol og Måne stiller sig imod hinanden, tager i hinandens Hænder, og deres Partier holder godt ved bag ved dem, den ene stående bag ved den anden og holdende Formanden om Livet. Nu prøver det ene Parti at rykke det andet over Stregen. Lykkes det nu at få Solen rykket over, skal hans gå over på Månens Parti og hjælpe dette med at få Månen rykket over. Sådan fortsættes, indtil alle i et Parti er rykket over.

1934. De tager hinanden i Hænderne og danner en Port, som den øvrige Række må færdes igjennem, idet de synger: Fare fare Krigsmand, Døden skal du lide, den, der kommer aller sidst, skal i den sorte Gryde. De to, der holder Porten, og som har Navn af Solen og Månen, griber nu den bageste, hvis de kan. Kan de ikke, så går Toget om igjen, indtil man får én grebet. Denne spörger man, hvem den vil ha', enten Sol eller Måne, og da det er en Hemmelighed (hvem Sol og Måne er), der først åbenbares, når de alle sammen har været i den sorte Gryde, får begge Partier så noget nær lige mange. Når de har fået at vide, hvem der er Sol, og hvem Måne, stilles de op i to Rækker lige over for hinanden, og nu begynder den egentlige Kamp, der består i, at de søger at trække Modstanderen over til sin Side. Først kjæmper Sol og Måne, og dernæst fortsætter Kampen sig til alle Krigsmændene, indtil det ene Parti er overvundet.

1935. Ved Bro-Brille Legen brugte vi følgende Remse i *Tøstrup:* Broe Broe Brille, Klokken ringer elleve, Kejserens Datter, den langbenet Mær, så hvidt som et Kridt, så sort som et Kul, fare, fare, Krigsmand, Døden skal du lide, den, som kommer allersidst, skal i den sorte Gryde. Når vi så kom hen til Porten, sagde vi: Luk op for Kongen og

hans Folk. – Hvilken Konge? – Kongen af England. – Hvor höjt? – Tiplitop i tusind Galop! og så gik det susende igjennem Porten.

1948. Sol og Måne går Verden omkring, Kejserens Datter den lange Kvind, går på Gaden og svanser, Bror Bror Brella, Klokken ringer elleve, Kejseren står på sit höjeste Slot, så hvidt som Kridt, så sort som Kul, fare, fare Krigsmand, Døden skal du lide, den, der kommer allersidst, skal i den sorte Gryde. – Hvad vil du helst ha', enten Guld eller Sølv?

Bære død Mand til Graven.

1955. Det ene af Börnene skal forestille den døde Mand, og et Par eller fire af de andre bærer ham til Graven, som der forud er gjort Aftale om, imedens de synger: Bær død Mand til Grav, med Kjæp og med Stav, med Penge i Posen, med Nøglen i Låsen, læg ham her, læg ham der, læg ham ingen for nær. Eller: Bær dø Mand te Graw, læg en Stejen o hans Maww, å la ham dæær leg i fjowten Daww. Når Ligbærerne under sådan Sang er komne til Graven, lægger de den døde ned på Jorden og lægger ham en Sten på Maven, imedens de står og taler med hverandre om, at det var da godt, det Skarn døde, nu havde han også gjort Fortræd nok. Men lige med et rejser han sig op, og nu gjælder det om for de andre Böm at komme hen til æ Le*j*g eller æ Bo*w*d (sådan kaldes Fristedet); ti dersom den døde får Held til at gribe én af dem forinden, er han selv fri, og den, der fangedes, skal være Dødmand næste Gang. Denne Leg kan også øves om Vinteren, når der er Sne på, ti så er Lejet blödt for den døde Mand, og så plejer man at lægge en stor Snebold på Maven af ham.

At ringe ud (banke ud).

1960. De Legende danner en Kreds, der forholder sig helt stille. En går udenfor og banker en anden på Ryggen. Denne løber nu ud, og den første løber også, men hver i modsat Retning, så deres Løb krydses omme på den modsatte Side af Kredsen. Den, der nu først kommer tilbage til Pladsen i Kredsen, hvor der blev et åbent Sted, da den udbankede sprang ud, er nu fri, hvorimod den anden fortsætter med at banke ud. Det gjælder altså blot om at løbe hurtigt, men det kan nok være, at de andre vil møde for de løbende og tage i dem.

At tage Skrabonnis (Skrabald), Kræbondtes, Skjærebold).

1971. Én af Flokken skal stå. De andre får en vis Tid at gjemme dem i, f.Eks. mens han, der står, tæller til tyve Baller Vand: En Balle Vand, to Baller Vand o.s.v. Han råber da: Klapbowsen er udråbt! og begynder nu at lede om de andre, og efterhånden han finder én, løber han tilbage til Stedet, hvor han stod, og råber: Klapbows for (Kristian), og den, der således er klappet af for, skal blive på Stedet, imens han finder og får klappet af for flere, der efterhånden også må blive, til hele Flokken er klappet af. Kommer nu dertil én af de fundne ham i Forkjøbet og klapper af for ham først, så er ikke alene Vedkommende selv fri, men også alle de hidtil fundne, der da går og fjæler sig igjen. Når endelig hele Flokken er klappet af, skal den stå, der først blev funden. Den, der står, har undertiden temmelig strengt Arbejde, da de andre ikke forsmår allehånde Kneb for at vanskeliggjøre ham Tingen, som f.Eks. at forklæde sig, hvorved han tager fejl og klapper én af, han ikke har seet, som så har let ved at pudse ham, da han uhindret kan gå til Stedet. Mindre anstrengende er det, når man leger det således, at den først fundne straks skal løse af, når han ikke kan komme først og klappe af for ham, der står, hvorved han kan fri sig.

At nappe Gås (Björn).

1980. Da jeg gik i Skole, brugte vi meget følgende Leg. Vi stillede os i en Kreds, og én gik uden om og slog et lille Slag på hvers Skulder, idet han (eller hun) sagde: Jeg napper min Gås, jeg napper min Gase, og til den, som så igjen skulde løbe efter, sagdes: Jeg napper min store Gase, hvorpå Vedkommende fik et dröjt Slag på Ryggen. Kunde denne så nå Løberen, inden han kom i den ledige Plads, blev han fri, ellers måtte han blive ved endnu en Gang.

1981. Nappe nappe Björneskind, Björnen er ikke hjemme, Björnen er gangen i Kongens Gård (Ribe By), napper (slagter) fire og tyve Får, fire og tyve Heste, fire og tyve Præste, nappe nappe tag mig én.

Tullihut.

1985. Der afsættes to Mål, og medens de Legende løber fra det ene det det andet af disse Mål, må den, der er sat til at fange (Tullihuten) se at få fat på én og holde ham, mens han tæller til ti, og sluttelig slår et

Slag på den fangedes Hoved, idet han siger: Tullihut! Den, der på denne Måde bliver fanget, må hjælpe den første med at fange én til, og denne må så også hjælpe at fange. Sådan fremdeles, indtil alle er fangede.

Lænketa' (Løbe Kjæde).

1991. To har ved hinandens Hænder og danner det første Led i Kjæden. Disse to løber efter de andre Börn og søger at indfange og omslutte dem. Sker dette, så kommer den også til at høre til Kjæden, idet den kommer til at stå imellem dem. Sådan blives der ved til alle er omsluttede. Når Kjæden er bleven lang, har det sin Vanskelighed at fange de sidste, da Vingerne har ondt ved at svinge så hurtig omkring, som det er nødvendigt, og de to yderste har jo dog kun en Arm fri at fange med, men de andre slet ingen. Når alle er fangede og Legen skal begynde igjen, skal de to første, der fangedes, være Kjæde.

Troldelegen.

1994. Alle de Legende løber imellem hverandre på en bestemt Plads. Trolden kjendes på, at han har Kaskjetskyggen i Nakken. Når han rører ved én, siger han: Stå! og således kan han gjøre ved så mange, han kan komme til at røre ved. Så skal de stå, til én af de fri kommer og rører ved dem og siger: Fri! De kan fries to Gange, men tredje Gang Trolden rører ved dem, skal de ud af Legen. Når Trolden på den Måde har taget alle, skal den først tagne være Trold til næste Gang.

Plukke i Jeppes Kål.

1996. Én af Flokken gjemmer sig, det er Jeppe. De andre går nu omkring og søger at opdage ham på Afstand, og synger dertil: Plukke, plukke Jeppes Kål, Jeppe er ikke hjemme, Jeppe er i den grönne Lund, han kommer om en liden Stund. Klasis, klasis, nu seer vi Jeppe. De lader, som de plukker Kål, men når nu Jeppe kommer efter dem, så gjælder det at nå Fyren, för han fanger én. Den, han fanger, er Jeppe næste Gang, fanger han ingen, er han selv Jeppe igjen.

Bjærgmandslegen.

2000. En Plads bliver bestemt til Bjærgmandens Have. Lidt derfra har han sin Hule. En Del af de Legende kommer hen i Bjærgmandens

Have og giver sig til at plukke Græs, medens de siger: Vi plukker Græs i Bjærgmandens Have, for Bjærgmanden er ikke hjemme. Så søger han at fange så mange, han kan, og slæber dem hjem i sin Hule. Eftersom han fanger nogen, sætter han dem til at fange og holde, indtil han selv kan komme til at røre ved dem og sige: Tagen. Den først fangede skal være Bjærgmand næste Gang.

Kongelegen.

2004. Kongen stiller sig an på et Gjærde eller Jordhöj, og de övrige løber nu op fra alle Sider, syngende: Jeg er oppe på Kongens Slot, Kongen er aldrig hjemme, han må sidde i Klemme, han kan aldrig komme hjem. Kan Kongen nu få Ram til én af de syngende, er han fri, og den ramte er Konge.

At lege Konge.

2016. Når en Flok Börn kommer sammen, kan det være rigtig morsomt at lege Konge. De to störste og stærkeste Drenge udvælges til at være Konger, hver over sit Land, og så tager de sig skiftevis Folk af Flokken så længe, til der ikke er flere tilbage, og det udgjör nu deres Krigsmagt. Så bliver der gjort Skjel imellem Landene, og leges der ude på Marken, kan det passende være en Agerfure. Nu skal den ene Konge sende en Mand over Grændsen. Den anden Konges Folk søger at fange ham, men han gjör sig jo al Flid for at komme tilbage til sine. Lykkes det nu ikke, og han bliver tagen, skal han for Fremtiden høre til den anden Konges Krigsmagt og hjælpe den. Derpå skal den anden Konge sende en Mand over Grændsen, og nu øves den samme Idræt i det andet Land. Sådan bliver man ved skiftevis, indtil den ene Konge har mistet alle sine Folk, og da må han til Slutning selv af Sted. Hver Gang en Mand bliver fangen, bliver der spurgt ham, om han vil nu være Kongen tro og Landet tro. Det vil han jo ikke gjærne sige ja til, da han befinder sig imellem Fjender og i et fremmed Land, men han bliver da pint og krillet så længe, indtil han nødes til at sige ja. Somme Steder råbes der af det modsatte Parti, når Manden skal udsendes: Alle Mand strækker sit Gevær, men Kongen især. Én to tre! I samme Öjeblik må den fjendtlige Mand komme løbende ind over Grændsen. Han løber naturligvis ikke lige imod Krigsmagten, men der må forud være aftalt, hvor langt han må løbe til Siden.

Ræven og Kyllingerne.

2032. Ét af Börnene skal være Hönen, et andet Ræv, og de andre Kyllinger. Hönen går lidt bort fra Kyllingerne, (imellem dem og lidt til Siden står Ræven). Hönen råber: Kom hjem, alle mine Kyllinger små! Kyllingerne svarer: Vi tör ikke! Hvor for? – For Ræven. – Hvor er han? – Ude i Skoven. – Hvad bestiller han? – Plukker Blomster. – Hvad spiser han? – Kjöd. – Hvad drikker han? – Blod. – Kom hjem, kom hjem! Nu løber alle Kyllingerne hjem til Hönen. Ræven søger at fange én; hvis den når det, så skal Vedkommende være Ræv til næste Gang.

2034. Et Barn sætter sig på en Stol, og alle de andre står på Rad, men bagved hinanden, idet enhver især, undtagen naturligvis den forreste, har fat i Formandens Klæder. De løber da rundt, og den forreste siger: Jeg snurrer mine Kyllinger tre Gange rundt, for en Høg, for en Gjøg, for en Kukkukkuk. Når der er løbet nogle Gange rundt, så standser Rækken foran den, der sidder på Stolen, og Samtalen falder da således: God Dag, er Mikkel hjemme? – Nej, han er ude i Skoven at sanke Brænde. – Hvad skal det Brænde til? – Til at varme Vand ved. – Hvad skal det Vand være til? – Til at slibe Knive ved. – Hvad skal de Knive være til? – Til at skjære Hovedet af alle Kongens Höns. – Hvor vil du få de Höns fra? – En fra Præsten og én fra Degnen og én fra dig. – Det skal vi nappes om. Så løbes der rundt, indtil den bageste Höne er nappet, og Legen begynder da forfra. Den varer ved, indtil alle Hönsene ere tagne, og nu skal de koges. De sættes og lægges, som det bedst kan falde sig, i en Klynge på Gulvet, og alle Hönsene siger da: Skrot, skrot, skrot, skrot! først langsomt og siden hurtigt. Så er de kogte, og derefter skal de steges. De frembringer da, så godt de kan, en stegende Lyd, og han, der har taget dem, skal nu prøve, om de er godt stegte, han napper dem i Armen, i Siden, i Næsen o.s.v., og han gjör da sit Udvalg. Nogle Höns duer ikke, de kastes udenfor på Møddingen, nogle lægges i Saltkarret, andre spises eller hænges op til Røgning, og hvad der ellers kan findes på, og dermed er Legen til Ende.

At stå Enke.

2039. Börnene ordner sig parvis, og det ene Par stiller sig for ved det andet, men allerforrest får Enkemanden Plads, d.v.s. den, der ingen

Mage skal have. Alle vender Ansigterne til samme Side. Så råber Enkemanden: Sidste Par herut! eller: Bagest' Par spring ud! og nu må dette løbe frem, hver til sin Side af Rækken, og gjøre Forsøg på at komme sammen igjen, men Enkemanden gjör også Forsøg på at tilegne sig en Mage, og lykkes dette, bliver han fri for at stå Enke længere, hvorimod den umage Part nu stiller sig i hans Plads. Kommer Parret derimod sammen, uden at det lykkes ham at røre ved nogen af dem, må han stå næste Gang igjen, og Parret stiller sig lige bag ved ham forrest i Rækken. Således fortsættes med Legen så længe, man behager. Som naturligt kan være, er der visse Börn, som Enkemanden har mere Lyst til at parre sig med end andre, og dem anstrænger han sig særdeles for at få Hold i, ligesom han og lægger godt Mærke til, ved hvilken Side den skal komme løbende, for at kunne fare ud og gribe den i Farten, men i sidste Öjeblik plejer Parret da at veksle Plads, hvorved han bliver skammelig narret.

Prentelegen.

3241. Én af Deltagerne er Prentekonge, han skal stå ved en Gavl og vende Ansigtet imod denne, mens han tæller til 100. Mens dette skeer, skal alle de andre skjule sig. Han råber da höjt: 100! og nu skal han søge efter de andre. Kan det lykkes én at komme først hen til Gavlen, røre ved den og råbe: Jeg prenter for mig selv 1, 2, 3, 4, da er denne fri for at være Prentekonge, men kan Prentekongen få ham at se og løbe hen til Gavlen og sige: Jeg prenter for (Niels) 1, 2, 3, 4, da skal han være Prentekonge, og Legen begynder for fra.

Svinge Kyllinger.

3291. Én sætter sig på Jorden og skal forestille en gammel Heks. De andre tager fat bag i hinanden, og den forreste synger: A svinger mine Kyllinger én Gang eller to, for en Høg, for en Gjøg, for en Kuk Kuk Kuk. De standser og spörger Heksen, hvad Klokken er. Hun svarer måske 1. De går atter rundt, synger, standser og spörger. Denne Gang svarer Heksen måske 3, og således bliver de ved, indtil Heksen siger, at Klokken er 12. Så spörger Börnene: Hvad sidder hun der og leder efter, gamle Mo'r? Heksen svarer: En gammel rusten Stoppenål. B.: Hvad vil du bruge den til? H.: Til at sy min Kaffepose sammen med. B.:

Hvad vil du bruge den til? H.: Til at koge Kyllinger i. B.: Hvor vil du få dem fra? H.: Lige så godt fra jer som fra nogen anden. Den forreste: Det vil vi kokkes om. Heksen rejser sig og vil fange Börnene. Hun må altid kun tage den bageste, én ad Gangen. Det er ikke let, da Börnene altid søger at vende den forreste Ende til Heksen.

At plante Træer.

3307. Börnene opstilles i en Række (de skal ikke have fat i hinandens Hænder) så nær som to, én, der skal eje Træerne (de andre Börn) og en gammel Kjælling, som boer der i Nærheden. Ejeren af Træerne skal imidlertid først have dem plantet, hvilket han gjör ved at lægge sine Hænder på Skuldrene af hver af Börnene og sige: Jeg planted' mit Træ fra Rod til Top, da kom en gammel Kjælling og rykked' det op. Stå fast! Den gamle Kjælling kommer imidlertid og låner Nøglen til hans Låge ind til Træerne, som han får, da han lover ikke at tage nogle af hans Træer (Nøglen det er en gammel Træpind). Dagen efter, medens Ejeren af Træerne sover til Middag, kommer Kjællingen imidlertid og lukker Lågen op, rykker en tre Træer op og tager dem med sig. Hun lukker Lågen efter sig igjen og går hjem med Træerne. Dagen efter går hun hen med Nøglen og takker for Lån. Ejeren, som har seet, at der mangler nogle Træer, spörger hende, om hun ikke har taget dem, hvilket hun nægter. Så bliver hun ved at låne Nøglen Gang efter Gang, under Påskud af at hun vil have den til at lukke sit Skab op med. Ejeren har stærk Mistanke til hende, men hun bliver dog ved at låne Nøglen, indtil hun har taget alle Træerne. Da han nu er overbevist om, at hun har taget Træerne, skal hun pines til at bekjende det, hvilket hun så gjör.

At fjæle Kuk.

3323. Der vælges én til at finde. De øvrige skjuler sig rundt om, og når de er skjulte, råber de: Kuk, kuk! Så begynder han at søge. En Gang imellem siger han: Kuk en Gang, hvor du er. Når han finder én, siger han: Brokken sveden. Den første, han finder, skal finde næste Gang.

Spille Vip.

3365. Et Par Sten, helst Mursten, stilles på Kant, ca. 10 Tommer fra hinanden, og der bruges en Pind på ca. 15 Tommer og én på 30

Tommer. Den Dreng, der har »Leg« (d.e. står ved Stenene), lægger den lille Pind over disse og stikker en Ende af den store Pind ind under den, hvorpå han med et rask Tag vipper den så langt fra Stenene som mulig. Den anden Dreng (Piger spiller sædvanlig ikke dette) stiller sig, hvor den lille Kjæp faldt, og kaster med denne efter den anden Kjæp, der er bleven lagt over Stenene imens. Slår han denne af Stenene, får han Leg, hvis ikke, måler den første Dreng Stykket fra Midtpunktet mellem Stenene til den lille Kjæp og husker denne Opmåling (f.Eks. 5). Han holder nu begge Kjæppe i samme Hånd, den lille kun med Tommel- og Pegefinger, kaster den i lodret Stilling i Vejret og slår til den med den lange Kjæp (rammer han den ikke, taber han sin Leg), så at den kommer så langt bort som mulig. Hvor den faldt, stiller den anden Dreng sig og søger nu at kaste den ind mellem Stenene, hvad den første søger at forhindre ved at slå til den med den lange Kjæp. Dersom ej den anden Dreng har skaffet sig Leg ved et heldigt Kast, måles Afstanden til den lille Kjæp igjen (lad os sige, der var atter 5 Gange den store Kjæp). Nu har den første Dreng Lov at slå til den lille Kjæp ved at gå frem på samme Måde som för, dog at han skal ramme den to Gange, för den falder til Jorden, og måle Afstanden fra Stenene til den lille Kjæp igjen (lad os sige, atter 5). Næste Gang må han ramme den lille Kjæp tre Gange. Lykkes det, må han måle (denne Gang med den lille Kjæp) Afstanden igjen (10). Har han været så lykkelig at holde Leg så længe, har han 5 + 5 + 5 + 10 d.e. 25 at begynde næste Leg med. Dersom den anden Dreng får Leg, gjælder det for ham at nå flere (Points) for at kunne sige, at han har vundet. Denne Leg er ikke noget egentligt Spil, da der, så vidt jeg véd, ikke spilles om noget.

I Søborg Sogn kastes lidt anderledes den anden Gang, idet den lille Kjæp holdes med venstre Hånd, og der måles ikke første Gang.

At spille Terre.

3378. At spille Terre spilles i 6 Afdelinger: 1). Stenene smides fra Hånden til Hobe i Kredsen. Nu tages en Sten op, og denne kastes op i Luften, en Sten fra Kredsen tages hurtig op, og Stenen, der kastedes op, gribes i Flugten. Den kastede Sten lægges til Siden. Nu kastes den Sten, man har i Hånden, en ny gribes o.s.v.

2). Man kaster dem igjen alle i Kredsen. Man tager hvilken Sten man bedst synes om, og kaster op og griber samtidig to fra Kredsen, lægger to bort o.s.v. Hvis de to sidste Sten ligger vel langt fra hinanden, tager man til Terre, d.v.s. idet man kaster den ene op, giver man én af de liggende Sten et Skub hen imod den anden, og så kaster man op igjen og griber nu dem begge.

3). Man kaster igjen, tager én af dem, kaster den op og tager først 1 i første Omgang, lægger 1 til Side, tager dernæst de 3 sidste på én Gang.

4). I dette Spil skal man tage dem alle 4 på én Gang, og hvis de ligger for langt fra hinanden, tager man først til Terre. Får han ikke dem alle 4, er Spillet endnu ikke tabt for ham, idet han har Lov til at kaste de 4 op og gribe den ene på Jorden liggende. Taber den Spillende nogen af de 4, har han tabt.

5). *Fem ind i Hånd.* Stenene kastes i Kredsen, og der gribes 1. Denne kastes op i Luften, og der gribes en anden, som beholdes inde i Hånden. Så kaster man atter op og griber en ny, beholder dem stadig i Hånden og får dem på den Måde samlet sammen alle 5 inde i Hånden.

6). *Opkastningen.* Man har dem alle 5 i Hånden, kaster 1 op og lægger de 4 på Jorden, og så skal man hurtig dreje Hånden om og fange den nedfaldende Sten på Håndens Bagside. Denne Sten skal atter kastes op, man griber de 4 på Jorden, drejer Hånden hurtig og fanger den nedfaldende. Så lægges 1 uden for Kredsen. 2 kastes op og gribes på Bagsiden. 1 lægges bort o.s.v.

Spille Trille.

3391. Først trækker de Stok om, hvem der skal begynde, og siden har den, der kommer nærmest til Brættet, Forretten. Nu stilles der et Bræt skråt op mod en Væg og med den nederste Ende ud fra den. I en passende Afstand sættes en Træklods af Form som en Mursten. Hver Spiller har en Mønt, som han på Kant lader rulle ned ad Brættet og hen imod Klodsen. Det gjælder om at få sin Mønt til at ligge så nær ved Klodsen som mulig. Når der er trillet, skal Mønterne allesammen lægges op på Blokken med Kronen i Vejret. Den, hvis Mønt var nærmest ved Klodsen, slår nu først. Han slår nu Klodsen omkuld, idet han står foran den, og Mønterne ruller selvfølgelig da af. De, der nu vender den modsatte Side i Vejret, er hans. Dernæst lægges Resten af Mønterne op

igjen, og så slår den, der var 2den nærmest. Sådan fortsættes, til der ingen er tilbage. Hvis alle har slået, idet hver kun slår 1 Gang, og der endnu er Mønter tilbage, lægges de til Side og kaldes Potten. De lægges på tillige med de 6 i det næste Spil. Når man vil høre op med Spillet, og der er blevet mange i Potten, må man kaste, indtil Pengene er fordelt, og undertiden tage 2den og 3dje Omgang.

Fastelavnslege.

3432. Man brugte at løbe Fastelavnsløb i *Birkerød.* En Flok Piger væddede med en Karl om at løbe om Kap. Løbet foregik på Kongevejen, og Pigerne stod fordelt hist og her på Banen, så hver kun løb et Stykke. Den første Pige, der løb, havde et Törklæde, som hun gav til den næste, og denne bragte det atter til den næste i Løbet; på denne Måde bragtes det til Enden af Løbet, men Karlen måtte løbe hele Vejen alene. Der skulde en meget rask Karl til at stå sig i det Væddeløb. Der var 12 Piger ialt, og det var Fastelavns Mandag. Pigerne skulde gjøre Gildet, hvis de tabte. Der dandsedes og opvartedes med Æggesøbe og Boller, Æggene var tiggede sammen i Forvejen.

3433. Fastelavns Mandag bruger man at slå Potter itu. Potten stilles et Stykke fra Målet, og så bliver én af Deltagerne bunden for Öjnene og får en lang Stav i Hånden. Hans Vandring efter Potten får tit en fejl Retning. Han må slå 3 Gange efter den, og rammer han den ikke, må en anden afsted.

Svömme på tört Land.

3541. En af de letteste og behændigste Drenge bliver valgt til Svömmer, de øvrige tager ved med Hænderne to og to, og stiller sig i en Række, så at alle Armene danner en Bro i Luften. Svömmeren bliver lagt på Maven herpå, og kastes af de bærende i Luften og fremad, hvor han stadig gribes af nye Arme. De, der først begyndte, løber op i den anden Ende af Rækken for påny at tage imod ham. Denne Leg, som ser meget pæn ud, ender dog ofte mindre morsomt, når Begejstringen bliver for stor (Legen ledsages gjærne af Sang og Jubelråb i Takt til den kjendte Opsang: Hivvi å hop, hivvi å hop), idet Svömmeren kan dumpe ned mellem Armene og törne mod Jorden på en temmelig ublid Måde.

Kaldes også: *At drøfte Gryn.* Eller: *At lege Halmryster.* Eller: *Kjællingen på Taget.* Eller: *At sejle over det døde Hav.*

At lave en Stol.

3568. To Drenge stiller sig lige overfor hinanden og med Front mod hinanden, böjer begge venstre Ben noget og med Knæene fremad. Så sætter de sig på et givet Tegn begge ned på disse fremböjede Ben, den ene på den andens. Det andet Ben skal også være Böjet, men noget tilbage for ikke at hindre Øvelsen.

At rykkes Kjæp.

3600. To sætter sig ned på Gulvet med Födderne imod hinanden. De tager så begge fat i en Stok, der lægges over Födderne, og søger at rykke hinanden op fra Gulvet. Det er det retteste at tage seje Tag og ikke give Ryk.

Kaldes også *At rykkes Grind.*

At skubbe hinanden ud af Kredsen.

3636. Man tegner en stor Kreds på Jorden. Deri stiller sig et vist Antal, ligesom der er Plads til. En anden tæller til 3. De i Kredsen stående lægger Armene over Kors og forsøger nu ved at styrte ind imod hinanden at få hinanden skubbet ud af Kredsen. Så snart én har fået et Ben ud, skal de udenfor stående trække ham ud. Den, der sidst bliver inde, er Sejrherren.

IV. Legemsøvelser.

So i Hul (Sut i Hule).

2057. Alle Deltagerne (undtagen én) har hver et Hul i Jorden, disse helst i en Kreds, så der er to, tre Alen mellem hvert Hul. I dette Hul sætter man Enden af en Kjæp én til halvanden Alen lang. Midt i Kredsen er et Hul, og dette Hul skal »Suttenihulemanden« søge at få en Bold hen i, idet han triller Bolden ved Hjælp af sin Kjæp. Når dette lykkes, råber han: Sutten i Hule! nu må de øvrige Deltagere bytte Gårde: hveranden af dem löber ret om til nærmeste Hul, hvilket de tager i Besiddelse ved at sætte Kjæppen deri, de øvrige löber avet om og gjör ligeså. Under denne Bytning passer Suttenihulemanden at få sin Kjæp i et tomt Hul,

og den, der herved bliver husvild, må løse ham af. Men lykkes dette ham ikke, skal han trille Bolden udenfor Kredsen og atter søge at få den i Hulen. Under hans Bestræbelser herfor søger de andre at forhindre ham deri ved at slå til Bolden med deres Kjæp. Kan han da tage en tom Gård i Besiddelse, må Vedkommende løse af. Bolden må ikke røres med Hænderne.

At spille Nips (Jep, Vippepind).

2075. Der er to om at spille Vippepind. De har en stor Pind og en lille Pind. Den store er omtrent en Alen lang, og den lille er 8 til 10 Tommer. Målet er mærket med en Sten, og den ene af de Legende står ved Målet og har begge Pindene i Hånden, den lille Pind i venstre og den store Pind i höjre Hånd. Nu holder han den lille Pind med Enden ned ad og slår til den med den store, så den flyver ud imod det Barn, der er uden for Målet. Kan han nu gribe Pinden i Flugten, får han 10 Alen. Der begyndes med 100 Alen, og altså har han nu kun 90. Griber han den ikke, får han intet. Han skal i hvert Tilfælde have fat i den lille Pind, altså tage den op fra Jorden og blive stående, hvor han får fat i den, og så smide den efter Målet. Kan han få den til at ligge så nær Målet, at der ikke er en Alens Afstand derfra, så er han inde, og den anden ude. Men den ved Målet må søge at forhindre dette ved at slå til den lille Pind med den store Pind, imens den er i Flugten. Hvor den lille Pind nu kommer til at ligge, hvis han rammer, der måler han fra og hen til Målet med den store Pinds Længde. Lige så mange Længder, lige så mange Alens Afstand, og lige så mange Alen har han vundet. Så skal den lille Pind holdes op igjen og slippes, og han skal ramme den med den store. Kan han kun ramme den én Gang, inden den når Jorden, så er han ude, og den anden inde. Men rammer han den to Gange, måler han derfra, hvor den falder, med den store Pind, til Målet, og lige så mange Længder mellem den og Målet, lige så mange Alen får han for det. Rammer han den tre Gange, måler han med den lille Pinds Længde hen til Målet, og lige så mange Alen får han. Rammer han den fire Gange, måler han først med den lille Pind og bagefter med den store og får en Alen for hver Længde. Den, der først taber de 100 Alen (eller når dem), har vundet. Hvis de 100 Alen ikke er nået i første Omgang, begynder man forfra med at lade den lille Pind hænge ned og slå til den

med den store, undtagen man da har tabt sit Mål. Ovre i *Tønning* leger de det sådan, at der sættes to Teglsten på Kant, og den lille Pind lægges tværs over dem. Den vippes så op med den store Pind. Derefter lægger han, der er i Målet, den store Pind tværs over Stenene, og nu forsøger han, der er ude, at slå den af Stenene med den lille Pind. Lykkes det, er den anden ude, og han inde.

At spille Skorsten (Slå Klink eller spille nærmest).

2077. Det sker på to Måder. 1. Enten inde i Stuen imod en Væg eller ude imod en Mur. 2. Eller også ved at tage en Teglsten og sætte op på Kant. Der slåes efter Målet med en Knap eller Skilling. Det gjælder om at få Skillingen til at ligge nærmest mulig inde ved Væggen (eller Teglstenene), og står den på Kant op ad Muren, er den allernærmest. Den, der får det Resultat, tager alle de andres Knapper i Hånden og ryster dem og smider dem så lidt op i Luften, så de falder ned mod Gulvet. De Knapper, der vender den rigtige Side op ad, er så hans, men de andre, der vender den bageste Side op, får den, der havde fået sin Kanp til at ligge næst efter ved Væggen. Så skal han smide Knapperne op og på samme Vis have sin Part. Dernæst den tredje nærmeste o.s.v., indtil hver har fået sin Part. Fåes de ikke i første Omgang, går det rundt igjen. Spiller man med Skillinger, får den første alle dem, der vender Kronen op ad, de andre skal den næste kaste op o.s.v.

Gribe Bolden.

2080. Fa'r, lille Mo'r, må jeg gifte mig, da mange yngre gifter sig? Fa'r siger nej, Mo'r siger jo, giftes skal I begge to. En Bold kastes mod Jorden og gribes, mens man synger dette. Ved det sidste Ord skal en anden springe til og gribe den, ellers begyndes forfra.

At hoppe Skade.

2087. Den, der vil vise sin Færdighed heri, sætter sig ned på Tæerne med böjede Knæ, stikker dernæst Hænderne uden fra ind under Knæerne og folder dem der, hvornæst han slår sig bardus forover og kommer op igjen på Tæerne, uden at Hænderne rører ved Jorden. För man begynder, giver man gjærne tre små Hop med Födderne, og man kaster sig gjærne over en tre Gange i Træk.

2088. Der hopper en Skade på Nyborg Gade, hans Klæder er skåren i fire Konfekt, nej, se til den Knægt, Mads Pølsepind med det lange Skind. Mens dette siges, hopper man hen ad Gulvet med sænket Legeme og Armene holdt op ad.

At kløve et Træ.

2104. En Dreng stiller sig på alle fire, og en anden bag ved ham med Hovedet ind imellem hans Ben. Nu tager fire ved en tredje, de to tager i hans Arme og to i hans Ben, og stiller sig på begge Sider af den bageste, hvorpå de begynder at svinge med ham, de har fat i, og slår løs med ham mod den bageste af de to, der står på Jorden, ligesom med en Kølle, for at drive ham helt ind imellem den førstes Ben. Det varer jo noget, da denne holder lidt igjen, men Træet må omsider give efter, jo vældigere Kastene bliver, og til sidst farer 2 helt ind under 1, hvorpå Træet er kløvet, og Legen til Ende.

At male Kaffebönner.

2106. To Drenge tager i hinandens Hænder, så de vender Ansigt til Ansigt, de dukker begge Hovedet under den ene Arm (til samme Si-

de) og drejer sig en halv Omgang, kommer altså til at vende Ryg imod Ryg, dukker Hovederne til samme Side som för, drejer en halv Omgang (Ansigt til Ansigt) o.s.fr. Det udføres meget hurtigt.

At veje Salt.

2117. To Drenge stiller sig med Ryggen imod hinanden og stikker Armene på samme Side ind i hinanden, så at den ene kan løfte den anden op i dem, når han med et lille Hop hæver sig i Vejret. Saltet vejes nu skiftevis, idet den, der rejser den anden op, siger: Vej æ Sålt! og den anden, som bliver løftet op på hans Ryg med Maven i Vejret, siger: Stik æ Gålt!

At rykkes Krog.

2124. Øves af to, der sidder på hver sin Side af et Bord, med Langfingrene, der spændes om hinanden som to Kroge. Nu rykker man til af al Magt, og den, der tvinges til at strække Fingeren, eller lade hele Hånden rykke over til den modsatte Side af Bordet, har tabt.

At vendes Hånd.

2126. De, der vil øve denne Styrkeprøve, sætter sig hver på en Side af et Bord og lægger höjre Hånd (eller til Afveksling venstre) Arms Albue på Bordet, imedens den anden knyttede Hånd med strakt Tommelfinger holdes op ad. Idet nu Hænderne føres hen til hinanden, griber de fremstrakte Tommelfingre om hinanden, og derpå søger man med al den Kraft, man kan lægge i Fingeren, at tvinge Modpartens Hånd bag over, for at den tilsidst kan lægges ned på Bordet med Bagen på Bordpladen.

Kastruf.

2133. Når de store Hyrdedrenge om Sommeren går ved Höverne nede i Engene, eller Karlene er der i Høslættens Tid, skal et Par Stykker gjærne prøve Kræfter i at rykkes Kastruf. Dette sker således, at hver af Kjæmperne stiller sig på sin Side af Åen, og et langt sammenbundet Reb, der kan nå tværs over Åen, bliver lagt over Nakken på dem, så at det går ind under Armene, ti de vender begge Ryggene til Åen, og nu gjælder det om at stridse imod af alle Kræfter for ikke at blive rykket baglænds ud i Åen. Man må godt lægge sig ned på alle fire, når det gjøres fornødent. Den Leg er just ikke altid af de behageligste i sit Udfald.

V. Sanglege i Kreds.

Lænke trolle.

2135. Lænke, lænke trolle, fire om en Mølle, Fa'r og Mo'r, Søster og Bro'r, sig mig, hvem din Kjæreste er. Börnene står i en Kreds, og én står i Midten, som så vælger sin Afløser, Kjæresten.

Klodsemand.

2138. Karle og Piger går rundt i Bunterad med Sangen: Her kommer Idung og Avding Kallemossedandse, drukken er vor Oldermand, bag dandser Klodsemand, der kommer han. Forreste Pige løber til venstre, bageste Karl (Klodsemand) til höjre, for at gribe hende, inden hun er kommen på Plads igjen.

Spinde (vinde) Nøglegarn.

2144. Börnene tager hverandre ved Hånd, stiller sig i en Rundkreds, går rundt og siger (ikke synger): Spinde, spinde Nøglegarn, så fint, så fint som Trendegarn. For (Karen) vil vi neje, for (Karen) vil vi bukke, for (Karen) vil vi vende os om. Når dette er sagt, vender den sig om, hvis Navn er nævnet, og således bliver man ved, indtil de allesammen har vendt sig om. De kommer da til at gå baglænds. Man begynder så med at nævne dens Navn igjen, som først kom til at gå baglænds, og lader denne vende sig igjen, og således bliver man ved, indtil alle går, som da Legen begyndte.

Viben (Skaden, Kragen).

2148. Börnene stiller sig op i en Rundkreds, og vælger én, som skal være Vibe, der går ind midt i Kredsen, de andre Börn tager hverandre i Hænderne, går rundt og synger: Nu sætter vi Viben på Bjer'e, på Bjer'e, hun børster sine Fjere. Hug en Dal og hug en Ting, den, der ikke neje vil, han skal sætte sine Klæder til. Så nejer vi alle. Eller: Så nejer Viben! De sidste to Linjer synges skiftevis, og det modsatte af det udføres; f.Eks. synges der: Så nejer Viben! da er det hele Kredsen, der skal neje. Den, som gjör fejl, må give Pant.

Al Verden går omkring.

2161. Börnene går rundt i Kreds og synger: Al Verden går omkring :,: i en grön Kasseking :,: går al Verden omkring. Så klapper vi med Hænderne (Börnene gjör det). Så stamper vi med Fødderne (gjör det). Så drejer vi os sagte omkring (gjör det).

Sædemanden.

2163. Og vil I nu vide, og vil I forstå, hvorfor Bönderne plöje og harve: Min Fader han så'de, han så'de sin Jord, og så hvilte han sine Arme, han stamped' med sin Fod, han klapped' med sin Hånd, så gladelig, så gladelig, og så vendte han sig rundt om i Dandsen. Under Dandsen synges: Og se nu, hvad jeg fik i min Hånd, og se, hvad jeg her fik at føre: En lille bitte Pige så vakker og skjön, og så net udi sine Klæder, hun står mig så nær, jeg har dig så kjær, jeg kan ikke sige dig, hvor vakker du er, så lader jeg dig stå til en anden.

Adams Sönner.

2169. Ét af Börnene går ind i Kredsen og siger: Adam havde syv Sönner, syv Sönner havde Adam. Alle vare de lige gla', alle gjorde de, som han sa'. Gjör ligesom jeg, gjör så! Vedkommende gjör da et Tegn, som de øvrige skal gjöre efter. Den, der kommer sidst, skal være Adam i næste Omgang.

Ræven går over Isen.

2173. Börnene går rundt i Kreds og synger: Ræven trasker over Isen. Så får vi Lov, så får vi Lov at synge Damernes Vise (Börnene sætter Hænderne i Siden). Ræven trasker over Isen, over Isen. Så får vi Lov, så får vi Lov, at synge Pigernes Vise (Fingrene sættes på Skuldrene). At synge Herremandens Vise (Hænderne lægges overkors foran). At synge Karlenes Vise (Hænderne samles på Bagen). At synge Kjællingernes Vise (höjre Hånd sættes skyggende over Öjnene). At synge Vaskerkonernes Vise (Forklædet gnides, som om der vaskes). At synge Skomagerens Vise (Knæene sættes skiftevis frem, og der foretages Bevægelser, som om der syes). At synge Skrædderens Vise (Hænderne bevæges, som om der syedes). At synge Blikkenslåerens Vise (man slår hinanden på Skuldrene). At synge Lærerens Vise (Der trues med begge Pegefingre). Ræven trasker over Isen, over Isen. Så får vi Lov, så får vi Lov, at synge Brændehuggerens Vise (der slåes med höjre Hånd på Knæene).

Fald på Knæ, min Rose.

2182. Fald på Knæ, min Rose, fald på Knæ, min Blomme, fald på Knæ, min allerkjæreste Rose og Blomme. Rejs dig op, min Rose, rejs dig op, min Blomme, rejs dig op, min allerkjæreste Rose og Blomme. Tag i Favn, min Rose o.s.v. Giv et Kys, min Rose o.s.v. Dands en Gang, min Rose o.s.v. Deltagerne stiller sig i en Rundkreds på Gulvet, og holder hinanden i Hænderne. Tre står inde i Kredsen, medens de øvrige synger Visen. Den ene af de tre er Rosen, den anden Blommen, og den tredje den Allerkjæreste. Herefter kan man let se af Sangen, hvorledes der skal leges.

Det underlige Dyr.

2185. Der gik en Gang et forunderligt Dyr, alt i Vorherres Have, det gik der både Nat og Dag, og gjorde så stor en Skade, Jægeren i Skoven han lurer efter den, du liden Smådreng, tag mig fat på den, han løber som en Hare, han løber som en Hind, spring lystig omkring. Börnene går rundt i en Kreds og synger dette. Én er ude, og ved Ordene: Jægeren går, jager de andre Hænderne om på Ryggen og lukker Öjnene. Han giver da tre Slag med et Lommeklæde på ens Hånd. Nu løber de hver til sin Side, mødes, giver tre Nik ad hverandre og skynder sig om til Åbningen. Den, der kommer for sent, er ude næste Gang.

I Klosterets Tårn.

3666. Börnene stilles op i Kreds og der stilles én i Midten, en anden går uden om Kredsen i modsat Retning af den, Kredsen bevæger sig i. Under Gangen synges der: Der sidder en Jomfru i Klosterets Tårn, Ring rang falder i Sang, falla de røde Roser. Nu synger den, der går udenfor: Den Jomfru gad jeg dog nok se. De andre: Den Jomfru får du ej at se. Han: Så bryder jeg en Sten eller to. De: En Sten eller to kan ej forslå. Han: Så bryder jeg den halve Mur. De: Den halve Mur kan ej forslå. Han: Så bryder jeg den hele Mur. De: Den hele Mur kan ej forslå. Nu prøver han at bryde igjennem Kredsen, hvilket de søger at hindre. Når det omsider lykkes for ham, ydes der ingen Modstand mere. Han skal nu fange Jomfruen, men ingen af dem må gribe fat i Kammeraterne. Når hun er fanget bliver Fangeren Jomfru, og den afgåede Jomfru udpeger sig en en Fanger.

Munken går i Enge.

2210. Munken går i Enge de lange Sommerdage. Hvad gjör han der så længe? han ja, han ja, han jager, han plukker af de Roser og Liljer så fin, og af de Krusemynter til Allerkjæresten sin. Munken breder ud sin Kappe så blå, han beder skjön Jomfruen hvile sig derpå. Munken beder Jomfruen give sig et Kys. Ak, nej, kjære Munke, det er ej min Lyst. Munken beder Jomfruen tage sig i Favn. Ak, nej, kjære Munke, det er ej mit Gavn. Jomfruen rejser sig så let som en Fjer, og Munken bagefter så tung som en Sten. Munken valgte én til at være »Jomfruen«. De andre sluttede Kreds om dem, og holdende hverandre i Hænderne

dandsede de langsomt rundt og sang alle de første to Linjer af Sangen. Så sang de halve af Kredsen (det var ordnet för Legen) den tredje Linje, de andre af Kredsen svarede med de tre næste Linjer, derefter sang hele Kredsen de følgende to Linjer under hvilke Jomfruen satte sig på Kappen, og Munken knælede foran hende. Kredsen sang så: Munken beder Jomfruen give et Kys. Jomfruen svarede: Ak, nej o.s.v. Kredsen sang: Munken beder. Jomfruen svarede: Ak, nej o.s.v. Kredsen sang: Munken beder. Jomfruen svarede. Kredsen sang den næstsidste Linje mumlende og rask, under den rejste Jomfruen sig så let som en Fjer, og sluttede sig til Kredsen, der åbnede sig for hende. Den sidste Linje sang de groft og så langsomt som muligt, for at det skulde vare længe, för Munken kom op, han måtte nemlig ikke rejse sig för ved det sidste Ord. På dette rejste han sig, Kredsen skiltes, og nu foer hver til sin Side for at hytte sig for Munken. Den første, han fangede, skulde så være Munk, hvilket vi nødig vilde, og Legen begyndte for fra igjen.

2214. Börnene går rundt i en Kreds med hinanden i Hænderne og synger: Munken går i Enge de lange Sommerdage! Hvad gjör han der så længe? Ak ja, ak ja, ak ja! Han plukker af de Roser og sanker af de Bær, og af de Krusemynter alt til sin Hjærtenskjær. Munken breder ud sin Kappe så blå, og byder skjön Jomfru at sidde derpå, Konfalderideralje! og byder skjön Jomfru at sidde derpå. Munken byder Jomfruen at komme i sin Favn. Ja, det vil jeg gjærne og også det med Gavn. Munken byder Jomfruen at rede sit Hår. Nej, det vil jeg ikke, det gjorde jeg i Går. Munken byder Jomfruen at give sig et Kys. Ja, det vil jeg gjærne og også det med Lyst. Et Barn, som kaldes »Munken«, er inden i Kredsen og står stille med et Törklæde i Hånden, indtil der synges: Munken breder ud o.s.v., så lægges Törklædet på Jorden, og Munken udtager et Barn af Kredsen. Dette Barn, som kaldes »Jomfruen«, må sætte sig ved Siden af Munken på Törklædet, indtil der synges: Munken byder Jomfruen at komme i sin Favn, da skal de gjøre det. Ligeså kysses. Når Legen leges om igjen, skal den, der var Jomfru, være Munk.

Marie og Rytteren.

3673. Marie gik i Engen og skulde skjære Strå, da kom en Rytter ridende, åja, ridende, og bad mig stille stå. :|: Og hvorfor skal jeg stille

stå og altid skjære Strå?:|: I Morgen, når jeg kommer hjem, åja, kommer hjem, da vil min Moder slå. Så tager du en lille Klud og binder om din Tå, og siger, du har skåren dig, åja, skåren dig, alt på de skarpe Strå. Du læ'r mig godt at lyve, det står mig ikke an, langt heller vil jeg sige, åja, sige, en Rytter elsker mig. Börnene står i Rundkreds. En lille Pige i Midten og en Dreng udenfor. Så kommer han ind i Kredsen, idet de løfter Armene, når der synges: Der kommer en Rytter. Der går de inde, så længe Sangen er sungen. Når den er til Ende, går hver af dem hen og tager én ud. De, der tages, skal nu gå næste Gang, Drengen udenfor og Pigen indenfor.

Harelegen.

3674. Börnene tager hinanden i Hånden, dandser rundt og synger: Bonden lakkede ud ad Skov, da så han en Hare som sad og sov. De to, der skal forestille Manden og Haren, findes midt i Kredsen, Haren i en siddende Stilling. Lidt derfra står Bondens Kone. Der synges videre: Bonden tog Haren på sin Nakk', og hjem til sin Kone så mon han lakk'. Manden havde imidlertid fået Haren på Nakken, men satte den nu fra sig på Gulvet og rystede sin Kones Hånd. God Dag, min kjære Kone, tag vel imod mig, se dog en Hare jeg har til dig. Dette og det efterfølgende synger Manden ene: Hvad gi'r du for Haren min? Tyve Rigsdaler og Brændevin. Haren sprang til Skov på fire Ben, Manden bag efter over Stok og Sten. Haren løber nu ud af Kredsen, og Manden bag efter. Manden vedbliver at løbe efter Haren, til han omsider fanger den, og derpå begynder Legen forfra.

Peder Vessel.

3675. Börnene stiller sig op i en Rundkreds med hinanden i Hænderne og går rundt, idet de synger: Først kommer Sommeren, så kommer Vinteren, så kommer Peder Vessel hjem fra Rejsen. Han går op ad Trapperne, törrer sig på Måtterne, han går ind i Stuen, hilser på Fruen, han går ud i Køkkenet, kysser alle Pigerne, han går ind i Kammeret, tager sig en Ven. Den, der er Peder Vessel (Dreng eller Pige), står i Kredsen og udfører, hvad der står i Sangen. Først törrer han Fødderne på Jorden, så bukker han for én af dem, der er i Kredsen. Derefter kysser han en Pige, men det bliver for det meste kun ved Forsøget, da ved-

kommende kraftig sætter sig til Modværge. Endelig tager han én af Kredsen som »sin Ven« ind til sig, og denne er nu Peder Vessel i næste Omgang.

Nu sidder Mads på Stol.

3677. Man stiller sig i Kreds, og der skal én sidde i Midten og være Mads. Man synger: :|:Nu sidder Mads på Stol,:|: Nu sidder Mads på Englestol, Stol, Stol, Stol. Så tager Mads én ud af Kredsen ind til sig, og så synger man: :|:Nu tager Mads sin Frau,:|: nu tager Mads sin Englefrau, Frau, Frau, Frau. Han klapper hende, og man synger: Nu klapper Mads sin Frau. Han kysser hende: Nu kysser Mads sin Frau. Han reder hendes Hår: Nu reder Mads sin Frau. Hun går ud af Kredsen: Nu rejser Mads's Frau. Mads græder, og man synger: :|:Nu græder Mads for Frau,:|: nu græder Mads for Englefrau, Frau, Frau, Frau. Derpå begynder Legen forfra.

Nissen var en kunstig Mand.

3681. Nissen han var en kunstig Mand, elleve Kunster kunde han, han kunde neje og bukke (hele Kredsen nejer og bukker), han kunde Fugle plukke, (de lægger sig ned på Knæene og forestiller, at de plukker Fugle), han kunde glatte Vare, (stryger Hænderne mod hinanden), han kunde skyde Hare (lader som om man skyder på noget), han kan skyde Fugl på Kvist, (lader, som man skyder i Luften), han kunde stå på ét Ben, (man står på ét Ben), han kunde stå på dem begge to (man står på dem begge to), han kunde ligge på det ene Knæ (man ligger på det ene Knæ), han kunde ligge på dem begge to (man ligger på dem begge to), han kunde nappe Næser af (forestilles ved, at man søger at få fat i hinandens Næser). Denne Leg kan leges såvel af större som mindre Börn. Man tager hinanden ved Hånden og går rundt i en Kreds. Kunsterne, som Nissen kan, forestilles ved Tegn, som man gjör.

Postbudet.

3683. Se et Postbud, hvilken Due, kom til mig med et Brev, det er sikkert fra min Moder, og til mig at hun skrev. De legendes Antal er ubegrændset, de danner en stor Kreds, og Postbudet står inde i Kredsen og bevæger sig i svævende Gang, idet han holder et Brev i Hånden og forestiller, som han vil flyve. Alle synger: Se et Postbud, mens de

står stille. Postbudet svæver nu hen til én af dem, knæler og rækker den Brevet. De blivet siddende i samme Stilling, mens den, der fik Brevet, synger: Lille Fugl, flyv tilbage, tag et Kys med til Mo'r, jeg kan ej dig ledsage, för en Gang jeg bliver stor. Den, der får Brevet, skal nu ind i Kredsen næste Gang.

Jeg gik mig over Sø og Land.

3684. Börnene går Kredsgang, holdende hverandre i Hænderne, medens de synger: Jeg gik mig over Sø og Land, der mödte jeg en gammel Mand, han talte så og spurgte så: Og hvor har du vel hjemme? Her standser man og slipper Håndtagene, medens man fortsætter med Sangen: Ja, jeg har hjemme i Hoppeland, Hoppeland, Hoppeland, og alle de, som hoppe kan, de har hjemme i Hoppeland. Under dette hopper hver Mand. Der fortsættes, idet man afveksler med: Knæleland, Hosteland, Nyseland, Stampeland, Bukkeland, Nejeland o.s.v. Man kan let finde på noget nyt.

VI. Sanglege i to Rækker.

Offer og Ædelig.

2221. Drenge og Piger stiller sig op i to Rækker Hånd i Hånd, Drengene i den ene Række, og Pigerne i den anden, lige mange i hver Række. Drengene går da først frem og tilbage over med Pigerne to Gange, idet de synger: Her kommer Uffe, og her kommer Ædelig, og her kommer Syvmands Ædelig, og her kommer Kongens Bønder alle. Pigerne går da over mod Drengene, idet de synger: Hvad vil Uffe, og hvad vil Ædelig, og hvad vil Syvmands Ædelig, og hvad vil Kongens Bønder alle? Drengene svarer: Bejle vil Uffe. Pigerne: Hvad byder Uffe? Drengene: Guld byder Uffe. Pigerne: Nej får Uffe. Legen tages om igjen, men når Pigerne så spörger hvad de byder, siger Drengene: Tro byder Uffe. Ja, får Uffe. Glad bliver Uffe. Dandse vil Uffe. Mellem hvert Vers dandses der vekselvis hen imod de andre og tilbage til Pladsen.

Rige og fattige Fugl.

2223. Alle de Legende stiller sig op i en Række med den rige Fugl i Midten, og lige over for står den fattige Fugl. Den rige Fugl begynder først og løber med hele sin Flok frem og tilbage mod den fattige Fugl, idet der synges: Den rige Fugl kommer susende, kommer brusende, alt over Höje og Dale, og seer du det, du fattige Fugl, hvor mine Fjer de prale, de prale, og det er mer end dine. Derpå løber den fattige Fugl hinkende og linkende frem og tilbage mod den rige Fugl og synger: Den fattige Fugl kommer hinkende, kommer linkende, alt over Mark og Enge, og seer du det, du rige Fugl, du rige Fugl, hvor mine Fjer de hænge. Og er du god, som du er rig, så giv mig én af dine. Den rige Fugl giver nu den fattige Fugl én af sine. Legen fortsættes således, indtil den fattige Fugl har fået alle den riges, så denne bliver den fattige Fugl.

Palle.

2236. 1. Og nu rejser Palle til Norge, og nu rejser Palle, og nu rejser Palle, og nu rejser Palle til Norge. 2. Og hvad ta'r Palle for et Par Sko? 3. Tre Mark og fire Skilling. 4. Og hvad skal Palle ha' til Middagsmad? 5. Og syv syv Silde på fjorten Fad'. 6. Og fjorten Piger bær' Sildene frem. 7. Og nu har Palle stjålet. 8. Og hvad har Palle stjålet? 9. Og Palle har stjålet et Sølvfad. 10. Og nu skal Palle hænges? 11. Og nu hænger Palle og dingler. 12. Og Lusie hun grov det dybe Hul. 13. Og Lusie putted' Palle i Hullet. 14. Og Lusie hun sad ved Hullet og græd, og Lusie hun sad, og Lusie hun sad, og Lusie hun sad ved Hullet og græd.

Væve Vadmel.

3686. Börnene stiller sig op parvis i en Række, hvorpå Parrene skilles ad, så at der bliver to Rækker, med et Par Alens Afstand. Under hele Legen synges: Så væve vi Vadmel, så slå vi det sammen, væve Vadmel, slå det sammen, alle Skytterne gå. Det første Par begynder stadig, hvorpå alle de andre gjentager det samme. Først tager de hinanden i Hånden, og løber ned mellem Rækkerne og tilbage igjen, derpå løber de på hver sin Side af Rækkerne med Hænderne sammen (de andre Börn må da bukke sig), derpå tager de begge med venstre Arm fat i de to næstøverstes venstre Arme og svinger dem en Gang rundt, hvorpå Makkerne griber hinandens höjre Arme og stadig i Takt til Sangen også

svinger en Gang rundt. Det samme gjentages ned ad hele Rækken, hvorpå Parret stiller sig nederst, og nu gjentager hvert Par i Rækken det samme, så at første Par atter er øverst. Rækkerne går nu tæt sammen, og hver tager fat i begge sine Makkeres Hænder. Første Par løber nu lidt til den ene Side og ind mellem 2det og 3dje Par, så mellem 3dje og 4de fra den anden Side o.s.fr.; de andre Par gjör ligeså, til første Par atter er øverst. De lader nu 2det Par gå under deres Hænder og går selv under 3dje Pars, og således skiftevis, til alle i Rækken atter er på Plads. Nu dannes en stor Kreds, og så skal Vadmelet »stampes« d.v.s. de løber stadig syngende imod hinanden på kryds og tværs i Kredsen, og til sidst prøves Vadmelets Styrke derved, at Kredsen sluttes tæt sammen, og hver i Kredsen holder sine Hænder sammen på Brystet. Hvis da Kjæden brister, når der strammes til, er Vadmelet ikke stærkt og må da stampes noget mere.

Herren fra Ninive.

3691. Ved den enē Side af Stuen står en hel Række af Deltagerne, men kun én på den anden. Han kommer så frem i Dandsetakt og synger: Der kommer en Herre fra Ninive. Derefter går han tilbage igjen, idet han synger: Hejsasa, Pilatus. Nu går de andre frem, syngende: Hvad vil den Herre fra Ninive? (Tilbage): Hejsasa, Pilatus. 1.: Jeg vil ha' jer ældste Datter. (Tilbage): Hejsasa, . . . 2.: Hvad vil I med vor ældste Datter o.s.v. 1.: Vi vil gifte hende bort. 2.: Hvad for en Mand skal hun så ha'? Nu nævner han én, som så skal have hende. Altså: (Anna Marie) skal han ha' . . . 2.: Ta' hende så med Glæde. Midt i den lange Række står Moderen og Dötrene, og på den höjre Side står de ældste, men på den venstre Side af hende de yngste. Herren fra Ninive får stadig den yngste. Næste Gang kommer der altså to Herrer fra Ninive og får nok en Datter. Når kun Moderen er til Rest, begynder Legen forfra, og så er hun bleven Herren fra Ninive.

VII. Dandselege.

Dommerdandsen.

2240. Nu ville vi begynde en Dommerdands, men Dommeren er ikke hjemme, og alle, som gå, i Dommerdandsen stå, og alle så siger de nå nå nå, og haver du drukket Mjød og Vin, og så lad mig på dig se, og

alle så siger de så så så, og haver du kysset Kjæresten din, så lad mig på dig se. Börnene stiller sig i en Kreds, idet de tager hinanden i Hænderne. Én af dem står i Midten, han kaldes Dommeren. Han har et Lys i Hånden. Börnene dandser rundt og synger. Efter »så« standser de, og Dommeren går med Lyset i Hånden hen til én i Kredsen, hvem han under de pudserligste Lader, som han kan finde på, holder det hen til Ansigtet af og synger: Og have du drukket.... Hvis den da kommer til at le, må han give Pant, hvis ikke giver Dommeren Pant.

Over den salte Sø.

2247. Jeg drog mig over den salte Sø og gjennem de mørke Skove, det gjorde jeg for Allerkjæresten min, mens de andre ligge og sove. Tag dig en Ven og hold ham tro, en Ven, som er over dem alle, han monne mit Hjærte gefalde, han stiger jo aldrig så höjt op i Træ, han monne til Jorden falde, han klapper, han klapper en Stente, han lever, han lever, han er ikke død, i Aftes åd han syv Fad Grød. Börnene dandser i Kreds om én i Midten. Ved de Ord: Tag dig en Ven, giver denne Hånden til én i Midten. Ved de Ord: Tag dig en Ven, giver denne Hånden til én i Kredsen (af det andet Kjön). Disse to holder nu Hænderne i Vejret og danner en Port, som hele Kredsen må gå igjennem Sangen fortsættes, og ved det sidste Ord: Grød, falder Hænderne ned. Den, som skulde være igjennem, men blev fangen, må næste Gang stå i Midten.

Skjön Ridder og Allerkjærersten.

2249. Börnene går rundt i en Kreds og synger: Skjön Ridder han drager sit røde Guldbånd, det binder han om sin Allerkjærestes Hånd. Av, av, Allerkjæreste, bind ikke for hårdt! Så rejser han bort et År eller to, så kommer han igjen til sin allerkjæreste Ven. God Dag, Allerkjæreste, og tak for i Fjor. Og se nu, hvor liflig de dandser, de to, som om de havde stjålet både Strömper og Sko, ja, silkede Strömper, broderede Sko. Et Barn som kaldes »skjön Ridder«, er udnævnt til at stå inden i Kredsen. Mens de to første Linjer synges, tager denne et Barn ud af Kredsen og binder et Bånd om dets Hånd. Mens fjerde Strofe synges, går skjön Ridder uden for Kredsen og kommer igjen inden femte Strofe. Mens syvende og ottende Strofe synges, dandser alle. Når Legen leges om igjen, skal den være skjön Ridder, der för blev udtaget af Kredsen.

Skjön Jomfru.

2252. De Legende går rundt i Kjæde, og den ene af dem går inden for. Hun går med et rödt Bånd eller Klæde i Hånden, mens der synges: Skjön Jomfru hun drager sit røde Guldbånd, det binder hun om sin Allerkjærestes Hånd. I det samme binder hun Klædet om Armen på én i Kredsen. Av, av, lille Kjærest, bind det ikke for hårdt, jeg agter slet ikke at rejse langt bort. Derefter dandses, idet hun tager den Udvalgte, og hver af de andre tager sin, medens der tralles: Kom fadderidderallala, kom fadderidderallala, og så synges der videre: Og se nu, hvor lystig de dandser, de to, som om de havde stjålet både Strömper og Sko. De elsker hinanden af Hjærte og Bryst og giver hinanden et Kjærligheds Kys. Alt imens dandses der af alle. Den, der har fået Båndet om Armen, går inde i Kredsen næste Gang.

2256. Den Ridder han træder i Dandsen ind, der svinger han sig så let omkring, og er der så nogen, den Ridder har kjær, han træder på Foden, træd ikke for nær. Jeg vilde så gjærne valse med dig, men der er så mange, som vogter på mig, på mig vogter Fa'r, på mig vogter Mo'r, på mig vogter Søster og eneste Bro'r. Den Ridder han løfter alt op sin Hat, han kysser sin Jomfru og siger god Nat. God Nat, god Nat, jeg rejser fra dig, der kommer en anden og tager dig.

Bejleren.

2259. Börnene står i en Kreds og har ved hinandens Hænder. En tre, fire står inde i Kredsen. Der synges nu: Jeg gik mig ud at bejle. Haha! en anden jeg betænker. Så så så. Når der synges »min Hånd«, tager de i Kredsen værende ved dem, de vil dandse med, og giver Hænderne over Kors, altså höjre Hånd til höjre Hånd. Når der synges »en anden«, tages der ved med venstre Hånd og gåes til modsat Side. Endelig dandses der rundt, medens der synges: Dreng, du er tosset, det går ikke an, du er for ung til at kaldes en Mand. Hvor skal vi bygge, og hvor skal vi bo, og hvor skal jeg trygt på din Kjærlighed tro.

Søsterlegen.

2271. Börnene går i en Rundkreds, og der er én inden i. Så synger de: Søster, Søster Sølge, før mig over Bølge, før mig over Bæk og Bro,

sig mig, hvem du troer på. Nu tager den Pige, der står inden i, fat i én af Drengene, idet de nævner hans Navn og synger sådan: (Jens Nielsen) ville vi binde med syv forgyldne Ringe, han siger ja, han vil hend' ha', han løfted' hend' over Kongens Bro, hun sprang så lettelig over æ Bro. De Legende er forud bleven enige om, hvem der i det samme skal danne Broen. Kredsen står nu stille, og de to vender sig mod hinanden og sætter Benene frem. Så springer Pigen over Broen ud af Kredsen til Drengen. Og Legen må nu begynde forfra med den næste i Kredsen.

Skjære Havre.

2288. Börnene går rundt i Kreds, holdende hinandens Hænder. En står i Midten, og de andre synger: Skjære, skjære Havre, hvem skal Havren binde, det skal Allerkjæresten min, ihvor jeg ham (hende) skal finde, jeg så ham i Aftes i det klare Måneskin, enhver ta'r sin, og jeg ta'r min, så bli'r der én tilbage. Idet de synger: »Enhver ta'r sin«, søger de alle at få én at dandse med. Der skal være et ulige Antal Börn, og den, som ingen fik at dandse med, må stå i Midten næste Gang.

Der brænder en Ild.

2293. :,: Der brænder en Ild, den brænder for dig, den brænder i tusende Flammer, :,: :,: tag mig ved Hånd, sving du mig om, jeg vil så gjærne dandse. :,: A hå høer, dæ skuld væ Lieg, å de skuld væær i Awten, å a vild da så gjaan mæj, mæn de skuld go let sawte, å a vel dands mæ Mæt Marri, å mæ Wålles Søster, å mæ lelle An Sofi lisse lænng a løster.

Tyvelegen.

2304. Der står mange Par omkring i Stuen. En af dem har ingen Mage, og denne synger: Tyv til Tyv så skal du hedde, for du har stjålet min lillebitte Ven, men jeg har den Tröst tilbage, at jeg får mig én igjen. Han går nu hen og tager én fra et af Parrene, imens det sidste synges, og så dandses der til Melodien: Tro ja faldera, tro ja faldera! Den, der er Enke, skal nu hen at stjæle fra en anden, mens Legen begynder forfra.

En Laskeredands.

2312. Så tager vi os en Laskeredands, for en Svinds for en Svands for en Laskeredands. Tag i Hal', skolde Svin, tag i Arm, smid ham ind,

jeg bær ikke Skånsel for nogen. De dandsede rundt i en Kreds, og den, som gik inde i Kredsen, snappede, hver Gang Verset var sunget, én og slæbte ind i Kredsen, og han måtte så smide ind næste Gang.

Frost har jeg i min Tå.

2316. Antoge, antoge! for denne lille Dreng (Pige). Det vared' fra Julen og til Påske. Nej, förend jeg skulde den gamle Mand miste, så skulde jeg dandse, så Skoen skulde briste, for Toria, for Torila, de ligger alt ud i den Smøge. Frost har jeg i min Tå, det rimmer i mit Ærme, ingen har jeg sovet hos, og ingen kan mig værme. Så slåes der på en Pige i Kredsen og synges: Hjorte har jeg nok af, Hind' har jeg ingen af, hvad skal jeg med Hjorte gjøre, uden jeg får en Hind dertil?

Du er alt for lidt for mig.

2320. Der dannes Kjæde, mens der synges: Ikke må du tro, jeg om dig tykkes, nej, du er alt for lidt for mig. Under disse Ord truer den, der står inde i Kredsen, med Fingeren ad en anden i Kredsen, og der fortsættes: Nej, min Hu står til andre Steder, se, her er den, jeg synes om. Samtidig vinker samme ad en anden i Kredsen med sin Pegefinger, og nu kommer denne ind, og der dandses under Ordene: Så let og glad vi følges ad, i Dandsen vi os svinger. Dette gjentages, så længe Dandsen varer.

Den hænger i vor Skorsten.

2324. Al den Kjærlighed, du har for mig, den hænger i vor Skorsten, og når vor Moder hun ta'r Spjældet ned, så falder den ud i Asken. Dette er Sangen til en Runddands, som vi fra Börn af har dandset. Under den sidste Del skiltes man og dandsede to og to.

En Jomfru vil vi fæste.

2325. Börnene står i en Rundkreds så nær som én, der står inde i Kredsen. De andre dandser nu rundt og synger: En Jomfru vil vi fæste med fire og tyve Guldheste. Hun siger ham ja, hun vil ham ha', hun vil ham selv fremføre, i Ager og Eng, med opredt Seng, med Vuggen på Gulvet, kys Barnet. Når dette Vers er sunget, tager den, der står i Kredsen, en anden ud af den og stiller den i sit Sted i Midten, og så begynder Sangen forfra.

2336. Hej diddelum, min Kone faldt om, og det var Lille-Juleaften, jeg tog min Stok og hjalp hende op, og det gik nok så sagte.

Dandsevers.

2344. Dø dø dø dø dø dø dø dø, tykke tykke tykke tykke Lotte hun er død, :,: har du seet :,: har du seet Margrete? :,: ja jeg har :,: jeg så hend' forleden. :,: Hvor var hun? :,: hun var opp' i Stuen. :,: Hvad fik hun? :,: hun fik én på Snu'en.

2347. Fannike, Fannike, sut sut sut, Sønderho – honing, hut hut hut.

2350. Æble og Pære de vokser på Træerne, dandser min kjære, så dandser jeg med, de rige skal kjøre, de fattige skal gå, Kongens Dragoner på Vagten skal stå.

2355. Terre terre Tinkelinger, så dandser Kjæltringer, så dandser Jyder i sorte Lergryder.

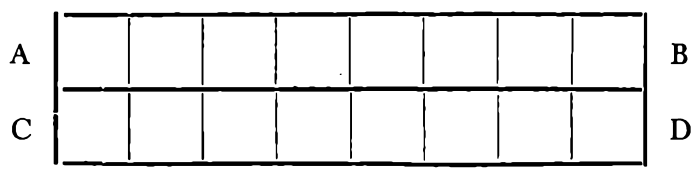
2357. Hør, du lille Pige, dands du med mig, dands du med mig, dands du med mig, så skal du finde Troskab hos mig, Troskab hos mig.

2359. Én to, Töfler og Sko, höjre, venstre, Tyskre, Svenskre, Saten gale, i jer, Kale, kan I ikke holde Trit!

C. Tavlelege, Kortlege og Lege med Snore m.m.

At feje (at slikke, at trække) Skorsten.

2366. På Tavlen tegnes følgende Figur:

Rækken af Firkanter fra A til B tilhører den første af de Legende, og Rækken fra C til D den anden. Nu begynder Nr. 1 med at holde begge sine knyttede Hænder hen til Nr. 2 og opfordrer denne til at gjætte, i hvilken Hånd han holder et lille Stykke Griffel, Papir eller lign. Gjætter Nr. 2 rigtig, får denne en Streg i sin første Firkant, gjætter han fejl, får Nr. 1 en Streg. Så skal Nr. 1 gjætte, og sådan fortsættes, indtil én af dem får alle sine Firkanter besatte, og så opfordrer han den anden til at feje Skorstenen, hvilket betyder at törre alle Firkanterne ud ved at give et Strøg med Fingrene ned ad dem. Den, der skal gjøre det, har jo tabt, og så begynder Legen for fra.

Hvad er Klokken.

2368. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.

Der skrives to Rækker Tal på Tavlen fra 1 til 12 med en Streg imellem dem, og det ene af Börnene har den øverste Række, det andet den nederste. Dem vil vi nu kalde (Jens) og (Hans). Så tager Jens først Tavlen og skriver ét af Tallene på den neden for Rækkerne. Det Tal vil han nu have Hans til at gjætte på, idet han siger: Hvad er Klokken? Gjætter Hans så det rigtige Tal, får han Tavlen og har Lov til at spörge næste Gang, imedens der slåes en Streg over Tallet i hans Række. Men gjæt-

ter han fejl, slår Jens en Streg over sit Tal, skriver et andet ned og spörger atter: Hvad er Klokken? Den, der først får sine Tal streget ud, har vundet.

At hugge en Kniv imellem Fingrene.

2383. Man spreder Fingrene og lægger Håndfladen på et Bord med Bagen op ad. Nu hugger man først med Kniven bag ved Tommelfingeren, dernæst ind imellem Tommel- og Pegefinger, så igjen bag om Tommelfingeren, så imellem de to næste Fingre, så atter bag Tommelfingeren, så imellem Lang- og Ringfingeren, så bag Tommelfingeren o.s.v. Det må gå temmelig hurtigt, og i Førstningen kan man øve sig med Enden af Skaftet, for ikke at stikke sig.

At løfte et fyldt Vandfad på Panden.

2388. En Karl lægger sig fladt ned på Ryggen og helt udstrakt. Et næsten fyldt Vandfad stilles bag ved hans Hoved, og så böjer han Armene tilbage og tager i Kanten af det med Hænderne. Nu skal han føre det hen over Panden og forved Munden og så tilbage igjen uden at spilde af det. I de fleste Tilfælde vil der dog løbe noget af det ned i Ansigtet på ham.

At lade en Skilling løbe rundt i et Fad.

2389. Man lægger Skillingen i et Fad, sætter den i Gang rundt om inden for den nederste Indrekant og begynder nu at bevæge Fadet, omtrent ligesom når man bevæger et Sold. Man kan da få Skillingen til at fortsætte den omdrejende Bevægelse op ad Fadets Side helt til Overkanten. Når den føste Skilling er kommen i Gang, kan man smide én Skilling til der ned og få den i Gang ligesom den første. Derpå atter en tredje Skilling. Det seer godt ud, når de alle tre løber sådan imellem hinanden.

Gåseurtens Blade.

2428. I *Adslev* legede vi Börn med Gåseurten på følgende Måde: Vi tog en Blomst, og idet vi plukkede Blad for Blad af Blomsten, spurgte vi, hvem vi skulde giftes med, hvad vi skulde bo i, hvad vi skulde kjøre i, og hvad der skulde spændes for Vognen. Idet vi plukkede det første Blad, spurgte vi: Herremand? for det andet Blad: Bondemand? for det

tredje: Stodder? for det fjerde: Rakker? Således blev vi ved at tælle: Herremand, Bondemand, Stodder, Rakker, så længe der var Blade på Blomsten; det Navn, der traf på det sidste Blad, den Mand skulde vi giftes med, det vil sige Pigerne, Drengene sagde ikke sådan, men hvordan det lyder, kan jeg ikke huske. Så tog vi en anden Blomst og spurgte, hvor vi skulde bo: Herregård, Bondegård, Lejestue, Brakke? Den tredje Blomst blev spurgt, hvad vi skulde kjøre i: Karét, Fjedervogn, Møgvogn, Skukore (Skubkærre)? Den fjerde Blomst blev spurgt, hvad der skulde spændes for Vognen: Et Par Hopper, et Par Stude, et Par Lopper, et Par Lus? Undertiden kunde man blive gift med en Herremand, bo i en Brakke, kjøre i en Karét med et Par Lus for. Jeg kjender kun Legen som Börneleg, men samme bruges vel og af Voksne.

At blæse et Vægtlod om.

2450. Man tager en lang Papirspose, sætter Vægtloddet på den nederste Ende der af og blæser ind i den øverste, så Posen fyldes af Luft. Et Lod på ti Pund kan på den Måde let blæses om.

At rejse til Amerika.

2452. Én af Selskabet, der er kjendt med Spøgen, sætter sig på Hug med Ryggen vendt mod en Dör, der åbnes udad. Man spörger ham, hvem han vil have med på Rejsen, og han udpeger så én, som sætter sig på hans Skjød. Han slåer Armene om hans Liv. Den næste tager en anden med på Rejse, og således fortsættes, til de alle er med på Rejsen. Ved et givet Tegn af den første åbnes Dören ude fra, og Rejsen afsluttes med, at de alle falder bag over, så det hele opløses i et Virvar.

Blæse én af en Stol.

2457. Én sidder på en Stol, og en anden påståer, at han kan blæse ham af den. Det skal nu prøves. Så tager han med Ildklemmen en Törveglød af Kakkelovnen, holder den hen imod Hovedet af ham, der sidder, og puster med Munden ind på den, så Gnisterne flyver ham ind i Ansigtet, og hjælper det ikke straks, holder han lidt nærmere til. Så skal det nok hjælpe.

Tage en Snor op.

2459. En Person stiller sig op på et Bord med et Glas, hvori er noget Vand, og så en Snor, som han forestiller at ville fæste i en Krog oppe i Loftet. De andre stiller sig nysgjerrigt omkring ham og spörger om, hvad det skal blive til. Han lader nu Snoren falde ned på Jorden og siger til én: Tag mig den op! Idet han bukker sig, hælder den første Vandet ned over hans Nakke.

D. Forskjellige Smårim og Remser.

2472. Karen, Maren, Mette Mø, de gik ud og skulde rive Hø, det lange Græs, den store Star, der blev jeg en Jætte vaer. Jeg bød på den Jætte en hel og en halv, en Ko og en Kalv, en kjælvet Ko, et Foster, en So, ringere bliver den Jætte ikke solgt, med ni Alen Vadmel til en Tröje.

2495. Bitte-Jens han var så klog en Mand, han tog hans Stålhandske på og greb ned i et Høl, der var Gjedder som store Føl, en Nøgl og en Lås, en Hasp og en Gås, femten Skilling er ingen Mark. Min Moder vilde til Ry at rive tör Hø, min Moder fik en Gjedde at se, min Moder lettet op ved hendes ny Ryww og slog Gjedden under sit bedste Yww, så tog min Moder til at le, fordi at Gjedden ikke kunde se. Så sendte vi Bud efter en bitte Mand fra Norre, han vilde så gjærne have et Stykke Åborre. Så sendte vi Bud efter Hans i Lund, han skulde komme med hans to røde Hunde, så sendte vi Bud efter Peder i Snude, han skulde komme med hans to Stude. Så kjørte vi op og ned ad Uldgade, her fandt vi en plukket Krage, så tog vi en Hjom' til en Trom', en Najstaver til et Tudehorn, og så tudte vi, så man kunde høre os til Verdens Ende.

Ugedagene.

2500. Søndag: Silketop, Mandag: Guldknap, Tirsdag: Flin, Onsdag: Grin, Torsdag: Gramsknap, Fredag: Fugleas, Løverdag: lidt viller.

2507. Søndag sølle, Mandag Mølle, Tirsdag Time, Onsdag rime, Torsdag tætte, Fredag flætte, Løverdag lette.

2508. Jeg skulde på Mandag høre på Tirsdag, om du på Onsdag vilde på Torsdag komme på Fredag, spise til Middag på Løverdag og kjøre min Kone til Kirke på Søndag.

2512. Om Mandagen og om Tirsdag da sad den Kjælling og spand, om Onsdagen og om Torsdag hun hasped, og hun tvand, om Fredag og om Løverdag da bar hun Spindet hjem, om Søndag midt under Prækenen da drak hun op sin Lön.

2513. Mandag ser vi os lidt omkring. Tirsdag bestiller vi ingen Ting, Onsdag slår vi Slint, Torsdag bestiller vi int, Fredag er Vorherres Dag, Løverdag er Sabbatens Dag, Søndag holder vi hellig.

2514. Mandagen får vi Brændevin og Brød, Tirsdagen får vi Supp', Onsdagen får vi Kjærnemælk og Grød, Torsdagen får vi Klumper, Fredagen får vi Brød og Vand, Løverdagen lever vi, hvordan vi kan, Søndagen er en hellig Sabbat, den skal vi hellig holde.

2517. Mandagen får vi Brændevin og Brød, Tirsdagen får vi Suppe, Onsdagen får vi lidt af en Stok, Torsdagen må vi bukke, Fredagen sætter vi Arbejdet i Gang, Løverdagen gjör vi lidt, hvad vi kan, Søndagen holder vi hellig.

Æde og drikke.

2523. Jeg bad Præsten at give mig Mad, han svor på sin Sjæl, han slikked' selv sit Fad, ti Peder Monsen var med på Belejringens Dag, frem kom torrilorri, bassisnorri, lange Rumpe, skaldet Skumpe, Særkerykker, Svampentrykker hoppende frem fra lirbi til larbi, fra knirbi til knarbi.

2527. Og får vi Smör i Vællingen, så pirrer vi omkring, men Dævlen gale i Kjællingen, hun gi'r vos ingen Ting.

2531. Hjærtens Fryd og Dejlighed, Maren, ta' mæ Flasken, e*t* den bette, men den stuer, den, der er fuld te Halsen.

2533. I Aftes var jeg fuld og gal, og kunde ikke sandse, da tog min Mo'r et Kosteskaft, og lærte mig at dandse, jeg sprang op, og jeg sprang ner (ned), jeg skal aldrig gjör' et mer'.

2535. Den lille Mand med den lange Næse kan hverken skrive ej heller læse, men drikke Brændevin og spille Kort, og kysse Pigerne, det kan han godt.

2540. Tre Fold tre Fold i Æskjær bold, der er kun én i Sallings Land, som drikker af det ferske Vand, og aldrig skal du gå herfra, förend du siger mig, hvem din Kjærest er, og hvem du vil følge med?

Forskjellige Livsstillinger.

2543. Der var en Gang en Smed, han boede ved et Led, han kunde ikke have sin Kone i Fred for alle de Kjæltringer, der kom den Vej af Sted.

2550. Skrædder, Skrædder Skrinkelben, sæt mig en Lap på mit venstre Ben.

2551. Skrædder Skrinkelben, hvor har du gjort af din Hvæssesten? Langt ind i Helvede på en Pind, der skal alle Skræddere ind.

2554. Skrædder, Skrædder Skrinkelben, Fanden har taget dit ene Ben, dit ene Öje er ude, det andet er stoppet med røde Klude.

2558. Det pibbelregner og knalderfryser, Solen skinner og Månen lyser, der kommer en Skrædder i Himmerig.

2562. Femten Skræddere til (på, vejer) et Pund, med sin Nål og med sin Tråd, med sit Pressjærn oven på.

2564. Skomageren med hans Syl og hans Risp, i Hekkenfeldt skal han steges på en Jærnrist, for det Læder, han beskjær, for de Folk, han besnær, for det ramler, og det skramler i æ Skomagers Liv, som femten små Dævl' i en Tønd'.

2565. Skuster Komfuster, kom Vælling i Grød, tag Tampen på Ryggen, den smager så sød.

2567. Bødker, Bødker, min Röv er i Stykker, Smed, Smed gjör den ved.

2573. Slagteren med sine lange Ben, driver Lammene hjem, driver hister om hej. Madammen hun skreg, den gamle han lo, ja, det kan du tro, at det var lystig at høre.

2582. Amager-Mo'r, giv mig Gulerod. Nej så mænd gjör jeg ej, vil du gå din Vej, Amager-Mo'r, giv mig Gulerod, men den skal være stor, og ikke fra i Fjor.

2587. Jeg er en Skjærslippermand. – Snurre rurre rum! – kommen fra et fremmed Land. – Snurre . . . . . – for at slibe Saks og Knive. – Snurre . . . . . – fire Skilling for en Kniv. – Snurre . . . . . – og en Snaps for en Saks. – Snurre rurre rum!

Om Kjærlighed og Frieri.

2588. Nåle og Knive kan Kjærlighed fordrive, Söm og Kramme kan gjøre det samme.

2591. Suk Hjærte, brist ikke, du har en Ven, du véd ikke, den, du elsker, får du ikke.

2597. Herre Gud i Himlen, du, som alting véd, skaf mig dog en Kone, som er tyk og fed, én som gi'er mig Penge, én, som gi'er mig Mad, så jeg kan sidde hjemme og være kisteglad.

2607. Når det regner og gi'r Vand, så skal all' vor' Piger ha' Mand, først dem stor', og så dem små, så dem gammel, og så dem grå, dem, der kan både kryb' og gå, men de stor' dem vil de helst ha'.

2608. Det er en Lyst at se derpå, når Bønderpiger de dandse, hvor herligen de kan trippe og gå, hvor herligen de kan svandse, de vrier og vrikker med Rumpen stærk, de praler med Sølvspænder i djer Særk, for neden er de grå, med store Huller på, smukke Piger de dandse så spænske.

2611. Jeg vil ikke ha' en Student, som ligger og læser om Natten, men jeg vil ha' en Officer, som går med Fjer i Hatten.

2613. Den Gang jeg var lille, da var jeg så net, den første jeg elsked', det var en Kadet, Kadetten han døde, min Sorg den var stor, men Lykken sig vendte, jeg fik en Major. Min Søster, som halter, hun fik en Forvalter, men det var kun Pjalter imod min Major, min Broder, som snøvler, han fik et Par Støvler.

2619. Sikken én med to Ben, kommer på mit Kammer, han seer ud alt som en Stud,har en Pintsehud, Öjnene er sorteblå, Tænderne er ligeså, Næsen er jo kroget, krum, Ryggen snoer sig rundtenom. Hahaha, hvor må jeg le, sikken dejlig Bejlere.

2621. Hönsefödder og Gulerödder og Halsen af en Svane, den, der kysser Pigerne, han har en hæslig Vane. Jeg er født i Engeland, du er født i Skåne, vil du være min lille Mand, vil jeg være din Kone. Vi skal ha' en lille Dreng, han skal hedde Ole, han skal ha' et kröllet Hår, og han skal gå i Skole. Vi skal ha' en lille Pige, hun skal hedde Rikke, hun skal ha' et flættet Hår, og hun skal lære at strikke. Manden han kom hjem og var fuld og kunde ikke sandse, Konen tog et Kosteskaft og lærte ham at dandse, først på én, og så på to, så på alle fire, hej, vil du med, og hej, vil du gå, hej, vil du trække dine Bukser på.

2624. Månen sidder i sorten Sky, den skinner så gruelig dejlig, den vender sit Ansigt mod vor By, lille Hans, jeg kan se det så brejle (tydeligt). Havde jeg Födder som Degnens Ænder, så vilde jeg bruge både Födder og Hænder, og havde jeg Vinger som sorten Ravn, så vilde jeg flyve til Kjöbenhavn, ind i min lille Hans's Favn.

2628. På Höjelandseng der stander en Seng, den er vel prydet med Silkeomhæng. Og ved den Seng der stander en Stol, der sidder lil' (Peder) og skinner som Sol, og ved den Stol der ligger en Sten, der sidder lil' (Anna) og hviler sine Ben. (Peder) han vinker med Fingrene fem: Kom nu, lil' (Anna), nu vil vi i Seng. (Anna) hun vinker med Fingrene ti: Kom så, lil' (Peder), nu springer vi deri.

2629. Bispens Datter på Tinge, hvem skal for hende ringe? det skal Bispen i Skåne, Kongens Datter Iniane, vi venter, hendes Fæstemand skuld' efter hende komme, vi vented' ham i Går, vi venter ham i Dag, men han kommer ikke endnu, hun har heller ikke Tid, for hun er i Ovnen at røre Rug, i Stilling at strippe Får, og han får ingen Kjærest.

I Ægteskabet.

2630. Dæ bojj en mand i Niib, han solld hans Kuen å kjöwt en Piib.

2637. Viddeviddevit, min Mand er kommen, viddeviddevit, hvor kom han fra? viddeviddevit, han kom fra Randers, viddeviddevit, hvad har han da? viddeviddevit, en Sækfuld Blommer, viddeviddevit, hvad koster den? viddeviddevit, de ti Rigsdaler, viddeviddevit, det er for möj, viddeviddevit, jeg gi'r dig fire, viddeviddevit, ja, ta'en så.

2640. Søde lille Mand, lig hid i min Arm, Kone, du holder en Fandens Allarm, vi vil have Vuggen på Gulvet at gå, Kone, vi kan det slet ikke formå. Ja, jeg vil løbe fra dig, ja, jeg vil løbe hen, ja, løb så hen, kom aldrig igjen.

2644. Somm Tider er vor Moder vred, somm Tider er hun itte, somm Tider får vi Smör i Grød, somm Tider får vi itte.

2646. Vor Ko er død, den er, den ligger her uud, den gjör, vor Mo'r er god, hun er, hun kommer Smör i æ Grød, hun gjör.

2647. Jeg stakkels Pige hovser, vor Husbond var så usselig, for Ma'-mor hun bar Bovser, og pinte ham så grusselig, så kom han ind i Stuerne, så stod han op ved Væggen, og krøb han ned i Pu(d)erne, så vanked der en Præken, og stod han i vort Kjøkken, så en Karreklud om Halsen, i Gården og i Løkken sprang han Kjæpperyggevalsen, og så sukked' han så nådelig, og hulked' så nådelig (vemodelig).

2648. Gu ske Låw, mi Mand æ dø, no hår a fåt stuer Gleede, no ka a drek mi Kaffe i Row å såww te Haldaws Medde.

Forskjellige Smårim.

2655. Det var i gamle Dage, da stopped' man Pølse i Torskemave, men nu går Verden så underlig omkring, nu stopper man dem i Åleskind.

2666. Druer vokser på min Kjole, der er ingen Ærmer i, Stövler har jeg og på Moden, der er ingen Såler i, Hatten den er ligså, der er ingen Skygge på.

2670. Björnen den brummer, Katten slår på Tromme, og fire Misser dandser rundt, så hele Jorden dundrer.

2675. Der boede en Mand udi Vejle, var Møller udi Korsør, han havde fem Brødre på Stejle, og fem udi Helsingør.

2681. Gud ske Lov og takket, te alle vore Kål er hakket, så nær som tow, og dem åd vor Sow.

2687. Apothekerens Pige hun gik forbi, hun havde en Krukke med Ærter i, Pigen faldt, slog Krukken itu, så alle Ærterne trimle' u'.

2690. Katten sidder under Kakkelovnen og sörger for sine Unger, for nu er Katten død død, nu kan vi gå os ad Spisekammer og tage Smör på vort Brød Brød.

2691. Jo bedre Öl, des bedre Tøst, jo villere Kone, des större Lyst, jo krøllere Træ, des bedre Krykke, jo argere Skjælm, des större Lykke.

2694. Povl Povl Bukseben, sad i en Rendesten, Rendestenen var beskidt, det var Povl også tit.

2704. Herpedille herpedille, her er Småpiger at sælle, her er store, her er små, her er gamle, her er grå, her er lillebitte Småpiger med Skindbukser på.

2710. Lirum lirum Lintringer, der dandser et Par Kjæltringer, lirum lirum lar, der dandser et Par Nar.

2711. Linge linge later, Tinsoldater, Blymatroser, bom bom bom, se til höjre, se til venstre, hele Kompagniet vender om!

2713. I Aftes var jeg fuld og gal og kunde ikke sandse, min Moder tog en Knortekjæp og lærte mig at dandse, hun tog i min Hår og sled, hun tog i min Nakk' og bed, det var to Gang' værre.

2716. En lille Smörklump rejste til Charlottenlund, fik ondt i Maven, satte sig i Haven, skulde om til Pumpen at vaske sig ren i Rumpen, men du lille Skidemajær, sidder du og skider der.!

2717. A var tilfreds, min Röw var spids og fyldt med Limonade, og at du måtte suge den, så Ballerne blev flade.

2718. Johan smurte sin Moder med Tran, han smurte hende med Tjære, så blev det meget værre, han smurte hende med Olle, så kunde hun holde.

2724. Der var en Mand, han boede ved en Strand, hvor der var så meget Vand, der var også lidt Sand, der var også lidt Grus, og der lå hans Hus, det var helt fuldt af Mus, de åd af hans Snus og drak af hans Krus, men så en Nat, så kom der en Kat og tog den hele Klat.

2727. Først kommer Vinter, og så kommer Sommer, og så kommer Peter med Blommer. Han går op ad Trapperne, törrer sig på Matterne, han går ind i Stuen, hilser pænt på Fruen, han går ud Kjøkkenet, kysser alle Pigerne, han går ud i Går'en, sætter sig på Båren og tæller sine Penge.

2732. N.N. er mit Navn, i Himlen er min Havn, i N.N. er jeg fød, Gud véd, når jeg skal dø.

2737. Ved Dukkedåb: Jeg døber dig i Vand, til du bliver en And, jeg døber dig i Öl, til du bliver et Føl, jeg døber dig i Vin, til du bliver et Svin.

2743 Snip snap Snude, nu er Historien ude, tip tap Tønde, og nu kan du begynde én lige så lang og lige så trang, og hvis du ikke det kan, så skal både Ild og Vand i en Sæk og tolv Tønder Knappenåle hænges på din Bag. Når du så kan springe, som Knappenålene kan stinge, så er der ikke sådan en Bissekræmmer i Danmark.

2755. Aldrig har jeg gloet så galt, som en Gang på Lynge Gade, der var to Kjællinger oppe at slås og klamredes om to Fade. Jeg troede, jeg kunde være med, fordi jeg forstår at snakke, men da tog hver sin Knortekjæp og gav mig over min Nakke.

2759. Else melse Bimbelskjæg gik omkring og sang for Æg. Syng, syng, sa' Snollekok, så får du Æg som Flødeskjæg. Der står en lille Dreng uden for vor Dör, du har vel aldrig seet ham för, du giver ham vel et Æg eller to, to Skilling det er lige så god.

2762. Hvor var du henne i Går? – Henne hos min Bedstemo'er. Hvad gjorde du der? – Pille hendes Tæ'r. – Hvad fik du for det? – En Osteskorpe. – Hvor lagde du hende? – På Kakkelovnen. – Hvem tog hende? – Katten. Hvad fik han? – Ris. – Hvad sagde han? – Mjav – av – av!

2771. Fru Dahl boed' ved Frederiksholms Kanal på fjerde Sal, hun kjöbte sig et Schawl, hvorover Manden blev gal og kom på Frederiks Hospital, hvor der var en Barber, der sad på en Fjer og spillede på Klaver.

E. Vrövleremser.

Af slige Remser findes der en meget betydelig Masse i Omløb mellem Folk. Man har hørt dem som Börn og da lært dem på Fingrene. Det er for Resten underligt nok, at Hukommelsen har kunnet opfange og gjemme noget så til Dels meningsløst Töjeri. Men jeg har gjort flere Forsøg i Retning af at blive overbevist om, at Hukommelsen var så god, og det har bekræftet sig, at den virkelig har været helt glimrende. Jeg har endog mange Gange med Tiders Mellemrum ladet både unge og gamle remse op for mig, og de har da sagt det igjen *Ord til andet*, ja, har næppe tabt eller ændret en Stavelse. Mange har forsikret mig, at de havde sat en Ære i at lære sligt efter blot at have fået det at høre et Par Gange. Enkelte af disse Remser har för været trykte. »Avktionsplakaten« er sikkert flere Gange bleven trykt som Flyveblad, ligesom »Tærsker og Degn« og »Min Rejse«. Det har undret mig en Del aldrig at have truffet den gamle Munkeprædiken i Folks Minde. Man skulde dog tro, da den för har været trykt og sagtens vel og har været en Del udbredt, at flere kunde have husket den. Her har jeg nu foretaget et lille Udvalg iblandt den store Mængde Opskrifter, jeg har liggende fra alle Egne. Nogle af dem er så platte, at de ikke kan trykkes, og alligevel vil der dog sagtens være dem, som siger, at jeg i den Retning har taget alt for meget med. Men jeg kan forsikre, at det næsten er utroligt, hvad der kan bydes, uden at nogen tager Forargelse deraf eller synes, at Spøgen er for grov. Almuens Udtryksmåde er nu en Gang en anden end de såkaldte dannede Stænders, disses er da i Regelen også vel snærpet, og deres Vågen over det sömmelige ikke så sjælden ligefrem uhyggelig. Af Lögnevrövlet er der allerede forud givet en Del Prøver i »Molbo- og Aggerbo-historier«.

2794. Der boede en Mand i Ore, han havde fire fede Får, og de var store, han satte dem ind på sin Lo, for at de skulde tjene ham huld og tro, for Pølse og Penge, indtil hans Øre blev røde som Strænge, tolv gulhovede Drenge, fire Sönner og en Karl. Tre bar han i et Reb, tre skjød han med en Greb. Inde i en Mands Gård, der stod en Ged og bøsted' sit Hår, hun bad til Gud, men hun vidste ikke hvad hun bad om, Ja, hun bad om et Stykke Mad. Havde du kommet i Går, skulde du fået et Stykke af det fede Får, havde du kommet i Fjor, skulde du fået et Stykke så

stort. Kirsten Fisker, den forstandige Kone, gik op på sit Loft og skar et Stykke mellem Bøste og Bov men Siden var kun halv. Hun af sit Loft ud på sin Toft op i en Pil, men det var i en Hyld, og sanke Re'eæg. Hun gik ind og bagte Ko'eæg, hun åd og Manden fes ni Ol og en Snes. Kirsten Fisker, den forstandige Kone, skulde brygge en halv Skjæppe Malt, og det randt til halvtolvte Tønde Öl. Niels Fisker, den forstandige Mand, skulde smage, enten det var Vin eller Vand, han lagde sig over Karret at drikke, til hans Lægge begyndte at sprække. Ja, Öllet var godt nok, men det fattedes Gjær. Han tog sin Kjæp og sin Sæk, gik til Basbjærrebæk efter Gjær i sin Sæk, han kom hjem og satte Öl på sin Gjær, det jo'es op i e Top, op på vort Loft og ud på vor Toft. Der stod Pær Skovs det blakkede Øg og plukkede Humleknopper af, det fik Ondt i Sinde og løb til Nörre-Herred Di'e og kasted' et dødfødt Føl, det spurgtes til Vibjærre By, hvor de solgte Vikker og kjöbte Knikker for tolv Tønder af det røde Guld.

2815. Jeg skulde hilse fra og spörge til og bede om Tran for Tjære og fire for to og et Fjerdingspund Urnøgler og en Rosin, og elleve Rigsdaler skal fortæres i Gulerödder og Vand, vi lever allesammen, til vi døer, og samles en Gang i Guds Rige.

2817. Fåret hedder Suse, Lammet hedder Duse, Vædderen hedder Kringle-vringle-vrangthorn med en ret Pind i Bag, snurre rundt om, Hyrden nede i Hermansdalen sidder på en höj, grön Glashöj med en grön Glashætte på, hutum hot forgjetten mej, hans Datter hedder Timmentot, sidder og spinder på en forgylden Rok, hans Hund hedder Nebneje, hans Svend hedder Jens Sildighjem om Aftenen.

2823. Rødtaske Farmoder det var Per Nielsens Mormoder, hun kogte Ærteskog og gav sine Kalve ind, for at de ikke skulde dø. Så kom Kosine hjem og gav dem store Brød for små ind, det kan jeg bevise. Rasmus Jensen lå på Møddingen i tre Nætter og Dage og gjorde. Det blev til tre brunstegte Kjællinger, der sejlede ud over Atrup Gadekjær i et Dejtrug. Så kom Atrup Drenge ud med et Stykke stegt Flæsk i Pånernes Pose. Det blev nedlagt i en Harehud. Snip snap snude, nu er det ude.

Min Rejse.

2839. Jeg rejste mig syv Mile för Dag, jeg baged', förend jeg bedte, jeg spændte to Lergrav' for min Vogn, jeg kjørte, så de blev svedte, jeg

kom til Solen, för Skov stod op, jeg så de Svin i Bøgetop, de Bræmser de gik der så fede. Så kom jeg hen til det hellige Land, hvor Kirken stod i Præsten og præked', jeg løste mine Penge og ofred' min Pung, jeg rejste så hjem og vendte mig om, jeg redte min Ild, jeg raged' min Seng, jeg la' mig i denne, jeg syntes, at alting var så bagvendt.

Lögnevrövl.

2847. Syv Ole Lærkeæg og syv Ole Glenteæg og syv blissede Møghakker kom op og stod for Møllerens Hus. Mølleren blev gal og flöj op og slog sin Kjælling og sagde: Skaffer du mig ikke mere Mad på et Fad, så skal du få et Helvedes Skrald. Sidse med sin beskidte Gere, hun skulde til Lerup og hente mere. Så kom der en lille Dreng rendende over al Verdens Møddingpøle og råbte: Hu hej, har I seet noget til min Moder i Dag? – Jo, hun sidder på Amagerbro og vogter Strandskaller og er Jordemoder til Prinds Marekat. Slik Søtter op!

Efterlysning.

2848. Det bekjendtgjøres herved lige så vel i Luften som i Afgrunden, at min Kone er bortløben med et Stykke Reb om Halsen, med en Bikube på Hovedet, med et Støvleskaft om det ene Ben og en Tjærekande om det andet. Hendes Öjne er kantede med rödt Ruslæder, som altid tegner mod Storm og Uvejr. Hendes Næse rækker tre Alen op i Luften, og på den hænger to Harver og en Humlestok. Hvo, som kan efterlyse eller efterspore mig hende, kan tjene en god Dusør og må henvende sig til mig Jakob Skomager, som boer på Nörregade lige over for Skrædderens Retfærdighed.

Avktionsplakat.

2869. Onsdagen den syv og tredivte Slibesten afholdes på Esbersbøl på Bogensegård, beliggende på Sören Vægters Ryg i Kolding, offentlig Avktion over en Del Løsøre, såsom: Fersk Flæsk, Porcellain, Støvlefödder, en Del Appetitsure, cirka tretten Læs Skrædderfedt, et Areal af Pæretræ samt meget mere, samt på Avktionen den salig Mands Peberbøsse, Kirsten Knævers Tepotte og flere Rariteter. Lysthavende indbydes til at møde Klokken ti Slæt på Kjøkkendören. Knokkelborg den syttende Kalvehale 1700 og en Rævefod. Plukfisk.

2875. Én, to, tre, fire, fem, femten Skilling er ingen Mark, Simon Heglmager og Frederik Segstal og deres kongelige velbetroede Dummerhoved, Rumtherred og Sludderherreds Amt, Kasper Fire og Frederik Kjøkkenskriver, sytten hundred og en Rævefod, da indbrød Sidsel Pompens i min Kones Hus og borttog hendes venstre Lår, der hængte på Væggen, og en Del af hendes Aftenbönner, som lå i hendes venstre Særkelomme, og Over-Sidsel Sidsærk i Viby blev stævnet til at møde Klokken otte-Dags. Kjærnemælk i Terkild Bagers Kakkelovn i Brager at påhøres og tilspøres, afmales og tiltales, og hvem der er Vidne i Sagen, Over-Anders i Mårup og Pølse-Anders, Ræven i Læm og Gåsen i Tæm, Tranflasken i Vejby og Åbenrumpen i Skejby. Hvad Sagen bliver til, er ikke bekjendtgjort endnu.

Tærsker og Kirkesanger.

2900. Ole Forhånd og Sören Sværtemoder rejste fra Nårreborg til Tårreborg og vilde mig besøge. Så kom Kongens Tjener ud, og han vilde have Told. Jeg sagde nej, men han sagde jo. Så rendte jeg, som var alle Mand for Hånd ned ad den Gade, hvor de brogede, bragede og skagede og gjorde Hör ren, der fandt jeg tre Hörtopp', dem snap jeg op og puttede i min Lomme. Så kom jeg ned til Stranden, der fandt jeg et Skib, hvorpå der hverken var Anker, Tanker, Top, Tov eller Sejl. Jeg trak op mine tre Hörtoppe, der blev både Anker, Tanker, Top, Tov og Sejl, og så sejlede jeg, som om Fyen var et Fladkjær, til Mette i Tårreborg. Så pikkede jeg på hendes Vinduer og sagde: Er du inde, Mette? – Ja, er det dig, Niels? Så satte hun mig ind i atten Kamre og satte seksten Låse og en Pind for mig. Der stod jeg i tre Dage og fik hverken Öl eller Mad. Men så hørte jeg, at Povl i Kniv fejlede en Karl til at tærske. Jeg kunde tærske lige så godt som – nåja i denne Dag. Så gik jeg hen til Povl i Kniv og blev bestemmet om, hvad jeg skulde have i Daglön. Jeg skulde have tre Mark Brød, ti Pund Flæsk, men så skulde jeg tærske tre Kjærve om Dagen. De to tarsk jeg, den tredje hængte jeg op under Hanebåndene, som vi kalder Jivningerne her. Men Povl i Kniv var en gjerrig Mand, han vilde ikke have sit Korn torsket således. Så sagde jeg: Tærsk du dit Korn selv og giv mig min Daglön. Men så hørte jeg, at de fejlede en Degn til at synge, og jeg kunde synge lige så godt som – nåja i denne Dag. Så gik jeg ud i Skoven og skar mig fire hvie vrie svie Sviv-

skafter og gik op til de höje Herrer og sagde: Sidder I her, alle mine höje Herrer, i eders Ræveskindskjoler både først og sidst.

2915. Fem Uglelærker og fire Ugleglenter, tre blissede Duer sad i Møllerens Port. Manden var gal, men lige godt glad, han killede på Konen, som hun sad, og sagde: Sådan skal du have, din Rad, du kunde give mig nogen Mad på et Fad, hvis du gad. Så kom Sidse med sin beskidte Gjær, hun skulde til Skulbæk efter mere, hun slog til sig med Reb og slog fra sig med Greb, og så brast Tarmen. Så kom hun ind i en anden Mands Have, der dandsed' små Kyllinger med Hætter på, så kom hun ind i en anden Mands Værelse, der sad tre og pillede Bönner. Så kom Konen ind og sagde: Nu skal I ske Skam, ligger I her og rusler min Hamp, véd I ikke, at jeg har en Søster i Nispis, som har syv Sår på det höjre Lår, så længe Verden står, siden er det lige galt med dem alle. Mikkel dask min Röv så hed Fyren, han lavede Börn i Ottingvis, så i Skjæppevis, så i Læssevis, siden satte han dem ud på store Træfade, og de glimrede som Træ- og Messingskeer, og Konen svævede mellem Himmel og Jord med et Par røde Pindsvins Vanter på.

F. Börneinstrumenter m.m.

3811. Drenge plejer at lave forskjellige Instrumenter til Morskab, dels i Retning af at frembringe Lyde, dels til at fremkalde Bevægelse. Jeg giver her en kort Beskrivelse af dem, jeg kjender. At flöjte med Munden i de sammenfoldede hule Hænder eller at hvisle mellem Tænderne eller i de mod hinanden skråt stillede Fingre udføres uden Hjælpemidler, hvorfor jeg forbigår dem her.

Af de simpleste Hjælpemidler, til at frembringe Lyde må først nævnes *et Græsstrå.* Man tager et sejt grönt Blad og strammer det ud mellem begge Tommelfingre, der lægges sammen med de ydre Kanter. Kanter af Græsbladet står da lidt frem i den Åbning, der bliver mellem de næstyderste Led af begge Tommelfingre, og når man da har lidt Øvelse i at blæse herpå, fremkommer en skarp skræmende Lyd, kun behagelig for Drenge.

Et alm. Bögeblad ell. lign. benyttes på en anden Måde. Man strammer Bladet ud foran Munden således, at dets øverste Kant når så meget op for Overlæben, at Bladets Kant böjes lidt fremad. Idet man nu støder Luften rask ud over Bladkanten fremkommer Lyde, der kan forandres i det uendelige, endogså Melodier lader sig »blæse« på denne Måde. At »blade« for Dyr er bekjendt nok, og for én, der er øvet, er et grönt Blad ingenlunde nødvendigt, men visne, ikke altfor stive Blade gjör al ønskelig Tjeneste.

Løgblade af det alm. Haveløg (Purre) gjorde vi som Drenge også Brug af. Vi kløvede Bladet efter Midten og tog derpå af den ene Halvdel et tommelangt Stykke, ¼ Tom. bredt, og med Neglen fjernedes nu fra den hele Kant alt Bladkjødet på ⅛ Tom. i Bredden og dobbelt så meget i Længden, så kun den fine Hinde blev tilbage. Hele dette Stykke, med den fine Hinde fremad, lagdes nu ind på Tungen, trykkedes op mod Ganen, og når vi så blæste Luften ud mellem Tungen og Bladet, fremkom en skarp, hvislende Lyde. Et Græsblad benyttedes vanskeligere på denne Måde.

En Nøddeskal bliver nyttet til at fremkalde en lige så ubehagelig Flöjten. Den halve Skal af en Hasselnød anbringes imellem Pege- og Langfingerens tredje Led med Åbningen mod Håndens Rygflade. Når vi nu

klemmer Fingrene sammen, idet Hånden Knyttes, bliver der en spalteformig Åbning mellem Fingrene, hvori vi blæser, idet Munden sættes til de fremstående Knoer, og Overlæben leder Luften ned i Spalten, hvorunder Nøddeskallens Åbning findes.

Blomsterstilken af den alm. Mælkebøtte afgiver også Stoffet til et yndet Börneinstrument. Når vi har afbrækket Stængelen omtrent ved Roden, river vi Blomsterkurven af og klemmer nu den hule Stængel mellem Fingrene, så den bliver noget fladtrykt ved den øverste Ende. Blæser vi så i denne, får vi en brummende Lyd frem. Når Stængelen ikke mere vil gjøre Tjeneste på denne Måde, kløver vi den og lader hver Halvdel krølle sammen for sig, og får derved et Par »Glaröjne«, i hvilke Glasset kun er en Hinde af Mundens Spyt. Skjærer vi et lille Hul nede på Stængelen, kan Instrumentet give to forskjellige Toner ved med Fingrene afvekslende at åbne og lukke Hullet, og det er altid noget.

Den vilde Kjørvels (her kaldet Skarntyde) hule Stængel er et brugbart Emne. Vi tager et Ledstykke afskåret således, at den ene Ende er åben, og den anden lukket, og med en tyndbladet Kniv skjærer vi nu på langs ned ad Leddets Midte en 2-3 Tom. lang Ridse, der går ind til Hulheden. Når vi nu blæser ind i Røret, presses Luften ud af Ridsen, hvorved en egen Lyd høres.

Tagrør i tör Tilstand lader sig også anvende på en lignende Måde. Vi tager et Ledstykke, åbent i den ene Ende, og på Midten tages med Forsigtighed den hårde Skal bort med en Kniv i en Længde af omtrent 1½ Tom. og en Bredde af omtrent ¼ af Rørets Omkreds, dog således, at den fine Hinde nederst i Røret bliver uskadt. Denne ridses nu ganske lidt på langs, og når vi da helt langsomt blæser deri, omtrent på samme Måde, som når man blæser på en Redekam (Luften er sat i Svingninger fra vore egne Stemmebånd), fremkommer en Tone, der har megen Lighed med dem fra en Redekam, kun kan Tonerne på en Redekam variere mere og bedre. En flöjtende Tone kan fremkaldes af et sådant Rørstykke ved at blæse det fra Enden på samme Måde som en Kistenøgle, derimod har jeg aldrig kjendt en sammensat Rørflöjte.

Om Foråret, når Safterne lösner Barken af Træerne, er det den rigtige Årstid for Flöjtenister, ti da kan »Barken gå«, og så må der skjæres Flöjter, især af grönne Pile- og Vidjegrene.

Hvisselpiben er den simpleste. Den skjæres af en fingertyk Gren og dannes som de alm. Flöjter, der bruges af Jærnbanebetjente o.l. Barken lösnes, efter at den ydre Tildannelse har fundet Sted, hvorefter den aftages, og det blottede Træ gives nu en passende Udskjæring. Fra Enden, hvorfra der skal blæses, og dertil, hvor man har skåret Lydhullet igjennem Barken, tages en Spån bort til Gjennemgang for Luften. Fra Lydhullet og videre ud ad skjæres en Hulning ned i Træet, hvorefter Barkrøret fugtes og sættes på, og Flöjten er da færdig. Den giver en höj, skarp Tone.

Tværflöjten blæses fra Siden. Den skjæres af en længere Gren med 1½-2 Tom. imellem Blæsehullet og Lydhullet. Den indvendige Udskjæring svarer til Hvisselpibens, og Barken lösnes kun fra Blæsehullet og til Grenens spidse Ende (Topenden). Undertiden skjæres alt Træet bort fra Blæsehullet og til Enden, og Barkrøret lukkes da med en Træprop.

Blokflöjten laves af en tykkere Gren, men er ellers en Tværflöjte, kun er Træet altid skåret over ved Lydhullet, og Barkrøret kun lukket med en Prop. Det bortskårne Træstykke tildannes dog undertiden som et Stempel, der, alt imens der blæses i Flöjten, kan bevæges frem og tilbage i Røret og derved forandre Tonens Höjde.

Nattergalen er en Tværflöjte af samme Indretning som Blokflöjten med bevægeligt Stempel, kun skjæres den af en meget tyndere Gren og giver da i Regelen höjere Toner, der varierer ved Stemplets Bevægelser. Kommer vi lidt Vand i den, »klukker« den bedre, men har dog altid kun en bedrøvelig Lighed med sin levende Navner.

Dobbeltflöjten er også en Tværflöjte, men af en mere sammensat Bygning. Den skjæres af en middeltyk Gren, med to Lydhuller, ét på hver Side af Blæsehullet. For hvert Lydhul gives særskilt Udskjæring i Træet, som til en enkelt Flöjte, den ene til höjre og den anden til venstre. Barken aftages gjærne i to Stykker, ét for hvert Lydhul.

Ved alle disse Flöjter skjærer man Blæse- og Lydhuller så dybt igjennem Barken, at der bliver Mærker i Træet deraf, för Barken lösnes, da det ellers bliver vanskeligere at passe Træ og Bark sammen igjen efter endt Udskjæring. Barken lösnes først med små Slag af en anden Pind eller med Knivskaftet, för den drejes af med Hånden.

Skalmejen. Denne er et Blæseinstrument, lavet af eneste Pilebark. Vi

tager en mere end alenlang, tommetyk, glat Pilestok, hvoraf Barken flåes i en spiraldannet Strimmel af omtrent 1½ Toms. Bredde. Den er selvfølgelig gjennemskåret på Stokken først med et tilsvarende spiraldannet Snit. Den aftagne Bark drejes nu sammen til et tragtdannet Rør, idet vi begynder med en ganske lille Åbning, der for hver Omgang forstörres, da nemlig altid Kanten af den følgende Vinding lægges uden om Kanten af den foregående. Når således hele Barkspiralen er vunden op, og Enden fæstnet, tager vi et omtrent 2 Tommer langt Barkrør af en Vidjekvist og anbringer i Spiralens mindste Åbning med den ene Ende, imens vi på ½ Tommes Længde af den frie Ende skraber den så tynd med Kniven, at den ved at blæses giver en brummende Lyd, omtrent som foran er omtalt ved Mælkebøttens Blomsterstilk. Det hele Instrument giver en dyb, stærk, brummende Tone. På »Dansk Folkemuseum« i Kjöbenhavn har jeg bemærket et lignende Instrument i törret Tilstand, men jeg mindes ikke, hvorledes Mundstykket var. Skalmejen i en helt anden Skikkelse mindes jeg at have set i Lejren ved Hald i Begyndelsen af Halvfjerdserne. Det var en gammel jysk Bondemand, der med anerkjendelsesværdig Færdighed behandlede et selvlavet Instrument, som han kaldte en Skalmeje, og som havde den væsentlige Fordel fremfor de omtalte Flöjter, at der virkelig lod sig blæse Melodier på den, om end Tonernes Vellyd just ikke særlig vilde fryde et musikalsk uddannet Øre.

Den Skalmeje var lavet af en omtrent 10 Tommer lang Træpind af en Fingers Tykkelse. Der var kløvet en mindre Halvdel af, der forsynedes med 6 Huller for Fingersætningen, og i den ene (øverste) Ende tyndedes ud til en Spån omtrent som på en Klarinets Mundstykke. Den större Halvdel huledes således, at der blev et Rør af begge Stykker, når de bandtes sammen. Den nederste Ende forsynedes endelig med en Lydtragt i Lighed med Klarinettens.

Den gamle Musikant syntes at more sig over, at de militære Spillemænd ikke kunde bruge hans Instrument, men, bemærkede han meget beskedent, jeg kunde vel heller ikke spille på deres. Han fortalte, at han mangen god Nat havde spillet til Dands for Ungdommen på sit simple Instrument, og at den morede sig lige så godt ved den Musik, som efter en Violin. Han solgte nu og da en af sine Skalmejer til Lysthavende, og gik da sagtens hen og lavede sig en ny. Som Instrumentet

havde Lighed med en Klarinet, så havde også dets Toner nogen Lighed med dette Instruments. Skalmejen er vistnok i en hvilken som helst Skikkelse et særligt Hyrdeinstrument.

Rumlepotten. Vi tager en tör Svineblære og spalter den op, og i Midten gjøres en Pennepose fast med den ene Ende. Denne Blære bindes nu fast og stramt over en trebenet Pottes Åbning med Penneposens frie Ende lige i Vejret. Når vi væder Pege- og Tommelfingre, og dermed gnider op og ned ad Penneposen, så »rumler« Potten. Dette Redskab bruges mest til Fastelavns- og Nytårslöjer.

Slyngen. Denne laves almindelig af en 4-5 Tommer lang og halv så bred Læderplade, tildannet i en skjævvinklet Firkant og på Midten forsynet med et Hul til Leje for Stenen. I hver af de spidse Vinkler er der fastgjort en Snor, den ene lidt længere end den anden, så at den kan vikles om Hånden, når man vil kaste en Sten, imens den anden Ende holdes imellem Fingrene og kan slippes når som helst. Når en Sten af passende Störrelse lægges i Slyngen for at kastes ud, tager man begge Snorene i Hånden og sætter Slyngen i en svingende Bevægelse. Når man da på et passende Tidspunkt giver Slip på den korte Snor, får Stenen stærk Fart ud ad, men man kan langt fra kaste sikkert på denne Måde.

Kyleklemmen. Langt sikrere, men med mindre Kraft end med Slyngen kaster vi med dette Redskab. Kyleklemmen laves af en alenlang Stok af godt en Fingers Tykkelse. Den kløves i den ene Ende en 4 Tom. ned, og i denne Spalte anbringes da den flade, glatte Sten, som man vil kaste. Når man vil kaste, hæves Armen strakt op ad, og man slår nu fremad med Stokken, hvorved Stenen farer ud af Spalten. Det skal jo være et sådant Redskab, David brugte, da han skulde slås med Goliath.

Flitsbuen. Denne er jo velbekjendt. Den laves ligesom Kyleklemmen fortrinsvis af grönne Hasselkjæppe. Som Pile benyttes tynde Træpinde eller hellere og bedre et Stykke Tagrør, der i den ene Ende forsynes med en Dup af Vognpibe (ɔ: den af Hjulnavene udflydte og indtörrede Tjære) og i den anden får et gaffeldannet Udsnit foran et Knæ, så at det fatter om Buens Snor. Pile med en skarp Metalspids bruges ikke.

Hyldebøssen. Laves af lige Ledstykker af en Hyldegren, hvoraf man renser Marven ud. Som Kugler benyttes små sammentrykte Blårtotter, der med en Ladestok føres op i Rørets øverste Ende, hvor den første bli-

ver siddende, imens der føres en anden ind fra neden, som endelig ved Hjælp af den sammenpressede Luft driver den første ud med et Knald. Dette er det mest fornöjelige ved denne Skydning.

Ærtebøssen. Denne laves af en lignende Hyldegren som forrige, og på Midten af denne skjæres en 3 Tom. lang Åbning ind i Hulningen, og heri anbringes nu en Fjeder af en flad og tynd, böjet Træpind. Når man lader en Ært løbe ned i Røret og samtidig med Fingeren trykker Enden af Fjederen tilbage, og derpå slipper den, vil den drive Ærten ud.

Kartoffelbøssen. Til en sådan bruger man en stor Pennepose, der skjæres lige for begge Ender, men dog således, at Åbningen bliver mindst i den ene Ende. Den forsynes med en Ladestok, og som Kugler benytter man Kartofler, der skjæres i ¼ Tom. tykke Skiver. Igjennem en sådan trykkes Penneposens störste Ende, hvorved den lukkes med en Prop, der da med Ladestokken føres hen i den spidse Ende, en ny Prop trykkes i den brede Ende, og når denne nu trykkes op ad, vil den første fare ud med et lille Smæk.

Hyldespröjten ligner i sit Ydre Hyldebøssen, kun er Røret i den ene Ende lukket med en Prop, som er gjennemboret af et finere Hul. Ladestokken er omdannet til et Stempel ved at omvikles med Blår på Enden. Den bruges og virker som en almindelig Spröjte.

Vejrstabben. Dette er et Legetöj, der laves af en 4-5 Tom. lang, tilspidset Træpløk, som i den tykke Ende er forsynet med en fastgjort Fjer. Når den kastes höjt op i Luften, vil den altid af Fjeren bringes til at falde ned på Spidsen, og på blød Bund blive stående fast. Med Hensyn til Navnet skal mærkes, at den fører samme Navn som en ufuldstændig Regnbue. I Folkesproget kaldes et Stykke Regnbue ved Horisonten en »Vejrstabbe« (ɔ: Vejrstub).

Spindekone eller *Spilkone* er også et gammelt Legetöj. Det dannes af en Knap, igjennem hvis Midte er stukket en tilspidset Pind. Den sættes i Bevægelse med Fingrene. Större og sammensatte Spilkoner er senere komne til.

Hvæsegassen. Denne består af en rund Træskive, ikke for tyk, af forskjellig Omkreds, forsynet på Kanten med Tænder som et Tandhjul og på begge Sider af Midtpunktet gjennemboret for en Snor. Denne sættes i som en »Snor uden Ende«, og når man nu tager i Snoren på begge Sider af Skiven, bringes denne i en drejende Bevægelse først til den ene,

så til den anden Side. Ved afvekslende at stramme og slappe Snoren fremkommer der en hvæsende eller brummende Lyd.

Nøddeknækkeren. Dette vistnok meget gamle og yderst simple Redskab skal dog endnu nævnes. Den skjæres af en omtrent fingertyk, henved 6 Tom. lang Hasselkjæp. På Midten af den skjæres et firkantet Hak ned i den, omtrent igjennem 3/4 af Pindens Tykkelse og så stort, at det passer til en almindelig Nød. Når en sådan sættes deri, og Pinden böjes sammen om den, brister Skallen.

© Strandbergs Forlag MCMLXXXI
Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse af bogen „Börnerim, Remser og Lege" eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er uddrag til brug for anmeldelser. – „Börnerim, Remser og Lege" er tilrettelagt af Strandbergs Forlag og trykt hos Strandberg Bogtryk/Offset a·s.
ISBN 87-872-0037-6.

BÖRNERIM, REMSER OG LEGE

Ewald Tang Kristensen (1843 - 1929) er ubestridt Danmarks største folkemindesamler. Til fods gennemkrydsede han store dele af Jylland og indsamlede i tusindvis af folkeviser, sagn, ordsprog o.l. På grundlag af disse optegnelser har han skrevet 79 bøger og hundreder af artikler.

I 1896 udsendte han det berømte værk, *»Danske Börnerim, Remser og Lege«*, der blev til en diger bog på 750 sider. Det var hans håb senere at gøre et passende udvalg af hele denne samling tilgængelig for et større publikum, så det kunne blive en rigtig god legebog, men den plan opnåede han ikke at se realiseret.

Nu foreligger der for første gang et sådant »passende udvalg« gengivet i den originale retskrivning. Udvalget omfatter hovedsagelig: *Børnerim, remser, børnelege i stuen og på legepladsen, sanglege, danselege, vrøvleremser og lignende.*

Forfatteren, cand.psych. *Jens Sigsgaard*, der har stået for denne genudgivelse, har i mange år beskæftiget sig med børnerim og har udgivet flere børnerim-samlinger, blandt andet den nu klassiske *»Okker Gokker Gummiklokker«*

Strandbergs Forlag

ISBN 87-872-0037-6